

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református
Egyházkerület folyóirata

Tizenötödik évfolyam
2004. július

7

Tartalom

Tanulmány

Boross Géza: Szószéki küzdelem a társadalmi devianciák ellen. (XVIII. részlet) A lelkiismeret mint homiletikai probléma	295
--	-----

Vasárnapi prédikációk

Id. Balogh Károly: Bánatos lelkek... 1Sámuel 1,15–16	300
Lukács Endre: „Jöjjetek ti megfáradtak.” Máté 11,28	301
Fodor Lajos: Vállald a plusz utat is! 1Mózes 37,12–17	303
Siklós József: De az Úr Józseffel volt. 1Mózes 39,1–6	305

Prédikációsorozat családok nyári táborozására

Boross Géza: Az egész pedig az Istentől... 1Korinthus 11,8–12.....	307
Lángjai az Úrnak lángjai! Énekek Éneke 8,6–7	310
Nem test és vér ellen van tusakodásunk. Efézus 6,11–13	313
Ember el ne válassza! Máté 19,6b	316
El ne bocsássa azt. 1Korinthus 7,14	319
Isten országa tibennetek van! Lukács 7,21b	322
Isten üzenete a boldogtalan házasságról. Róma 8,28.....	325
Az anyóskérdés a Biblia fényében. Máté 8,14–15	327
A család – sorstényező. Zsoltárok 51,7	329
Isten terve a családdal. Máté 1,17.....	331

A Genezáret partján

Hafenscher Károly: Különböző nyár, de ugyanaz az Úr.	334
---	-----

Alkalmi prédikációk

Ifjúsági bibliaóra:

Móra László Tibor: Én vagyok a világ világossága. János 8,12	336
--	-----

Rádioprédikáció:

Visky János: Mózes összetöri a kőtáblákat. 2Mózes 32,15–24.....	337
---	-----

Keresztelési igehirdetés:

Szántó Sándor: Virágszál Isten virágoskertjében. Máté 28,18–20	338
--	-----

Esketési igehirdetés:

Nagy Attila: Isten nászajándéka. 2Korinthus 13,11	340
---	-----

Temetési igehirdetés:

Pásztori Jenő: Az Úr halála a mi életünk. Róma 6,5–6	341
--	-----

A címlapon a Kolozsvár Alsóvárosi Református Egyház kelyhe. Készült 1943-ban.

A hátlapon: Weöres Sándor *Zsoltár* c. verse.

Tanulmány

Boross Géza

Szószéki küzdelem a társadalmi devianciák ellen*

(XVIII. részlet)

14. A lelkiismeret mint homiletikai probléma

14.1. A homiletikai szituáció

A lelkiismeret először azért akut homiletikai probléma, mert korunk egyre nyilvánvalóbban a lelkiismeretlenség kora. Csak a vak nem látja, vagy aki tudatosan struccpolitikát folytat, milyen igaza van Ravasz László még 1938-ban *Az emberiség lelkiismerete* c. prófétikus figyelmeztetéseinek. Mintha csak ma, az ezredforduló éveiben írta volna. Íme: „...az emberiségnek nem az a legnagyobb érdeke, hogy új technikai vívmányokat találjon fel, nem is az, hogy jólétét minél nagyobbra fokozza, még az sem, hogy tudomány és művészet terén halhatatlan alkotásokat hozzon létre, hanem az a legfőbb érdeke, hogy a sorsáról döntő személyek lelkiismerete biztos, tiszta és érzékeny legyen. Fájdalommal kell szemlélőnk, hogy éppen ezen a téren marad hátra az emberi fejlődés. Ha a lelkiismeret olyan biztos volna, mint gépeink, ha olyan érzékeny és finom volna, mint a mikrotechnika, ha olyan tiszta volna, mint az aseptikus gyógykezelés: nem jutottunk volna oda, ahol vagyunk. *De azt kell tapasztalnunk mind a nemzetközi, mind a nemzeti lassanként kihál vagy elcsökevényesedik*” (Kiem. tőlem). Ki vonná kétségbe, hogy 21. századba forduló korunk szomorú kórképe ez.

A szociológia, a pedagógia, a pszichológia egyik legidősebb kérdése ezért, hogyan volna lehetséges, lehetséges-e még egyáltalán a lelkiismeret rehabilitálása, a lelkiismeret ébresztése?

A probléma egészen közről érinti a homiletikát, a szószék szolgálatát! Éspedig azért, mert a keresztyén igehirdetés története arra figyelmeztet, hogy az a kapu, amelyen át Isten ígéje legbiztosabban behatol az ember belsejébe, az a lelkiismeret. Otto Riecker az egyháztörténet legnagyobb hatású evangelizátorainak az igehirdetését elemezve külön fejezetben méltatja „a lelkiismerethez fordulás” jelentőségét! Itt van Wesley, Schrenk, Keller, Finney, Moody, Spurgeon igehirdetése dinamikájának egyik titka. Finney egyik homiletikai axiómája volt az a tétel, miszerint minden prédikáció hiábavaló, amelyik nem éri el a bűnös ember lelkiismeretét. A lelkiismeret homiletikai jelentőségét igazolja a puritán igehirdetés történetének vizsgálata is. A téma egyik legkitűnőbb magyar ismerője, D. dr. Bodonhelyi József írja a puritán igehirdetésről többek között a következőket: „...a puritánok szerint a textusban levő *veritas* a lelkiismeretet, a *conscientiat* keresi, arra akar hatni. Az Ige ereje és hatékonysága (*vis et efficacit*) áthatja a szívet és felindítja az akaratot.” E munkájának elvégzésére felhasználja az igehirdetést, mint emberi tevékenységet. Ez azt jelenti az igehirdetés módszere szempontjából, hogy az igehirdetésnek „*fejenként a lelkek ismeretére és állapotukra*” kell szabni az Ige „hasznát”, „scopusát”. Szerzőnk ezen a ponton Medgyesi homiletikáját idézi. Rámutat, hogy a neves magyar puritán prédikátor és homiléta homiletikája (*Doce nos orare quin et*

* Bp. 1999.

predicare) derekas részében e „haszon” rászabásának különböző módjairól beszél, „arról a lélektani eljárásról, ahogyan az igét alkalmazni kell a lelkiismeretre”. Hogyan kell szólni azokhoz, „akiknek gyenge lelkiismeretük vagyon és azokhoz, akik megkeményedtek”. „A puritánok – folytatja Bodonhelyi – meggyőző erővel tárták fel a bűn valóságát. A bűnt mindig konkrét formában, megfoghatóan állították oda az emberek elé. Személyes, nyugtalanító, vádoló igehirdetés volt ez... Hirdette a törvényt, ítéletet és kárhozatot, s csak amikor annak súlya alatt megtörték a szívek és alázatosan meghajoltak a dacos fejek, akkor került sor az evangélium hívogató üzenetének ekkor már annál gyöngédebb és biztatóbb vigasztalására...” Feltűnő, hogy a mai akadémikus homiletikában: a Guido Schüpp szerkesztésében megjelent katolikus „Handbuch zur Predigt” foglalkozik a lelkiismereti tapasztalat kérdésével. „A lelkiismeretben manifesztálódik az ember morális képessége” – írja. Majd lejjebb: „Az erkölcsi képesség mint a jó és rossz közötti megkülönböztetés képessége és a jó értékeknek a személyes erkölcsi élettervbe beépítése, ez konstituálja a lelkiismeretet. „A lelkiismeret – folytatja – a kompetens erkölcsi tapasztalat értelmében az a forrás, amelyikre az erkölcsi döntések instanciái irányulnak.” Szerzőnk nyilván mindezt azért tartja fontosnak elmondani, hogy bizonyítsa, megszólítható az ember lelkiismerete. Mindenesetre az újabb katolikus homiletika számol a lelkiismeret homiletikai jelentőségével. Az újabb evangélikus homiletikában Horst Hirschler figyel fel a lelkiismeret jelentőségére. *Biblisches Predigen* c. homiletikájában Gerhard Ebeling és Dietz Lange exegetikai hermeneutikai nézeteit ismertetve tárgyalja a lelkiismeret jelentőségét. Két alapvető tételét érdemes idézni. Az egyik Ebelingtől: „Hermeneutikai alapelv az ember mint lelkiismeret” A másik Langetől: „A lelkiismeret megszólíthatósága konstitutív tartozik az emberléthez.” Ezért homiletikai probléma a lelkiismeret megszólítása, ébresztése.

Harmadszor azért, mert napjaink tudományos eszmélődésében egyre több figyelem fordul a lelkiismeret problémája felé. Miközben – ez a paradoxon a dologban – az „életben” a lelkiismeretlenség jelei, ijesztő jelei mutatkoznak – aközben a filozófia, a pszichológia, a szociológia, jog és teológia egyre többet foglalkozik a lelkiismeret problémájával. Tulajdonképpen a kérdéssel, mi a lelkiismeret? Ama bizonyos „Über ich” avagy Isten szava? Vagy a társadalmi normák visszatükrözése? Mi a lelkiismeret?

Ennek a diszkuszióknak egyik érdekes dokumentuma egy 1976-ban második kiadásban megjelent gyűjteményes kötet. Ugyanígy a Siegfried Kettingel összefoglaló teológiai könyvecskéje a lelkiismeretről.

14.2. A kérygma

14.2.1. A lelkiismeret problémájával kapcsolatosan a keresztyén-keresztény szószék első feladata – a lelkiismeret tekintélyének rehabilitálása, azaz a lelkiismeret teológiai magyarázata. Bizonyágtétel arról a tényről, hogy a lelkiismeret Isten szava. Török Istvánnal szólva: „Nem valami emberi képesség, melynek birtokában bármikor bármely esetben biztos feleletet adhatunk.” Továbbá: „A lelkiismeret... a Szentlélek általi ismeret, Istennel való közös ismeret. A lelkiismeret tehát jellegzetesen teológiai fogalom, következésképpen ha magyarázni akarjuk, csak hitbeli vonatkozásaiban magyarázhatjuk. Minden más magyarázási kísérlet – bármilyen szellemes legyen is – félreértés és mellébeszélés.”

14.2.2. A keresztyén-keresztény szószéken azonban nemcsak a lelkiismeretről kell prédikálni, hanem a lelkiismerethez. A keresztyén-keresztény igehirdetés lelkiismeret-ébresztő prédikáció kell legyen. Ezért nemcsak a kegyelemről kell állandóan beszélni, hanem Isten törvényének érvényességéről, követelményeiről, bűnismereiről és önisme-

retről. Nem szabad a Golgotát a kegyelem felhőibe burkolni (E. Schrenk). A Krisztusról mint megfeszítettéről szóló prédikáció „metszőkés”, mely elválaszt a bűntől. Isten szent komolysága az, ami a bűn miatt láthatóvá lett Krisztus keresztyén. A lelkiismeret-ébresztésnek mindmáig utolérhetetlen modellje Náthán próféta igehirdetése Dávid királyhoz a nagy erkölcsi bukás után. (2Sám 12,1 s köv.) Mai igehirdetésünk egyik kulcskérdése, sikerül-e a lelkiismeret ébresztésével hallgatóinkat bűnbánatra, önismeretre, szívükben való megkeseredésre segíteni úgy, ahogyan Péter apostolnak „sikerült” pünkösdi krisztusprédikációjával megmozgatni a hallgatóit. (ApCsel 2)

14.2.3. A lelkiismerettel kapcsolatos kérygma harmadik nagy és igen aktuális témája – a lelkiismereti szabadság problémája. Szószékeinken mindig időszerű volt Kálvin tanítása a lelkiismereti szabadságról. Napjainkban a szektás, törvényeskedő, önmegigazító álkeresztyénség tombolása idején kétszeresen is az. Mert mit is mond Kálvin? „Harmadik része a keresztyén szabadságnak az, hogy külső és önmagukban közömbös (adiaforon) vallásos parancsolatok bennünket Isten előtt meg ne kössenek abban, hogy tetszésünk szerint szabad legyen azokat gyakorolni, majd pedig mellőzni... Ha a lelkiismeret egyszer... törbe esett, hosszú és kacskaringós útvesztőbe téved... Ha valaki elkezd azon tünődni, hogy szabad-e neki lenből való kendőt, ruhát, zsebkendőt vagy törülközőt használni, utóbb a kender használhatóságát is kétségesnek találja és végül még a kőcon is gondolkodóba esik... Végre annyira jut az ember, hogy bűnnek tartja még azt is, ha az útjában fekvő gerendára lép... Mi a célja ennek (= a keresztyén) szabadságnak? Az, hogy Isten adományait minden lelkiismeret-furdalás nélkül használjuk... Ide soroztatnak az összes tetszésünkre bízott szertartások is, nem azért, hogy valami szükségszerűség kötelezze a lelkiismereteket ezek megtartására, hanem hogy emlékezetükbe tartsák azt, miszerint az azokkal való élest Isten az ő jóakarata folytán saját épülésük céljából a tetszésünkre bízta.” A lelkiismereti szabadság azonban nemcsak az adiaforon dolgokkal (evés, ivás) és szertartásokkal szembeni szabadságot jelenti, hanem minden, pusztán önkényes emberi parancssal szembeni szabadságot is. Sokat beszéltek erről a puritán igehirdetők.

Bodonyhelyi József ezzel kapcsolatban ezt írja: „Amennyire vallotta a puritanizmus a lelkiismeretnek az isteni törvény által való teljes kötöttségét, éppen annyira hirdette annak teljes szabadságát minden pusztán emberi törvénnyel szemben. Tanította, hogy egyedül Isten a törvényadó. Az Isten törvényében meg nem parancsolt bármely emberi törvénnyel szemben bátran hangoztatta az egyedül Istentől és nem emberektől való függést, amit már PERKINS így fogalmazott meg. „Jehova vindex noster, Jehova legislator noster, Jehova rex noster.” Az egyedül Isten törvényétől való függés lelkiismereti kényszere indította a puritanizmust az Ige érvényéért és a lelkiismereti szabadságért az anglikanizmussal való szembeszállásra és arra, hogy meggyőződéséért száműzetést, börtönt, martiriumot vállaljon...”

14. 3. Paradigmák

14.3.1. Első paradigmánk Ravasz László, *Luther a lelkiismeret prófétája* c. prédikációjának egy részlete. Az, amelyikben igehirdetőnk a delejtű képével mutatja meg hallgatóinak a lelkiismeret lényegét. A prédikáció rövid bevezetésében így hangzik a propozíció: „Jertek tehát és tekintsük meg Luthert mint a lelkiismeret prófétáját!” Ezután igehirdetőnk így folytatja: „A delejtű nagyon csekély jószág, mégis vannak esetek, amikor a lehatalmasabb. Éjszakában, viharban, örökzajú óceánok végtelen árain vergődik egy hajó. Sok drága élet, mérhetetlen kincs, ezer meg ezer ígéret, vágy, remény lakik rajta. Ígérete, vágya egy boldog révről szól, ahol otthont talál, kirakja gazdagságát s betölti

élettel, örömmel azt az áldott földet. De merre van az a rév? Ki mondja meg, ki igazítja útba? Hiába vannak kitűnő tisztjei, nagyszerű térképei, elsőrangú gépe, mindez semmit sem ér, mikor zúg a tenger s nem látni egy arasznyit sem. Ki mondja meg? – Egyedül a delejtű. Ez a parányi jószág, amelyet nem lehet megvesztegetni, megijeszteni, amelyik soha de soha nem hazudik, s bár darabokra törjék, minden porcikája mutatja tovább az irányt. – Mi képesíti erre a delejtűt? Csodálatos érzékenysége, amellyel felfogja a világban benne levő, az egész földet átható delejességet, s minden akadályon keresztül mondhatatlan csökönyösséggel ahhoz igazodik. – Ilyen delejtű a lelkiismeretünk. Fogékonyságához mérten eltelik a világot átható delejes életerővel: Istennel, s finom rezdülésekkel mutatja a pozitív és negatív sarkot, a jó és rossz örök, kozmikus polaritását. Tudósok számolnak be róla, hogy nem találtak még vadembert, s mi nem találunk gyermeket, aki abszolút biztonsággal meg ne mondja egy olyan cselekedetre, amit képes megérteni, hogy az jó-e vagy rossz. – A lelkiismeret tehát nem egyéb, mint az öntudatnak az a működése, amellyel megragadja, megéri és átérzi a világszellem lényegét: az ő erkölcsi minőségét. Megérzése annak, hogy ez az erkölcsi törvény nagyobb, mint mi: mi függünk tőle s nem ő tőlünk, ha a világ összeomlik, érvénye akkor is megmarad és hogy ezzel a felséggel nekem magamnak kell szembenéznem, leszámolnom... Lelkiismeretünk révén függünk össze az örök igazsággal és az örök jósággal.” S a prédikáció befejezésében „...minden nyomorúságunknak, egész elkárhozott életünknek az az oka, hogy kivesszünk belőlünk a lelkiismeret. Nem orientálódunk az örökkévalóság felé és nincs módunkban cél, ok, ihlet gyanánt isteni elementumot venni fel a lelkünkbe. Mi más a hitlenség, mint az Isten dolgaival szemben való lelkiismeretlenség? Mi más az erkölcsi züllés, mint komolyan nem vevése az igazságnak?... A Sátán birodalma ott kezdődik, mikor kezd kihalni az emberekből a lelkiismeret...”

14.3.2. Második paradigmánk időrendben haladva, Makkai Sándor *Most az ideje c.* 1946 januárjában mondott debreceni igehirdetése a 2Kir 5,16 és 19b–27 alapján. Az igen tanulságos prédikáció lelkiismeretébresztő része így hangzott: „Géházi bűne kísért minket... Most az ideje – kiáltja ránk Isten igéje –, hogy ezüstöt, ruhát, házat, földet szerezz megadnak? Nem. Most annak az ideje van, hogy szenvedj és megváltozz. Amit most könnyen, lelkiismeret nélkül szerzel, pokolvarrá lesz és elpusztít... Mi a legnagyobb bajunk? Nem a külső nyomorúság, hanem az, hogy közülünk ezrek azt gondolják: most az ideje, hogy testvéreink nyomorúságának vámszedői legyünk, utolsó rongyaikból ezüstöt, ruhákat, földet, marhát, uraságot szerezzünk magunknak... Egymás testén-lelkén áttiporva akarnak érvényesülni. Most az ideje? Nem a szűkölködés teszi elviselhetetlenné az életet, hanem a testvéri szív hiánya, az embertelen, kegyetlen önzés, az erkölcsi rothadás leprája... A mindent zsákmánynak tekintő rablószenvedély a becsületet is megessi, s borzalmas örökségül száll át a bűnben született nemzedékekre...”

14.3.3. Harmadik paradigmánk Joó Sándor *Hová vezet a lelkiismeret c.* a Zsolt 32,1–5 alapján 1956 nyarán mondott pasaréti prédikációja. A textus Sitz im Lebenjének rövid, alig tíz soros leírása után igehirdetők így tűzi ki a témát: „Erről szeretnék most beszélni, a lelkiismeret háborgásáról, vagy ahogy mondani szokták, a lelkiismeret-furdalásról.” Igehirdetők azt fejtegeti, hogy az ember a Biblia szerint Isten számára van teremtve! „Megleljük önmagunkat; az igazi önmagunkat”, ha csakugyan igazi közösségben vagyunk Istennel. Majd így folytatja: „Hogy mennyire így van ez, éppen a lelkiismeret mutatja. A lelkiismeret-furdalás éppen azt jelenti, hogy felborult az egyensúlyi helyzet. A lelkiismeret az Istentől, emberi létünk értelmétől való elszakadásból eredő ösztönös félelemérzet. A lelkiismeret olyan, mint egy terhelő tanú: akkor szólal meg, amikor valami módon konfliktusba kerülünk Istennel... A lelki fájdalom, ami jelzi a bajt: ez a lelkiismeret. Igen, a lelkiismeret. Az elkövetett bűn árnyéka. Épp a lelkiismeret ténye mutatja,

hogy az emberben az Isten-tudat valami mindent legyőző érzés. A lelkiismeret az a rossz érzés, hogy nem vagyok sohasem egyedül. Valaki látja...” Igehirdetőnk ezután Dávid példájával mutatja, hogyan próbálja az ember megoldani a lelkiismeret vádját (amíg elhallgatám): „Hová vezet a lelkiismeret? Testi és lelki kínlódásba, a pokol előcsarnokába, a sírás és fogcsikorgatás árnyékába. Egyeseket álmatlanul gyötrődő éjszakába, átsírt nappalokba, másokat kétségbeesésbe, megint másokat a Lipótmező zárt osztályába, Júdást öngyilkosságba... A bűn bosszúja a lelkiismeret... De hiszen akkor szörnyű ártalmas dolog a lelkiismeret az emberben” – mondja igehirdetőnk, ám így folytatja: „Nem. Mégsem. Nézzük csak újra a 32. zsoltárt... A lelkiismeret segít bűnbocsánatért könyörögni. A fájó, gyötrő lelkiismeret segít megformálni a hátteret, amiben Jézus Krisztus golgotai keresztje plasztikussá, elevenné, életszükségletté válik az ember számára. Azért vezet a lelkiismeret a pokol előcsarnokába, hogy Isten visszahívhasson onnan a mennyország kapujába...” Ámen.

Textuárium: 2Kir 5,1 s köv.; Zsolt 32, 1 s köv.; Jn 8,9; ApCsel 5,27–32; Róm 2,15; 9,1; 1Tim 1,19.

Isteni gondviselés

Napóleon élettörténetében olvassuk, hogy amikor 1805-ben Milánóban magát olasz királlyá koronáztatta, ellenségei mindenképpen meg akarták ölni. Mivel Napóleonnak olasz szakácsa volt, legegyszerűbbnek találták, ha a szakácsot vesztegetik meg, hogy keverjen mérget a király ételébe. A szakács a tervbe bele is ment.

Napóleon egy ablak mélyedésben beszélgetett az alkirályal, mikor forró csokoládéval bevitték neki a mérget és letették közelébe. A forró étel illatára az ablakról egy pók ereszkedett le egyenesen a csészébe. Mikor Napóleon a csésze után nyúlt, undorodva fordult el tőle és megparancsolta, hogy azonnal vigyék ki.

A szakács abban a hitben, hogy a király tudomást szerzett a merényletről, mindent töredelmesen bevallott. Ettől kezdve Napóleon állandóan megbízható szakácsot vett maga mellé. – Íme, egy parányi pók mentette meg a hatalmas uralkodó életét.

Vasárnapi prédikációk

Id. Balogh Károly
Marosvásárhely

Bánatos lelkek...

Alapige: 1Sámuel 1,15–16
Bibliailvasás: 1Sámuel 1,1–19

Úgy kezdődik ez a bibliai rész, mint egy mese: „volt egy ember...” Pedig nem meséről van itt szó, hanem egy igazi történet áll előttünk. Ebben az igaz történetben bánatos lelkű emberek szerepelnek. Mindenkinek bánatos a lelke.

Az első bánatos lélek Elkána, az Efraim hegységéből való férfiú. Ő azért bánatos, mert nincs békesség a családjában. Nem tudnak egyezni feleségei. (A többnejűség időszakában vagyunk!) A családi békétlenség szomorítja lelkét.

A békétlenség ma is sok családnak mérgezi az életét.

Pennina, az egyik feleség az irigységtől bánatos lelkű. Isten gyermekekkel áldotta meg, gyönyörködhetne bennük, de ő úgy véli, hogy Elkána jobban szereti Annát, nem tud örvendeni, bánatos a lelke. Anna a meddősége miatt bánkódik, szomorkodik, valósággal örli magát. Sok életet nyomorít az irigység ma is. Befészkei magát a Gonosz a lelkekbe s ahol megveti a lábát, ott aztán terjeszkedik, rombol. Az Anna szomorúsága is jelen van világunkban, mert sok családban nincs gyermekáldás. Ha jól belegondolunk, egészen közel van hozzánk ez a régi történet! Hogy élik meg boldogtalanságukat a fentebb felsorolt emberek? Figyeljük őket, mert nagyon tanulságos a viselkedésük.

Elkána vigasztalni próbálja Annát, ne sírj, ne bánkódj szívedben, itt vagyok neked én, hát nem többet érek én neked tíz fiúnál. Önmagát akarja adni vigasztalásul. Íme, nagy igyekezetében hogy eltéved. Nem érti a női lelket, nem tudja felfogni az anyaság vágyát. Nem sikerül a vigasztalás.

Sokszor sikertelen a mi vigasztalási igyekezetünk is, mert magunkra, emberekre próbáljuk irányítani a figyelmet. Az Elkána vigasztalási módját ne kövessük!

Pennina úgy akarja megszüntetni lelke bánatát, hogy „bosszantja vala Annát...” alkalomról alkalomra. A bosszantás, a gúnyolódás fegyverét használta otthon is, s a templomba menetelkor is. Ez a bosszantó módszer azonban nem segített rajta, nem adta vissza lelke boldogságát, emésztett vala mindenkit maga körül.

Ne járjunk a Pennina nyomában sem, mert egyre rosszabb helyzetbe jutunk. Embertársaink bosszantásából békességünk, boldogságunk nem születik. Aki másokat bosszant, az a Sátán munkatársa, s tőle veszi kétes értékű jutalmát.

Igyekezzünk Isten munkatársai lenni, mert a Ő munkája boldogságot szerez lelkünknek. Minden irigységet irtsunk ki magunkból, mint a Sátán művét!

Anna úgy próbálja gyógyítani bánatos lelkét, hogy elmegy a templomba s imádkozik. Imádkozásáról azt tudja meg, hogy hosszasan imádkozott az Úr előtt és szívből könyörgött... „Anna szívében könyörge”, s úgy gyógyította meg bánatos lelkét. Istentől kért segítséget nyomorúságában.

Kedves Testvéreim! Én nem tudom milyen lélekkel jöttetek a templomba. Lehet, hogy sok közöttünk a bánatos lelkű ember. Lehet, hogy bánatot okoz a betegség, a családi békétlenség, a szegénység, a jövő kilátástalansága, az öregedés, az egyedüllét, a munkanélküliség, egyházad, nemzeted jövője. Ki tudná felsorolni, mennyi oka lehet boldogtalanságunknak? Bármilyen gyötörjön is, cselekedjünk úgy, mint Anna, könyörögjünk

Isten előtt szívből. Szóljunk szomorúságunknak teljességéből, hiszen áldott ígéletünk van arra, hogy meghallgatásra talál szívből jövő imánk.

„Ha valamit kértek az én nevemben, én megcselekszem azt...” mondta Megváltó Urunk. (Jn 14,14)

Pál apostol pedig diadalmasan hirdeti, hogy „aki az ő tulajdon Fiának nem kedvezett, hanem őt mindnyájunkért odaadta, mimódon ne ajándékozna mindent nekünk...” (Róm 8,32)

Anna imájára válaszolt Isten előbb Éli pap által, „akinek helyreigazította gyanakvó gondolatait, „Izráelnek Istene megadja a te kérésedet...” és az asszony arca nem vala többé szomorú. A bánatos lélek megvigasztalódott. Másodszor válaszolt úgy, hogy egy fiúgyermekkel áldotta meg, a kicsi Sámuellel, aki Isten prófétája lett.

Bánatos lelkű Testvéreim! Megvigasztalóva térjetez meg otthonaitokba, ne bánkódjatok a ti szívetekben, az Úrnak gondja van reátok!

Vigasztaljátok egymást ezekkel a beszédekkel. (Ézs 40) Ne nyugtalankodjék a ti szívetek, higgyetek Istenben! (Jn 14,1) Ámen.

Lukács Endre
Magyarfodorháza

„Jöjjetek ti megfáradtak”

Alapige: Máté 11,28
Bibliailvasás: Ézsaiás 55

Egy meghívót szeretnék átadni nektek a mai vasárnapon. Ez a meghívó nem valamilyen rendezvényre szól, nem gyűlésre, nem összejövetelre hív, mégcsak nem is valamilyen szórakozásra, kikapcsolódásra csábít. Egy egészen különleges meghívóról van szó, amelyet maga az Őr Jézus küldött számotokra.

„Jöjjetek énhozzám” hangzik a hívogató az Úr Jézus szájából. Részben ennek a hívó szónak engedelmeskedtetek, amikor kilépve otthonaitokból elindultatok a templom felé. De nem csupán a templomba hív benneteket az Úr, hanem önmagához. Mert nem elég csupán a templomig eljutni, nem elég csupán hallgatni az Igét ahhoz, hogy nyugodt, örvendező életű emberek legyetek. Ehhez az kell, hogy eljussatok Jézushoz. Mint ahogy karácsonykor a pásztoroknak sem volt elég csupán Betlehembe elmenni, hanem egészen a jászolbölcsőben fekvő Jézusig kellett eljutniuk ahhoz, hogy örvendező és boldog emberek legyenek. Mint ahogy a gyermek is csak akkor érkezik igazából haza, amikor nem csupán a szülőfalujába vagy szülővárosába érkezik meg, hanem átlépve a szülői ház küszöbét boldogan öleli magához szüleit.

I.

De nézzük csak meg, hogy kiket hív magához az Úr? „Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és megterhelteketek...” A fáradtatokat, a nehéz terheket cipelőket szólítja meg Jézus. De hát ki az a mai világban, aki ne volna megterhelte és fáradt? Felgyorsult, rohanó világban élünk, aminek egyenes következménye a túlterheltség és az elfáradás. Beszélgetéseink során hányszor elhangzik, hogy semmire sincs időm, rohanom kell, és hányszor panaszkodunk a fáradtságra. Hányan belefáradtak az élet terheinek a hordozásába! Hányan hordozzák magukban a holnaptól való félelmet, a létbizonytalanságnak a terhét! Nincs munkahely, nincs lakás, nincs egészség, nincs kivel megosztani a gondokat, nincs segítség... Hadd ne soroljam tovább. Különösen az idős emberek

szokták mondogatni: „úgy el vagyok fáradva”. De nem csak az idősekre jellemző a fáradtság. Ézsaiás prófétánál ezt olvassuk: „Elfáradnak az ifjak és meglankadnak, megtántorodnak a legkülönbek is.” (40,30) Bizony sok fiatal is belefárad az élet küzdelmeibe, a kilátástalanságba, a nehéz életkörülmények közötti küszködésbe.

És hordozzuk magunkban lelki terheinket, az egyedüllétnek a gyászát, a kiszolgáltatottságnak terhét. Hordozzuk lelki sérüléseinket, azokat az ütéseket, melyeket egy-egy rossz szó, egy-egy bántó mondat okozott nekünk. Hordozzuk magunkban az egymás iránti haragot, sértődést, sokszor gyűlöletet. Csoda-e, ha ennyi teherhordás után elfáradunk. És még nem is említettem a legnagyobb lelki terhet, a bűn terhét, melyet rengeteg ember cipel magával.

Testileg-lelkileg megfáradt emberek vagyunk és nyilván ahhoz, hogy tovább tudjuk végezni a mindennapi munkánkat és tovább tudjunk élni az életünket, meg kell pihennünk és erőt kell gyűjtenünk. A testi fáradtságot viszonylag könnyű kipihenni. Abba hagyjuk a munkát, egy kicsit kikapcsolódunk és új erőre kapunk. A lelki fáradtságot viszont nem ilyen egyszerű kipihenni, és nem ilyen könnyű a lelki terheket hordozni vagy azoktól megszabadulni. Hiába pihenünk meg, attól még a gyász terhe nem foszlik szét, attól még a magány megmarad, a bűn terhe ugyanolyan nyomasztóan hat. Ez a fajta fáradtság és ez a fajta teher csak az Úr Jézus közelében szűnik meg. És ki az, aki ne szeretne megszabadulni terheitől?

II.

Én megnyugtatlak titeket – mondja az Úr Jézus. Ezért hív magához ezen a mostani istentiszteleten. Ő jól tudja, hogy ki-kik közületek milyen terhet hordoz, ismeri fáradtságotokat, tudja, hogy szükségetek van a nyugalomra, az erőgyűjtésre. És az Ő közelében, ahogy az egyik szép énekünkben énekeljük: „Enyhül a bánat terhe, a kétely megszűnik, szívedbe száll enyhület, s apadnak könnyűid.”

A kérdés csupán az, hogy meghalljátok-e Jézus hívó szavát? Az idők során sokan meghallották ezt a halk és szelíd szót, és találtak nyugalmat lelküknek. Ott van Zákheus, aki meghallva az Úr Jézus szavát megszabadult a kítaszítottságnak a terhétől, a kapzsiságnak a bűneitől és üdvössége lett egész házanépének. Ott van Péter, aki meghallva az Úr Jézus szavát megszabadult a tagadás bűneinek terhétől, és életre szóló megbízatást kapott az Úrtól. És ott vannak hitünk hősei, akik mindannyian Jézusnál találták meg lelkük nyugalalmát.

Azt is tudnotok kell, hogy nem csak Jézus hívogat magához azzal, hogy megnyugtát és megszabadít, de hívogat a világ, a Sátán is. Mit gondoltok, miért van annyi alkoholist, annyi kábítószerfüggő ember ország- és világszerte? Miért van annyi ember, aki vásárnaponként nem a templom felé, hanem valamilyen szórakozóhely vagy kirándulóhely felé veszi az irányt? Éppen azért, mert szabadulni szeretnének terheiktől, felfrissülésre, erőgyűjtésre vágyanak, de nem az Úr halk és szelíd hangját hallják, hanem a világ zajos, kiabáló hangját, és annak engednek. Mert a világ is ad valamilyen felfrissülést és egy ideig talán a lelki terheket is csökkenti. Az alkohol, a kábítószer egy ideig feledtetik a gondokat, de amikor elmúlik a hatásuk, ugyanaz a teher nehezedik az emberre, mint addig. És akkor kell az újabb adag, mert „ezt nem lehet józanon kibírni”.

Jöjjetek énhozzám – szólít Jézus, és bárcsak minél többen meghallanátok az Ő szavát. Mert Ő nem csak egy időre akarja levenni vállatokról a terhet, nem csak egy kis időre akar benneteket megnyugtani, felüdíteni, mint ahogyan ezt a világ teszi, hanem teljesen és végérvényesen. Nagyon szemléletesen írja ezt le John Bunyan: *A zárándok útja* című könyvében. A könyv főszereplője Keresztyén, aki elmenekül Romlás városá-

ból, hogy a keskeny úton járva üdvösségre jusson. A vándorlása során súlyos teherként cipeli hátán bűneinek terhét. A teher nagyon súlyos, az út nehéz, Keresztyén csak nagy erőfeszítés árán jutott előre. Feltekintve egy magaslatra, egy keresztet pillantott meg. Összeszedve maradék erejét, sikerült eljutnia a keresztségig. Amikor a kereszthez ért, terhe hirtelen leoldódott válláról, begurult a kereszt alatt levő sír szájába és nyomtalanul eltűnt. Keresztyén végleg megszabadult súlyos terhétől és most már terhe nélkül folytathatta útját a mennyország felé.

Így akar benneteket is megszabadítani az Úr Jézus lelki terheitektől, és így akar felüdíteni, megnyugtatni benneteket.

Nyugtalan a mi lelkünk, míg meg nem nyugszik Tebened – vallja Augustinus. Ezt a Benne való teljes nyugalmat kínálja fel most nektek az Úr Jézus. Bárcsak minél többen teljes szívvel tudnátok az ének szavaival válaszolni: „Amint vagyok sok bűn alatt, De mert hallok hívó szavad, S mert értem áldozád magad, Uram Jézus jövök.” Ámen.

Fodor Lajos

Halmi

Vállald a plusz utat is!

Alapige: 1Mózes 37,12–17

Bibliavetítés: Zsidókhöz 11,21–40

Jákób az utolsó az ösziak közül. Nagy családja meghatározó szerepet töltött be a választott nép sorsának alakulásában, hiszen a 12 fiúgyermek leszármazottjai közt osztják majd szét a Józsué korában elfoglalt Ígéret földjét.

Jákób és családja összekötő híd az egyéni és a közösségi élet között. Utána Isten mindig a választott közösséghez szól. Egy egész népben, egy nemzetben kezd el munkálkodni. Jákób tehát egy fontos láncszem, egy élő kapocs Isten üdvtervében, akin túl ott van a nemzetség, a nép, a gyülekezet.

A te életed is, függetlenül attól, hogy gyermeked van, milyen nagy a családod, lehet ilyen láncszem Isten elhívó és elküldő oltalmában. Lehetsz élő kő Isten anyaszentegyházában, de mindig csak úgy, ha Istenre hallgatsz, az Ő szavára figyelsz és megmaradsz azon az úton, amelyet az élet Úra mutat számodra. Tehát nem vagy elveszett ember, nemcsak utódaiddban élsz tovább, hanem abban az Istenben élsz, mozogsz és vagy, aki megerősít téged.

I.

Jákób családja a munkamegosztás függvényében egységes képet mutat. Nemcsak az édesapa tartja el a család tagjait, amikor a gyermekek odáig nőnek, hogy dolgozni tudnak, ők is részt vállalnak a kenyérkeresetben. Jákób bízik fiaiban, rájuk meri bízni a nyáját, tudja, hogy gyermekei hűségesen vigyáznak a juhokra.

A család egy olyan közösség, amelyben gyakorolni kell a munkamegosztást. A régi világban ez még inkább kihangsúlyozódott. A házassággal új munkaerő került a családba, ugyanakkor a gyermekek tíz-tizenkét éves korukban már komoly munkát végeztek, vállalták a munka nehezét is. Ma egészen megváltoztak a körülmények, gyermekeinknek az a fő feladata, hogy tanuljanak. Sok esetben megkíméljük őket, de amikor odaérnek, hogy meg kell állniuk saját lábukon, nehezen tudják megharcolni az élet küzdelmeit, mivel nem készítettük fel őket eléggé magára az életre.

Jákób bizalma gyermekei iránt arra tanít, hogy merjünk gyermekeinkre olyan feladatokat bízni, amelyeket el tudnak végezni. Érezniük kell, hogy fontosak, hogy számítunk rájuk is. Csak így nő bennük a felelősség az élet iránt, és csak így fogják megbecsülni, amit keresnek.

II.

A Jákób családjában József a „kedvenc”. De az édesapa őt is feladattal bízta meg. Azt mondja neki: „Menj el, nézd meg, hogy s mint vannak a te bátyáid és a juhok, s hozz hírt nékem.” József munkája másabb, mint a bátyjaié, de ugyanolyan fontos, mint a többi testvéré. A hírvivő szerepét tölti be, apja megbízására.

Józsefnek Hebrontól Sikemig több napig kell mennie. Talán ez az első hosszabb útja, amelyet megtett teljesen egyedül, de megy félelem nélkül, pedig rengeteg veszélynek van kitéve az élete. Megy teljesíteni az édesapa megbízását. Az önállósulás útja ez, de mögötte ott van az atyai ház meleg ölelése, amely kibocsátotta és feladattal bízta meg. Ez a tudat ad neki bátorságot.

Mennei Atyántól nekünk is megbízatásunk van, amelyet sok esetben olyan egyedül kell teljesítenünk, mint Józsefnek. Sok esetben olyan hosszú a megbízatás útja, mint a Józsefé, míg el nem érjük a célt.

Ezen az úton két dolog ad számunkra lelki erőt és győzi le bennünk a félelmeket:

– egyrészt az, hogy az atyai ház mindig visszavár bennünket;

– másrészt, hogy ezen az úton Isten oltalmazó szeretete véd bennünket, és végigkísér feladatunk teljesítésében.

Ezért lehetünk bátrak minden küldetésünk teljesítésének idején.

III.

József megérkezik Sikembe, úgy gondolja, a hosszú út után megpihenhet és találkozhat bátyjaival. Hiába keresi őket. Egy ember mégis tud felőlük, tőle tudja meg, hogy tovább mentek, még északabbra, egészen Dóthánig. Ez újabb huszonöt kilométernyi utat jelent a pusztaságban.

József nem fordul vissza Sikemből, még vállalja ezt a plusz utat is, mert számára az apai parancs szent és kötelező érvényű. Állandóan ott zeng fülében: Nézd meg bátyáidat... és a juhokat!

Ez a plusz út egy ráadás, amely még több energiát követel.

A versenypályán sok versenyző úgy taktikázik, hogy erejét a cél előtti szakasz megtételére tartalékolja, hogy azután ebben a szakaszban sikerüljön megelőzni azokat, akik már kifulladtak, s itt már nincs erejük felgyorsítani a végső hajrát.

Küldetésünk teljesítésében mindig adódnak ilyen plusz utak, plusz vállalások, plusz energiaemésztő kihívások, amelyeket teljesíteni kell. Nem lehet azt mondani, hogy csak addig megyek el, ameddig szólt az én eredeti küldetésem. Végig kell menni mindaddig, amíg ez a küldetés el nem éri célját.

Jézus ezt így mondta: „És aki téged egy mérföldútra kényszerít, menj el vele kettőre.” (Máté 5,41)

Ne sajnáljuk ezeket a plusz utakat, többlet-vállalásokat!

IV.

József nem is sejtí, hogy mi vár rá Dóthánban. Nem tudja, hogy azokért vállalta ezt a hosszú utat, akik bosszút forralnak ellene.

Később minden tudatosodik benne: „Ti gonoszt gondoltatok ellenem, de az Isten azt jóra gondolta fordítani.” (1Móz 50,20)

Jézus Krisztus tudja, hogy mi vár rá, előre megjövendöli, hogy „közületek egy elárul engem” –, mégis vállalja nagycsütörtök estéjén az együtt-vacsorálást Júdással is. Azokért is szolgál, vállalja a plusz utakat, a plusz megterhelhetést, a nagy szenvedést, akik keresztfára juttatják.

Ezért vállaljuk mi is, hogy hűséges szolgálati utunkon semmi sem hiábavaló. Ámen.

Siklós József

De az Úr Józseffel volt

Alapige: 1Mózes 39,1–6

Bibliáolvasás: 1Thesszalonika 5,14–24

Rabszolgasorsban. Nyomon követe József útját látjuk, hogy egymást érték a csapások és megaláztatások. Idegenek kezébe került, rabszolgaként árucikké lett, elvitték hazájából idegen, pogány országba, házi rabszolga lett egy egyiptomi testőrparancsnoknál. Minden oka meglett volna a boldogtalanságra. Mit várhatott az idegenektől, akiknek nyelvét nem is értette, ha bátyjai halálra szánták; az egyiptomiaktól, akik gögösen nézték le a körülöttük élő nomád népeket, mert műveltebbek és hatalmasabbak voltak azoknál? S mi megbecsülésre számíthat egy ifjú rabszolga a magas rangú egyiptomi tiszt, a királyi tisztviselő házában?

Gyöngé természet ilyenkor búskomorságba süllyed, megutálja embertársait, életuntá válik; a büszke ember bosszúállásra gondol, alig várja, hogy alkalma legyen visszafizetni. A hívő lélek azonban nyugodtan viseli sorsát, türelemmel várja a kibontakozást, mert tudja, hogy Isten vele van. Ez volt József életének a titka. Elvesztett mindent: otthonát, családját, hazáját, megbecsült helyzetét, szabadságát – de Istennel való közösségét, az Úrral való kapcsolatát nem vehették el tőle. „Elvitték Egyiptomba; Potifár, a testőrök parancsnoka vásárolta meg az izmáeliectől. De az Úr Józseffel volt és szerencsés ember lett.”

Életed nehéz helyzeteiben, mélységeiben milyen lelkület él benned? Elkeseredés, bosszúvágy vagy az a bizonyosság: De velem az Úr!? Szabad ezt tudnod, ebben örvendezned!

Mit jelentett József számára, hogy az Úr vele volt? És mit jelent a te számodra, hogy veled az Úr?

1. *Kárpótolta mindenért.* Test szerinti apja, aki őt annyira szerette, nem volt vele – mennyei Atyjához bizalommal fordulhatott imádságában. Pogányság, bálványimádás vette körül – ő annál jobban ragaszkodott az élő Istenhez. Boldogságának a forrása a mennyei Atya volt. Mindent elfogadott az Atya kezéből, akaratához akart igazodni mindenben. – Ha magadra maradsz, annál inkább veled az Atya. Nem ellenséged – szövet-ségesed!

2. *Átalakította jellemét.* Már nem álmodozik, nem a jövőben, álmai világában, hanem a jelenben próbál élni és helytállni. Nem hivalkodik a cifra ruhában, nem hord rossz híreket senkiről, hanem teljes erejével arra törekszik, hogy ahol van, hasznossá tegye magát. Az Úr Józseffel volt; a nagy zuhanás nem töri össze, hanem talpra állítja. Otthon

a jövőben próbált élni, Egyiptomban próbálhatott volna a múltban élni – de a valóság talajára áll, a jelenben él, hűséggel szolgál. „Egyiptomi urának a házában élt. Láttá gazdája, hogy vele van az Úr, bármit cselekszik, eredményessé teszi kezében az Úr.” – „A sáfároktól azt kívánják meg, hogy mindegyik hűnek találtsák.” (1Kor 4,2) József a jelenben élt és az adott helyzetben bölcsen szolgált. – Isten téged is józanná, bölccsé, szolgáló életté akar formálni. Nem ábrándozóvá – más körülmények között, más családban, házasságban, más munkahelyen milyen szépen tudnék helytállni! – hanem józanná, hogy abban a körben és helyzetben, azok között az adottságok között, amelyek közt éppen élsz, hűséggel szolgálj. Ez Isten jellemformáló iskolája, és akivel az Úr van, aki az Úrral jár, annak jelleme, magatartása így formálódik.

3. *Áldottá tette.* „Megnyerte József Potifár jóindulatát és a háziszolgája lett. Azután háza felügyelőjévé tette és rábízta egész vagyonát. Attól fogva, hogy házának és egész vagyonának a felügyelőjévé tette, megáldotta az Úr az egyiptomi ember házáat Józsefért, és az Úr áldása volt egész vagyonán, ami a házban és a mezőn volt. Ezért Józsefre bízta egész vagyonát.” – Házi rabszolgaként került a testőrök főhadnagyához, de olyan hűségesen szolgált, ura bizalmát annyira megnyerte, hogy rövid idő múlva háza felügyelőjévé tette. A ház és a gazdaság sáfárjává lett, a birtokokat is kezelte. (A katonák kasztja Egyiptomban jelentős földbirtokkal rendelkezett.) – Áldás volt minden munkáján. Mint rabszolga, Istenről nem beszélhetett, de az életén, szolgálatán levő áldás nyilvánvaló és letagadhatatlan volt. Szótlan bizonyágtétele nyomán látta a gazdája, hogy vele van az Úr. Leghatásosabb a megélt, nem a szóval mondott bizonyágtétel. Áldásláncolat indult meg: mert József áldott volt, Potifár házában is áldás lett. Gyarapszik, terjed az áldás és áthat mindent.

Józseftől mindent elvettek, de az Úrral való közösségétől nem foszthatták meg, s ez áldások forrásává vált. „Aki hisz énbenem – mondta Jézus –, élő víznek folyamai ömlenek annak belsejéből.” (Jn 7,38) Szerteáradó áldás!

Családunkban, környezetünkben, munkahelyünkön, gyülekezetünkben árad-e áldás jelenlétünk, szolgálatunk nyomán?

Jézusban van velünk az Isten. „Aki hisz énbenem...” – Így mondta Jézus. Jézus egyik neve ez volt: Immánuel – Velünk az Isten. József életének titka az volt, hogy Isten vele volt. És ez a József előzetesen példázta életével Jézus Krisztust, akiben közénk lépett, velünk van Isten.

Egyiptomba érkezett egy rabszolgafiú; senki sem sejtette, hogy a leendő uralkodó érkezett meg. Betlehemben, egy fogadó jászlában megszületett egy gyermek – a világ nem tudta, hogy leendő Királya érkezett meg! József Egyiptomban szolga volt egy háznál – Jézus is „szolgai formát öltött; nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon”.

„Józsefnek szép külseje és szép arca volt” – Jézus tökéletes lelki szépségére, tisztaságára tekintve így szólt a mennyei Atya: „Ez az én szerelmes Fiam, akiben gyönyörködöm.”

Isten szépnek teremtette az első emberpárt, testestül-lelkestül. A bűn miatt elvesztették ezt a szépségüket. A sátán mindnyájunkat eltorzított. Jézus azért jött, hogy Őt hittel szemlélve, lelke munkájának engedve, visszaváltozzunk „dicsőségről dicsőségre, úgy, mint ahogy az Úrnak Lelke formál”. (2Kor 3,18)

Jézusban veled az Isten, hogy hűséggel szolgálj, áldássá légy, visszaváltozz Isten gyermekévé, akiben Isten is, ember is gyönyörködik. Ámen.

Prédikációsorozat családoso nyári táborozására

Boross Géza

Az egész pedig az Istentől...

(Isten keze a házasságban)

Alapige: 1Korinthus 11,8–12
Bibliailvasás: 1Mózes 2,18–24

A házasságról szóló igehirdetési sorozatunkat hadd kezdjem egy érdekes történettel. Öreg házaspár lakott egy francia kisvárosban. Egyik nap levelet kaptak a polgármestertől. Olyan szépen élnek – olvasták a levélben –, hogy a város vezetősége kitüntetésben kívánja részesíteni őket. Szíveskedjenek tehát ekkor és ekkor befáradni a városházára. Eljött a kitűzött nap. Az ünnepség időpontjában ott szorongott a teremben az egész család, a kiterjedt rokonság és a városka apraja-nagyja. Csak a két öreg, az ünnepelt házaspár nem jött el. Mint utólag kiderült, azért, mert indulás előtt keményen összevesztek azon, milyen kalapot vegyen fel az asszony.

Ez a történet csepp a tengerben. Mégis, jól mutatja, mi a valóság ma a legtöbb házasságban. Még a kívülről oly szépnek és tökéletesnek látszó házasságban is! Mutatja azt, hogy a házasság a mai ember konfliktusainak vagy régi bibliai szóval „nyomorúságának” egyik fő, vagy a legfőbb forrása. Ez a történet is mutatja, amiről manapság annyi regény, dráma, novella, film beszél. Milyen igaz az a megállapítás, hogy úgymond: „A házasság az a harcér, ahol összeütközik és birkózik egymással a menny és a pokol.” De az a másik megállapítás is, miszerint: „Félelmetesen komoly krízist él át ma a házasság...” És a harmadik diagnózis is, hogy ti. a válóperek évszázadában élünk. Magyarországon ma, 1965-ben a harmadik helyen áll a világ válási statisztikájában.

De hát mi a baj a házassággal? Honnan, miből ered a házasságnak ez a félelmetes krízise? Onnan, hogy kortársaink előtt elhomályosult a házasság igazi értelme. A legkülönbözőbb házasságelméletek vannak forgalomban. Ilyen pl. a „romantikus” házasság-szemlélet, melyet legjobban a népszerű sláger reprezentál: „Szép esténk lesz egyszer, majd ha megöregszünk, sosem veszekszünk, ülünk majd csendben, s fogjuk majd egymás kezét...” Ezzel szemben a „huligán” szemlélet szerint a házasság pár napos kaland, maximum egy hét! S aztán jöhet a következő! Vagy ott van a „józan számítás” gondolkodása: üzlet a házasság. Tudni kell jól megkötni. A „cinikus” szemlélet szerint „börtön”, amit mindenki megérdemel, aki nem tud vigyázni. A tréfás szemlélet szerint pedig egyenesen „temetés”! De nem sorolom, csak kérdezem: csoda-e, ha a pokol tornácává lett a házasság ebben a sokféle ostoba emberi bölcselkedésben? Igazat kell adjunk annak a házasságkutatónak, aki azt mondta: „A házasság gyógyulása – a házasság igazi lényegének a felismerése.”

Igen, de hát honnan lehet megtudni a házasság igazi lényegét ebben a véleménykaváozban? A mi feleletünk világos: egyedül Isten ígéből. Nem a regényekből, színdarabokból, jogi, szociológiai tankönyvekből. Csak a Bibliából. A Biblia egyik nagy meglepetése az, hogy nemcsak elmondja a házasság keletkezését, hanem több helyen is szól a házasságról. Mai ígénk az alaphangot üti meg, mondván: „az egész (ti. a házasság) Istentől van.” Ez így önmagában is sokatmondó. Mert arra utal, hogy a Biblia szerint a

házasság nem a társadalmi fejlődés eredménye (kultúrfok), hanem Isten műve. Isten beavatkozása az ember életébe. Isten gondviselése, kegyelme, szeretete, jósága van a házasság mögött. Ez itt az alaphang. Miért olyan nagy dolog ez? Ezt részletezzük kicsit az alábbiakban.

1. Először is azért nagy dolog ez a bibliai szemlélet, mert minket, hívőket a házasságunk megbecsülésére készítet. Arról van itt szó ugyanis, hogy az Úrban élő ember házassága nem véletlen házasság, nem eltévesztett házasság. Ez a házasság adatott. Fölülről. Valahogy úgy, ahogyan az ősi, ószövetségi elbeszélés mondja: Isten álmot bocsát az emberre, kivesz egyet annak oldalbordái közül és „vivé az emberhez” (1Móz 2, 22) Tehát egyszerre csak *ott van az ember előtt a neki szánt feleség. Jól értsük meg! Nem az ember alkotott magának feleséget*, vagy választott ki egy élőlényt és vitte Istenhez, hogy most aztán „áldj meg minket, Isten!” Éppen fordítva van. S ez nagyon fontos. Ezt nem lehet eléggé hangsúlyozni: Isten vette ki a bordát, alkotta feleséggé és *vitte az emberhez!* Ezzel akarja az ige hangsúlyozni: az igazi házasság Isten szerzése és nem az emberé. Erre gondol Pál is, amikor azt írja: „az egész pedig Istentől van”.

2. Ennek a bibliai szemléletnek igen nagy jelentősége van a *férfi* házassági magatartására nézve. Ezt így mondja igénk: „Az asszony a férfiúból van.” S itt most ezen van a hangsúly, hogy a „férfiúból”. *Mit jelent ez?* A férfi küldetésének, házasságon belüli szerepének egészen különleges megfogalmazását. Azt jelenti, hogy Isten elgondolása szerint a férfi az asszony éltető eleme. A férfi – Isten eredeti terve szerint – nem az asszony átka, nem a férfi él az asszonyból, hanem az asszony a férfiből. Az, hogy az asszony a férfiúból van, nemcsak azt jelenti azonban, hogy testileg van a férfiből, hanem azt, hogy lelkileg is. A férfiből: szavaiból, tetteiből, modorából olyan erőknak kell áradniuk a feleség felé, hogy ezek által „éljen” az asszony. Az, hogy az asszony a férfiből van, azt jelenti, hogy egyszer majd a férfinak felelnie kell Isten színe előtt arról, hogy csakugyan „belőle” volt-e az asszony, hogy „pózna” volt-e, „vezeték” volt-e, amelyen át az „elektromosság” eljutott a feleségéig. Hogy az asszony a férfiúból van azt jelenti, hogy Isten éltető ereje a férfin keresztül akar áradni az asszony felé. Ugyanígy Isten szeretete, türelme, jósága, gondoskodása, gyöngédsége... Ezért mindig Isten rendje ellen van, amikor a férfi egészen az asszonyra hagyja magát, s azt követeli, hogy ő legyen az asszonyból (indián házasságok, selyemfiúk, stricik, huligánok igényei). Isten rendje tehát ez: az asszony a férfiúból van, nemcsak testileg és gazdaságilag, de lelkileg is!

3. *Isten rendje azonban az asszony feladatát is világosan megszabja a házasságban.* Igénk így mondja ezt: „a férfiú az asszony által van...” Itt – mindnyájan halljuk – az 1Móz 2,18 visszhangzik: „És monda az Úristen, nem jó az embernek egyedül lenni, szerzek néki segítőtársat, hozzáállót.” Tehát „az asszony által”! Mit jelent ez? Azt, hogy az asszonnak jelentős szerepe lehet abban, hogy milyen a férje! Az elmúlt hónapokban a szemem láttára bomlott fel egy „mintaházasság”. Az asszony minden tekintetben „korrekt” asszony. Tanul. Okos. Tiszta. Száz százalékgig becsületes. De a férje tömör jellemzése szerint állandóan olyan, mint egy „morgó medve”. Nos ez a „morgás” végül is váláshoz vezetett. Nem mindegy, hogy milyen az asszony! Pozitíve is. Nem egy olyan házasságról tudunk (itt a gyülekezetünkben is), ahol gyakorlatilag az asszony faragott embert az urából. De tudósok könyvében is nemegyszer olvasható az ajánlás: „Leghűségesebb munkatársamnak, feleségemnek”. Mi minden van e rövid dedikáció mögött! Ott van sok átvirrasztott éjszaka. A számtalan megfőzött feketekávé. A kézirat talán többszöri legépelése, korrektúrája... Nemrégén mesélte egyik férfitestvérünk, aki már édesapaként végezte egyetemi tanulmányait és rakta le vizsgáit, milyen hálás a feleségének azért, hogy amikor tanult, ott ült mellette. Semmi mást nem csinált. Nem kötött. Nem olvasott. Nem mondott biztató szavakat. Csak ült mellette hűségesen, szerelmesen,

csendben, imádkozva. Így tudtam elvégezni harmincegynehány éves fővel az egyetemet – mondta ez a hálás szívű férfitestvér. Igen. Egy egyszerű asszony szárnyakat, lendületet, töltést, kitartást, munkakedvet adhat a férjének. És most idézhetném a jól ismert „klasszikus” feleségeket. Bora Katalint, hogyan térítette észre Luther Mártont a depresszióból. Marie Curiet, hogyan lelkesítette férjét a kutatómunkára. Albert Schweitzer feleségét, akit rendszerint senki sem emleget világhírű férje mellett.

Pedig az őserdők orvosa nem lehetett volna azzá, akivé lett, hősie lelkű felesége nélkül. Hiszen annak idején csupán csak ketten kezdtek operálni ama bizonyos „tyúkólbán”. Íme, ezt jelenti az, hogy a férfiú „az asszony által” van. Igen. Pozitív értelemben úgy, hogy az asszony által lesz, erősebb lesz, győzelmesebb lesz a férfi. Vagy negatíve – amire ugyancsak sok példát láthatunk, különösen itt, a fővárosnak ezen a részén, ahol mi élünk, amikor is az asszony által, az asszony miatt csúszik le, züllik el, megy tönkre testileg-lelkileg a férfi. Sajnos így is igaz, hogy „az asszony által”.

4. A következő, nagyon fontos üzenete a mai igének az, hogy Isten szerint a házasság minden más viszonynál erősebb viszony kell hogy legyen. Ehhez a kapcsolathoz képest minden más kapcsolat csak másodlagos. Ez először is azt jelenti, hogy a házastársak közössége eleve kizár minden idegen, harmadik személyt. Eleve lehetetlenné teszi a „házassági háromszöget”. Minden ellenkező véleménnyel szemben valljuk és tanítjuk, hogy Isten az embert nem szexuális állattá teremtette, hanem egy másik nemű emberrel való kizárólagos, tótális kapcsolatra. Röviden: *nem csalásra, hanem hűségre! De a házastársak egymásra utaltsága korlátot jelent a házastársak családtagjaival szemben is.* Halálosan komoly dolog az, amit a Mózes Első Könyvében így olvasunk: „Annak okáért elhagyja a férfiú az ő atyját és anyját...” Ma ezt az elhagyást elsősorban lelkileg kell érteni. De olykor fizikailag is. Nemrégén egy férfi keserves sóhajtozások között így mesélte el házassági tragédiáját. Egy ideig jól éltek a feleségével. Egy idő után telenként megjelent az anyósa, s náluk töltötte a téli hónapokat. Ilyenkor a feleségem valósággal megbolondult, mondotta. Így édesanyukám, úgy édesanyukám, mondogatta, teljesen átadva a főzést, intézkedést az édesanyjának. A mama természetesen a saját rutinja szerint csinált mindent. Hetente háromszor volt gríztes tészta és hasonlók. Végül is a férfi elmenekült hazulról, hiszen ő nem az anyát vette el, hanem a lányát. Az elhagyott ifiasszony beadta a válókeresetet. Nagyot nézett, amikor az ő hibájából mondták ki a válást. Indok: a feleségnek nem a mama ízléséhez, hanem férje ízléséhez kell alkalmazkodnia. Ezért szükséges másodsor is elvágni ama bizonyos „köldökzsinórt”! És még ez sem minden. A házastársak kizárólagos közössége a saját gyermekek irányába is korlát. A gyermekeink nem vehetnek el bennünket egymástól! Közismert képlet, amit mondok. Ahogyan érkeznek a gyermekek, majd az unokák, a feleségek úgy válnak egyre inkább édesanyává, illetve nagymamává. S a férfi, a férj elárul. A legtöbb asszony ezt nem veszi észre. Az ige üzenete az, hogy még a *nagyszülőkre* is érvényes: „Sem férfiú nincs asszony nélkül, sem asszony férfiú nélkül az *Urban!*”

5. Most arról kellene szólnom még, hogy ez a bizonyos „az egész Istentől van” a házasság szexuális oldalára is vonatkozik. Mivel azonban már eddig is túl sokat mondtunk, s mivel a szexuális élet bibliai értelmezésével külön igehirdetésben foglalkozunk, itt hadd mondjak el még annyit, hogy a házasság nagy lehetősége az Istennel való érintkezés, az Úrral való találkozás. A házasságok gyógyulása itt van. Itt, ha újra felfedezem: „az egész pedig Istentől van” Ez legalább olyan horderejű felfedezés, mint amilyen Amerika felfedezése, az elektromosság felfedezése, a penicillin felfedezése vagy az atomerő felfedezése volt. A beteg házasságok gyógyszere ez a mondat: „az egész pedig Istentől van”. Ami konkrétan azt jelenti, hogy a házasság minél rosszabb, annál inkább Istenre, Krisztusra vezérlő mester. Még konkrétan: bibliaolvasásra, csendes bibliai

meditációra, imádságra, önvizsgálatra, Isten kérdésére ösztökélő tényező. Uram Isten, ha ez az egész Tőled van, mondd meg, mit kell cselekednem? „Utaid, Uram, mutasd meg, hogy el ne tévelyedjem. Te ösvényidre taníts meg, mikén intézd menésem.” Engedelmisség Lelkével támogass engem! Az erős Lelket újítsd meg bennem! A te Szentlelkedet ne vedd el tőlem! Ámen.

Lángjai az Úrnak lángjai!

(A szexualitás a Biblia fényében)

Alapige: Énekek Éneke 8,6–7
Bibliaviasítás: 1Korinthus 7,1–9

Ma egy hete ott hagytuk abba, hogy „az egész az Úrtól van”, ami azt jelenti, hogy a szexualitás is az Úrtól van. Lássuk most közelebbről ezt az alapvető bibliai üzenetet!

Kezdjük mindjárt egy kérdéssel: Igaz-e ez? A mai ember számára minden könnyebben elképzelhető, mint az, hogy a szexualitás az Úrtól van. Sokkal inkább elképzelhető az, hogy a sátólól van. Éppen ez az, ami olyan izgató a dologban! Ha kislúne hirtelen, hogy a szexualitás az Úrtól van, nehogy azt higgyétek, hogy bátrabban élnének az emberek. Sokkal inkább abamaradna az a tombolás, sőt őrzöngés, ami tapasztalható manapság az élet eme területén. A szexualitás egyszerre csak elveszíténé a démonizmusát. Mert nézzétek csak: Melyik film számíthat manapság kasszasikerre? Melyik regényt olvassák legtöbbször? Mi az, ami még öreg emberek fantáziáját is működésbe hozza? A szex, a pornó, az erotika. Mi jellemzi világunkat szexuális tekintetben? Íme néhány szó, ami mindennél többet mond. Abortuszkampány. Prostitúció (keleten titokban, nyugaton nyíltan). Sztriptízfőrtület. Próbaházasság, élettársi viszony. Ebben a szexuális ködében úszik a házasság hajója. Nem is csoda, ha annyi a karambolos, léket kapott, jéghegynek ütközött, süllyedő házassághajó. Ebben a sűrű, fojtogató ködében rendkívül nehéz a „navigáció” Igen könnyű „hajótörést” szenvedni. Démonikus jelszavak növelik a káoszt: „Csak egyszer élünk!” „Minden órának leszakaszd virágát!” Hogy mit eredményeznek ezek a hamis, hazug jelszavak, láthatjuk jól konkrét példákön. Mióta lelkeszi szolgálatban állók, majdnem minden évben előjön egy ún. tipikus eset. Együtt él a család. Az öregedő férj – rendszerint a munkahelyén – megismerkedik („összejön”) egy jóval fiatalabb nővel (olykor idősebbel). Győz a szexuális vonzás. A férfi elhagyja a családját a másik nő kedvéért. De aztán egy idő után a férfi megbetegszik. Az új partner erre kiadja az útját. Nem is egyszer történik meg, hogy régi családjá fogadja vissza a szerencsétlent, hogy legalább ágyban, párnák között haljon meg, és ne az aluljáróban!

Igen – mondja erre a komolyabb gondolkodás –, a szexualitás az állati elem az emberben. Fel-feltör bennünk óhatatlanul. Ámde el kell fojtani erőszakkal. Nyelni kell egy nagyot, rágyújtani egy cigarettára, vagy megmosni az arcunkat jó hideg vízben, és kész. Csakhogy éppen itt kezdődnek a problémák. Éppen ez a bizonyos „elfojtás” tette világhírűvé azt a Freud Zsigmond nevű bécsi ideggyógyászt, aki kb. félszáz évvel ezelőtt felismerte, hogy az ember minden idegessége, ingerlékenysége, „komplexusa” az elfojtott szexualitásból származik. Az ilyen „elfojtás” ugyanis olyasmi, mint amikor az erőszakkal telegyömösölt bőrrönd valahol hirtelen „kipúposodik”. Hogy Freudnak mennyire van igaza és mennyire nincs, most nem ide tartozik. Mindenesetre ez a teória, ez a hipotézis lélektani forradalmat teremtett. És ha sok mindenben tévedett is az osztrák pszichiáter, abban teljesen igaza van, hogy a szexuális kérdést nem lehet kispolgári képmutatással vagy középkori egyházi bürokráciával kezelni, hanem nagyon is komolyan kell venni. A szexualitás gyógyulása a házasság gyógyulásának fontos láncszeme.

Mit mond a Biblia a szexualitásról? Az előbb néhány mondatot olvastunk a Biblia Énekek Éneke című könyvéből. Tudjátok erről a bibliai iratról, hogy ez az ókori héber irodalom egyik szép szerelmi költeménye? Olyan ének, amelyben a vőlegény és a menyasszony felváltva dicsérik egymás testét! Olyan bibliai könyv tehát az Énekek Éneke, amely tele van erotikus képekkel, gondolatokkal, a testi szerelem dicséretével. Ebben a könyvben egyetlen helyen jön elő Isten neve. Azon a ponton, ahol általában beszél a szerelemről, és pedig a testi szerelemről. Ott, ahol a testi szerelemről azt mondja, hogy az olyan, mint a tűz; és itt hivatkozik Istenre, mondván, hogy „lángjai az Úrnak lángjai” Miért olyan nagy jelentőségű bibliai hely ez? Azért, mert visszaállítja a talpára a szexualitás feje tetejére állított, kiforgatott értelmét, amikor azt a meglepő tételt hirdeti ki, hogy (modernül fogalmazva) a szexualitás az Úrtól való tűz az emberben. Csontjainkba, sejtjeinkbe, szöveteinkbe rekesztett „tűz”, de nem a Sátólól, hanem az Úrtól. Ennek az egyetlen bibliai helynek is döntő konzekvenciái vannak a házasságra nézve.

1. Ha a szexualitás lángjai az Úrnak lángjai, mindenekelőtt azt kell megtudnunk: Mi a szexualitás isteni értelme? Miért is van szexualitás, szexuális vágy az emberben?

Íme, először is azért, mert az embert Isten a maga képére és hasonlatosságára teremtette. Azaz az életnek arra a harmonikusan magas szintű teljességére, amelyet Isten él a maga boldogságában és hozzáférhetetlen világosságában. A Biblia Istene, a Jézus Krisztus Atyja nem férfiképű és nem asszonyképű Isten, hanem egyszerre mindkettő! A kettő egysége Isten természete. Istenben a legszentebb fokon és a legteljesebb egységben van jelen a férfiúi és női természet. Bizonyítja ezt a tételünket az is, hogy a Biblia nemcsak „atyához”, hanem „anyához” is hasonlítja Istent (vö. Ézs 66,9 s köv.). És itt nem valamiféle „feminista teológiáról” van szó, hanem Isten természetének komplexitásáról, misztériumának körülírásáról, a leírhatatlan Istent emberi képekben (antropomorfizmusokban) körülírni akaró próbálkozásról. Arról, hogy az ember tehát akkor „istenképű”, amikor egy testté lesz egy másik, másnemű(!) emberrel. Azaz a férfi istenképűségéhez egy asszony, az asszony istenképűségéhez pedig egy férfi kell.

Igen, de hogyan lehet az ember egyé egy másik nemű emberrel? Hogyan jön létre egy férfi és egy nő tökéletes testi-lelki, szellemi egysége? Mint már előző igehirdetésünkben láttuk: a házasság által. Isten a tüzet azért gyújtotta az emberben, hogy kedvvel, lendülettel legyen egy testté a másik nemmel, s ezáltal közelítse meg saját boldogsága programját, az istenképűséget. Itt világosodik ki, hogy a szexualitás nem valami vak, állatias ösztön az emberben, hanem céltudatos ösztön. Célja a házasság létesítése és egybentartása. A szexualitás Istentől rendelt feladata a házasság megmentése a „kihűléstől”, a „lehűléstől”. Lángjai az Úrnak lángjai. Ő ébreszti a házastársakban a nemi vonzást.

Mi következik most már ebből? Az, hogy szexuális életet élni a Biblia szerint sem házasság előtt, sem házasságon kívül nem szabad. A szexuális élet helye a házasságon belül van. A házasságon kívüli nemi élet lehet, hogy megnyugtatja az idegrendszerét, ámde éppen azt akadályozza meg vele az ember, amit elérni szeretne, a boldogságát, mert így vétkezik az egy test törvénye ellen. Jó a tűz, ha a kályhában ég! De ha kicsap a kályhából, s már a függönyöket, bútorokat és szőnyegeteket is emészti, akkor nem áldás, hanem átok.

2. Ha a szexualitás lángjai az Úrnak lángjai, mire kell vigyázni Isten színe előtt a házasságban? Röviden szólva: arra, hogy meg ne oltuk egymásban a lángot. A tapasztalat azt mutatja, sok házasság romlik meg azon, hogy az élettársak megoltják egymásban a szerelem tüzeit.

Mik a leggyakoribb oltószerek? Az egyik igen gyakori oltószert az önzés. Miben jelentkezik ez a szexualitás szempontjából? Abban, hogy igazán nem tudunk lemondani a

saját testünkről. Megtartjuk magunknak. Azt gondoljuk: azt csinállok veled, amit akarok. Az embereknek rendszerint fogalmuk sincs arról, amit egy helyen így mond az ige: „A feleség nem ura a maga testének, hanem a férje, hasonlóképpen a férj sem ura a maga testének, hanem a felesége.” (1Kor 7,4) Jogunk van egymáshoz, mindegyik félnek a másikhoz. Ahol ezt alázatosan nem ismerik el, megtörténik a megoltás, a megkeseredés. Van „köteles jóakarát” szexuális téren is.

A másik gyakori „oltószer” a szexualitás leszűkítése, ti. magára a végső áktusra. Ez rendszerint a férfiak hibája szokott lenni. Egyszerűen elképesztő az, hogy hány férfi nem tudja, milyen csodálatos szerkezet az asszonyi test. Hogy annak nem lehet „vaddisznóként” nekiesni! Az asszonyok számára a szexualitásnak is van lelki, érzelmi oldala. Ha valaki igazán szereti a feleségét, halálosan komolyan veszi ezt. Az igazi szexuális magatartás a férfi részéről a simogató gyöngédség, a gyengéd behatolás.

A harmadik oltószer – amit itt, ha még oly röviden is, de meg kell említsünk – a női mártírság. Rendszerint ott jelentkezik, ahol az asszony húzódozik a közösüléstől, vagy ott, ahol erőszakos, brutális, durva a férfi.

Mi hát itt a megoldás? A szeretet. A megértő, gyöngéd szeretet. Ugyanis a szeretet 1. tudja ajándékként adni magát, 2. nem gépies, nemcsak azzal törődik, hogy neki jó legyen, és a másik fél nem érdekes, 3. megkönnyíti azt, ami különben fájdalmas lenne.

3. Ha a szexualitás lángjai az Úrnak lángjai, akkor ez a láng nem pusztít, hanem épít. Ezt a lángot Isten beleépítette az ember szervezetébe, illetve szerkezetébe. Ahol Isten szerint élnek a szexualitással, ott gyógyít, felemel, gazdagít. Itt utalok vissza Freud Zsigmondra, aki sokat tévedett, de amikor tisztelni kezdte a szexuális réteget az emberben, akkor isteni igazságot vett észre. Az ő nagy alaptétele, hogy az egészséges szexualitás pozitívan hat ki az ember életére. S valóban, mert hogyan is mondja az Ef 5: „Aki feleségét szereti, önmagát szereti...” Mivel jutalmazza Isten a férfit? Egy minden tekintetben megelégedett asszonnal. Nem pedig „tűzhányóval”. Mert milyen a tűzhányó asszony? Kívülről tiszta, rendes, hűséges, nyugodt. De a mélyben? Csak úgy forr a láva! Ha azonban a férfi úgy szereti asszonyát, mint önmagát, ha nem erotikus háztartási eszköznek, „biztos ölnék” tekinti csak, hanem „társnak” a szó igazi értelmében, akkor az asszony nem tűzhányó, hanem melegítő tűz. S hogyan jutalmazza Isten az asszonyt? Állhatatosan ragaszkodó férfival. Mert a férfi az ilyen feleségben rendszerint öntudatlanul is megtalálja az édesanyját. Roppant kezdetleges fokon áll az az asszony, aki azt gondolja a férfiakról, hogy azok „két lábon járó hímek”. Sokkal inkább az az igazság, amit a pszichológusok így mondanak: „minden férfi bajuszos csecsemő”, aki tudatalattijában visszavágyik az anyaméhbe. S ha valaki nem tudná, tudja meg itt és most, hogy a legtöbb férfi a feleségével való testi, nemi egyesülés közben „anyaméh-élmény”-t él át. Itt van a „ragaszkodás” titka.

4. Ha a szexualitás lángjai az Úrnak lángjai, akkor meg kell tanulnunk a szexuális élet isteni ritmusát. A világon mindennek ritmusa van. A tapasztalat azt mutatja, hogy az átlagember szexuális életének két véglete van. Az egyik véglet: olykor-olykor, de akkor aztán gyorsan. A másik véglet: naponta többször, sokszor, amikor és ahányszor csak lehet. Mind a kettő véglet, tehát nem jó. Az egészséges a kétnaponkénti egyesülés. Nem ritkán. Nem *sűrűn*. *Mondhatnám így is: egy kis böjt, egy kis élvezet. Miért jó ez a ritmus a tapasztalatok szerint?* Azért, mert így elkerülhető az unalom, a megszokás, a rutin csapdája: Már megint? Üsse kő, essünk túl rajta minél hamarabb! De az ajánlott ritmusban elkerülhető a feszültség csapdája is: Mikor már? Meddig várjunk? S főleg így győzhető le a mindig kísértő hűtlenség csapdája. Hogy ti. ha otthon nem megy, akkor valahol mégiscsak kell megoldást találni. Ami rendszerint – sajnos – nagyon gyakran, nagyon könnyen megtalálható. Pál apostol nem volt nő ember, de mivel Isten Lelke volt benne,

felismerte a „ritmus” titkát. Így fogalmazta meg, s ezzel fejezzük be a mai igehirdetést: „Ne fosszátok meg egymást, hanemha egyenlő akaratból bizonyos ideig, hogy ráérjetek a böjtölésre és imádkozásra. Azután ismét együvé térjete, hogy a sátán meg ne kísértsen titeket...” Íme, ezt mondja Pál az Úr lángjairól. Fejezzük be most itt. Következő alkalommal arról szeretnék szólni, amire már Pál is céloz, hogyan kísérti a sátán a hívő házasségeket is, és egyáltalán mi a sátán munkája a házasságban. Ámen.

Nem test és vér ellen van tusakodásunk

(A sátán munkája a házasságban)

Alapige: Efézus 6,11–13
Bibliaalvasás: 1Mózes 9,1 s köv.

Vagy tíz esztendővel ezelőtt mint fiatal segédlelkész az egyik nagy budai gyülekezetben szolgálván, vasárnap délutánonként igehirdetési sorozatot tartottam a sátán munkájáról a hívők életében. Elmondtam, hogyan akadályoz az ösellenség az imádságban, a megtérésben, a szolgálatban. Hogyan szúr tövist a testünkbe. Hogyan kér ki Istentől, hogy megrostáljon, mint a tiszta búzát. Amikor befejeztem a sorozatot, odajött hozzám egy idős néni, s megköszönte a sorozatot, mondván: „Minden szava nekem szólt.” Boldogan nyugtáztam a visszhangot. Csak akkor kezdtem bosszankodni, amikor megtudtam, hogyan is kell értenem a néni szavait: neki szólt a sorozat, mert egy fiatal, könnyűvérű nőcske tört be családi életükbe, elbolondítván az idős asszony vejét. Magamban akkor így füstölögtem: Hát ez rettenetes. Micsoda prózai félreértése ez a lelki igazságoknak! Nos, hadd kezdjem mai igehirdetésem azzal az őszinte vallomással, hogy ma már nem füstölögök. Azóta tíz év telt el, és én ez alatt a tíz év alatt megtanultam, hogy az öreg néni nem értett félre engem. Éspedig azért nem, mert a sátán elsősorban nem a templomokban munkálkodik és nemcsak az italboltokban (az apák boltjában, ahogyan mifelénk is mondják), hanem a családi otthonokban. Azóta számos elem került esetkapcsán megtanultam, hogy a sátán első számú munkamezeje manapság a házasság területe. Hogy az a rengeteg könny, lemondás, elfojtott vagy kiordított szitok és átok, ami ma nagyjában a házasságokat belülről jellemzi (tisztelet a kivételnek!), nem az ún. mai élet felgyorsult tempójára, nem egyszerűen a korszellemre, az atomkor atmoszférájára vezendő vissza, hanem a sátánnak, a diabolosznak a munkájára.

Ha valahol, akkor igazán a házasságon belül érvényes az Efézusi levél igéje: „Nem test és vér ellen van tusakodásunk, hanem a Diabolosz ravaszságai ellen.” Ez az ige arra figyelmeztet, hogy azért nem gyógyulnak a házasságok, mert a házasságokban „test és vér ellen” való tusakodás folyik. A házastársak egymással tusakodnak, vagy a házastársakkal tusakodnak a szakemberek, a pszichiáterek, jogászok, szociológusok. Az egyház ún. családsegítő, házasság-lelkigondozó szolgálatában rendszerint a házastársakat igyekszünk „megtéríteni”, vagy ha nem, legalább „felvilágosítani”, „javítani”, „nevelni”, „meggyőzni”, ahelyett, hogy a Diabolossal vennénk fel a küzdelmet. Hadd illusztráljam egy gyakori példával. Mindenki tudja, hogy a gyomorrontás egyik jele az ajkunk szélén megjelenő sömör. Azzal, ha ezt a kis kellemetlen kiütést kezelem, még nem szűnt meg a gyomorrontás. A gyomrot kell tisztába tenni. Abból kell kihajtani, kipucolni a fertőző ételmaradékot, és nicsak, egyszerre magától meggyógyul a sömör is az ajkon. Ezért vállalkozom én most a mai igehirdetéssel arra, hogy lelkiképpen „gyomormosást” végezzek közöttetek. Ez a gyomormosás annyi, mint a sátán munkájának leleplezése, tudatosítása. Azért, hogy amikor a házasságunkért harcolunk, ne levegőt vagdossunk, ne a sömört

gyógytárgyunk. Jertek, lássuk hát, mit mond Isten igéje a sátán házasságokban végzett munkájáról, sokféle ravaszágáról!

1. A Biblia világosságában a sátán legelső munkája *a házasságok területén a házastársak egymás ellen való megrontása*. Ez a megrontás történhet egyenes, direkt, közvetlen módon, de történhet ravaszul, kerülő úton, ahogyan mondani szoktuk: „hátról mellbe!”

Mikor történik egyenesen, közvetlenül? Akkor, amikor úgy történik, mint az első emberpár esetében. Éva evett előbb a tiltott fa gyümölcséből, és adott Ádámnak. Vagy úgy, mint Salamon király esetében: idegen feleségei fordították el szívét az Úrtól. Vagy úgy, mint Anániás és Zafira esetében, akik megegyeztek – ahogyan az ige mondja, hogy *eldugják a pénzüket egy részét a közösség elől*. Vagy úgy, hogy egy mai példát is mondjak, mint a tiszta fiatalasszony és nemi beteg férje esetében. Ez egymás megrontásának direkt, egyenes útja.

Mikor történik azonban indirekt, hátról mellbe? Íme egy példa. Buzgó, templomos, vallásos leányt kért feleségül egy nagystílű, elegáns, világfinak kinéző férfiú. A leány nem akart kötélnek állni, de a férfi addig gyözködött, míg a leány végül is igent mondott, és hozzá ment feleségül. Természetesen rövidesen elszabadult a pokol. Oly módon, hogy a cinikus férj gúnyolni kezdte felesége vallásosságát. Odáig, hogy az asszonyban felébresztette a vadállatot, aki aztán úgy állt bosszút, ahogyan tudott. Megcsalta a férjét annak legjobb barátjával. Kész. Nincs tovább. Minek is lenne? A Diabolosz elvégezte munkáját... Tudta, hogy ezt a tiszta, fiatal leányt, illetve asszonyt direkt nem tudja lerántani a sárba. Nem baj, majd kerülő úton. S íme, sikerült. Íme a sátán egyik munkája a házasságban.

2. A sátán másik munkája a féltékenység ébresztése. Nem hiába tartja a köznyelv is, hogy a „féltékenység ördöge” tesz tönkre sok házasságot. A féltékenységben csakugyan van jó adag ördögi vonás, töltés. Vannak férfiak, akik egyszerűen nem tudják elviselni, ha feleségük más férfihez is kedves, és vannak asszonyok, akik ki tudják szekírozni férjüket a világból, ha öt percet késnek. Lélektanilag meglehetősen tisztázott ma már a féltékenység gyökere. Nem egyéb ez, mint a mérhetetlen önzés: csak nekem, csak engem, csak velem, rajtam kívül mosolyt se másnak. Félreértés ne essék, testvéreim! Lelkipásztori tapasztalataimból megtanultam már én is, hogy bizony vannak esetek, amikor a féltékenység egyáltalán nem alaptalan. De itt most nem erről akarok beszélni, hanem az alaptalan féltékenységről, mint a Sátán munkájáról! Mit kell erről tudni?

Tudni kell először is azt, hogy az alaptalan féltékenységgel rendszerint az ellenkező hatást éri el az ember, mint amit szeretne elérni. Egy férfi mesélte a barátjának, hogyan ment tönkre a második házassága. Az első házasság keserves, megalázó válópere után új, kedves, megértő feleségre talált. Az esküvő ősszel volt. A nyáron felesége meglepte őt egy pizsamaanyaggal, amit betettek a szekrénybe, mert nem volt pénzüket megcsináltatni. Közeledett a karácsony. Az asszony esténként később jött haza egy órával. A férjben szörnyű gyanú támadt. Első felesége is így kezdte. Ütött. Másnap karácsony este volt, és a fa alatt ott feküdt a szép, új, megvarrott pizsama, amit az asszony barátnője varrógépén készített a férjének. Természetesen magyarázkodás, könnyes kibékülés. De mindketten érezték, a pofon óta valami elszakadt. Valóban, másfél évig maradtak még együtt. Tovább egyszerűen nem ment. Milyen elgondolkoztató figyelmeztetés ez a szomorú történet. A féltékenység száz esetből kilencvenkilencben alaptalan. Tudni kell azonban azt is, ha már itt tartunk, hogy a modern ideggyógyászat felismerése szerint az alaptalan féltékenység – betegség! Kezelteni kell ideggyógyással! Férfiaknál legtöbb esetben az alkoholizmus váltja ki, nőknél az ún. klimatikus időszak. Vagy – s ez manapság eléggé gyakori kórokozó – a kisebbségi érzés. Tudunk, sajnos, olyan házasság-

ról, ami azért ment tönkre, mert az asszony egyszerűen féltékeny volt a férje munkájára. – Gyűlölöm a munkádat – mondta az asszony tudományos kutató férjének. Egyszerűen nem érzékelte, hogy a férfinak a munkája az élete. Az asszony lehetett volna a társa, ha tudott volna az lenni. De nem tudott. Nem is akart.

Dehát mi a teendő akkor, amikor nem alaptalan a féltékenység? Akkor igen tanácsos önvizsgálatot tartani. A múltkor hallottam egy esetet. Felfigyelt az asszony: kimaradozik a férfi, pénzt sem ad haza rendesen. Itt bizonyára közbejött egy másik nő. Valóban. Válás lett a dologból. Ott derült ki a tragédia igazi oka. Ami nekünk talán nevetséges gye-
rekség, a valóságban azonban halálosan komoly dolog volt. A fiatalasszony csak flanelhálóinget volt hajlandó viselni. Hiába hozott neki a férje külföldről finom selyem-
hálóinget. Az asszony nem volt hajlandó hálóinget cserélni. Érvelés: Tisztességes asz-
szony flanelhálóingben alszik. Így láttam ezt édesanyámnál, nagyanyámnál. Íme egy
hálóing, egy rongydarab mint válóok. Ez a sátán munkája a házasságban.

3. De térjünk rá a sátán harmadik munkájára, a házasságtörés kérdésére. Mi a Biblia mondanivalója erről a nagy nyomorúságról? A Biblia ebben a kérdésben először is arra figyelmeztet, hogy senki sincsen bebiztosítva ez ellen a bűn ellen! Sőt minél erősebbnek, igazabbnak véli magát valaki, annál inkább ki van téve a bukás veszélyének. Emlékez-
zünk csak Dávid és Bethsabé történetére. Az egész azzal kezdődött, hogy Dávid a kirá-
lyi palota tetejéről beláthatott egyik főkatonája udvarára, s megpillantotta annak fürdőző
feleségét. Mint tudjátok, nemcsak házasságtörés, de aljas gyilkosság is lett a dologból.
Itt látható világosan, hová vezethet a házasságtörés bűne. Ha nem is vezet el minden
házasságtörés a fizikai gyilkossáig, a rivális testi megsemmisítéséig, de sokszor látni,
hogyan viszi ez a bűn áldozatát egyre lejjebb, s teszi először csak rossz színésszé, aztán
sikkasztóvá, alkoholistává, erkölcsi hullává. Ez a Biblia első figyelmeztetése: a ház-
ságtörés gurulás lefelé a lejtőn. Olyan ez, mint amikor a biciklistának vagy az autósnek
elromlik a fékje lefelé menet a hegyről a völgybe.

A Bibliának azonban van egy másik halálosan komoly figyelmeztetése, az, hogy Is-
ten az, aki nagyon komolyan veszi ezt a bűnt. Isten visszafizet ezért. A maga módján. Ő
nem ver bottal! Hanem? Íme egy példa. Egy budapesti édesapa házasságot tört. Botrány.
Válóper. Rajongva szeretett két kislányát is el kellett veszítenie. Évek múlva elmegy az
egyik éjszakai sztriptízbárba. Kiket lát a színpadon? A leányait! Infarktussal vitte el a
mentő az intenzív osztályra. Isten ismeri érzékeny pontjainkat. Megfizet mindenkinek az
ő cselekedetei szerint. Tudomásul kell vennünk, hogy Isten mindig a becsapott, megalá-
zott, megcsalt házastárs mellé áll!

A Biblia harmadik nagy üzenete ebben a kérdésben az, hogy ha nehéznek látszik is,
mégis lehet ellentmondani a sátánnak. A sátán munkája ugyanis mindig az, hogy úgyis
hiába, úgysem tudsz nekem nemet mondani! Szükségszerű az elbukás. Nos, a Biblia
nagy evangéliuma az, hogy nem szükségszerű az elbukás (Posse non peccare = megtehe-
tem, hogy ne vétkezzem), mivelhogy Jézus Krisztus megtörte az ősi átkot a Golgota
keresztjén. A világirodalom egyik nagy alkotása Thomas Mann *József és testvérei* című
műve. Ennek egyik legszebb részlete József viselkedése Potifárék udvarában. Mit is
kérdezett József? Tudjuk a Bibliából is: „Hogyan követhetném el e nagy gonosz-
ságot, vétkezve az Isten ellen?” Miért tudta ezt kérdezni József több ezer évvel Jézus Krisztus
előtt? Azért, mert már benne állott a krisztusvonalban. S a krisztusvonalban így gondol-
koznak az emberek.

S végül még csak egy nagy bibliai igazságot emeljünk ki. Nem mindig a férfi az oka
a házasságtörésnek! Éppen József példája mutatja, hogy lehet oka az asszony is. Nem-
csak a férfi lehet a kezdeményező. Nemezszer az asszony az. Az unatkozó, az elké-
nyeztetett vagy egyszerűen a saját gerjedelmei által mozgatott asszony. S hogy ez meny-

nyire így van, hadd idézzem arra nézve a most divatba jött magyar katolikus író, Thurzó Gábor novelláskötetét. Saját négy elbukását mondja el az író új könyvében. Mind a négy esetben egy-egy asszony volt a kezdeményező. A könyv címe sajnos nem találó, mert így hangzik: *József és Potifárné*. Illetve csak részben találó. Annyiban, hogy ma is vannak Potifárnék, de sajnos a Józsefek nem mindig Józsefek. Thurzó Gábor nem tudott „József” lenni. Ezért jobb lett volna a könyvének ezt a címet adni: *Gábor és Potifárné*. De elég. Nem irodalomkritikával kívánok foglalkozni. Itt csak hadd említsem meg újra: nem lehet mindent a férfiak nyakába varrni! Nemcsak gerjedező Dávidok léteznek. Léteznek gerjedező Potifárnék is! S ők a sátán hatásos csalétkei.

Befejezésül felvetem a kérdést: érdemes-e a sátánra hallgatni? A feleletet kimondani is felesleges ugye? Soha! Itt, ezen a területen sem! Sőt. Itt kell kétszeresen résen lenni. Achilles-sarkunk a szex! Ma már történelmi távlatból láthatjuk, hogy a Római Birodalom bukása a szigorú erkölcsű édesanyák kihalásával kezdődött. Orvosi tény, hogy a nemi betegségek terjedésének oka a házassági hűségéről való felületes, de mondjuk ki bátran, sátáni gondolkodás. Lelkigondozói tény: a parázna életmód és életszemlélet cinikussá, durvává teszi a lelket. A paráznaság is „árukapcsolásos” bűn, kivétel nélkül más bűnökkel párosul.

Ajánlom mindenkinek imádságul az 51. zsoltárt. Legközelebb a sátán egy további munkájáról, a válásról kívánom tolmácsolni a Biblia üzenetét. Addig imádkozgassuk az 51. zsoltárt! Ámen.

Ember el ne válassza (Mit mond a Biblia a válásról?)

Alapige: Máté 19,6b
Bibliaolvasás: Máté 19,1–10

Azt hiszem, hogy gyülekezetünkben nincsen senki sem, aki ne ismerné az egyik nagy mesemondónak, Mikszáth Kálmánnak a *Különös házasság* című regényét. Gondolom, sokan azt is tudják a testvérek közül: mi volt Mikszáth Kálmán célja e regénnyel? Az írófejedelem hatalmas csapást akart mérni a maga módján és eszközeivel a római katolikus házasságjogra, mivelhogy az – köztudomásúan – tiltja a házassági válást. Mikszáth mint országgyűlési képviselő hallotta egyik képviselőtársától a hajmeresztő történetet. Ekkor határozta el, hogy megírja a művet. Miről is? Arról, hogy az 1700-as évek végén egy fiatalember, gróf Buttler János betéved az olaszröszkei kastélyba. A kastély kisasszonya, Mariska, nagy bajban van, sürgősen férjhez kell adni. A kastély ura nem sokat kukoricázik. Embereivel lefoghatja a mit sem sejtő fiatal Buttlert, akit aztán az udvari káplán gyorsan összead a katolikus előírások szerint a bajba jutott kisasszonnyal. Ettől a pillanattól kezdve gróf Buttler János 80 éves koráig azért harcol, hogy elválhasson a reákényszerített feleségtől. De minden hiába. Ugye, hogy ma már szinte hihetetlen, milyen állapotok uralkodtak valamikor Magyarországon?

Azóta nagyot változott a világ. Hogy mekkorát, hadd szemléltessem néhány száraz adattal. Az 1960-as évek elején hazánk hol a második, hol a harmadik helyen állt (Romániával váltakozva) a világ válási statisztikájában. Jelenleg (a 60-as évek közepén) általában 16 000 házasságot bontanak fel évenként hazánkban. A legtöbb válás a fővárosban történik. Általában nem az ún. könnyelmű fiatalok válnak, hanem kilenc-tíz éve együtt vergődő házastársak. A házasságok felbomlásában mindkét nem egyaránt bűnös. Kétezer házasságból kétszáz azért bomlik fel, mert az asszonynak akadt valakije, ugyanakkor kétszáz a férfiak italozása, züllése, devianciája következtében. *Íme a válás a sta-*

tisztika tükrében. Vészkijáráttá lett a házassági válás sok házastárs számára. Sajnos nagy a zavar, a bizonytalanság ebben a problémában még a hívők között is. Sokan két malomkö között őrlődnek. Az egyik malomkö a régi katolikus vélemény, mely protestáns körökben is hódít: nincs válás! Inkább az együttélés vagy inkább a szenvedés bármilyen pokla, de válás nincs! A másik véglét ezzel szemben az, amikor négy házastársat is megemészt egy-egy embertársunk 70–80 esztendő alatt.

Mit mond a Biblia? A Biblia több helyen beszél a válásról, de a lényeg, a csúcspont ez az ige, amit ma a Máté evangéliumából olvastunk. A bibliai tudósok szerint ez egy őserede-ti „jézuslogion”. Olyan jézusi mondás tehát, amit nem az ősgyülekezet adott Jézus szá-jába, hanem amit valóban maga az Úr Jézus mondott és adott át hagyatékkul az ősgyüle-kezetnek. Különös értéke, hogy itt maga az Úr Jézus, a testté lett Ige értelmezi az 1Móz 2,24-et, az írott ige Ősz-i részletét. Mi a lényege ennek az értelmezésnek? Íme, egy mon-datba sűrítve annyi, hogy a házasságokat általában Isten szerkeszti egybe. Ez a fő szem-pont, ez a Biblia üzenete a válás kérdésében. Ezt kell most kibontanunk. Lássuk tehát, mi minden következik reánk nézve Jézus házasságértelmezéséből?

1. Ha a házasságokat Isten szerkeszti egybe, akkor a válásra mindenképp úgy kell tekinteni, mint a sátán munkájára. A Biblia ősi nyelve az Újszövetségben „diabolosznak” nevezi a sátánt, azaz „szétdobálónak”. S hogy ez milyen találó elneve-zés, éppen a házasság területén mutatkozik meg a legjobban. Amit Isten „egybe-szerkeszt”, azt a sátán „szétdobálja”. Mondhatnám azt is egy kis szent keserűséggel, hogy „sportból”, „csak azért is”, mert Isten szerkesztette egybe. Dehát valóban? Nem valamiféle „előítélet” ez részünkről? Valóban a sátán munkáját kell itt emlegetni?

Sajnos igen, ezt bizonyítják a válási árvák. Egy kisfiú jut most az eszembe hirtelen, akinek az édesapja nemrégén külföldre távozott, és megírta, hogy többé nem jön haza. Mivelhogy úgymond „hívó” felesége pokollá tette az életét. Az asszony az Úr Jézusra hivatkozva a legképtelenebb követelményekkel állt elő. Ha a férfi könyvet olvasott, ki-vette a kezéből, mondván: hívó ember csak Bibliát olvas. Ha a férfi rádiót hallgatott, pl. a híreket, akkor az asszony elzárta a készüléket, mondván: hívó férfit ne érdekeljenek a hírek, mi már meghallottuk a jó hírt, Jézus szeret, mit érdekel minket, mi van most Wa-shingtonban, Párizsban vagy Pekingben? A férfi felmérte a helyzetet. Innen csak két kiút lehetséges, vagy a halál, vagy a válás. Disszidált tehát, hogy minél biztosabban elválhas-son. Eredmény? Az asszony idegorvostól idegorvosig rohángál a kisfiával, aki lelki be-teg lett az apja után.

S ez még a jobbik eset. Mert sajnos tudok válási árvákról, akik a fiatalkorúak börtö-nében kötöttek ki. Íme a sátán munkája.

De a sátán munkáját bizonyítja az a károsodás is, amit a válás az elvált házastársak-ban okoz. Lelkipásztori, orvosi, jogászai beszámolókból tudom, igen gyakran megesik manapság, hogy az elvált élettársak visszakívánják egymást. Vagy ha nem kívánják is vissza, magukkal hurcolják a régi házasság emlékét. S ez a furcsa jelenség néha egészen véletlenül lepleződik le. Csak most olvastam nemrégén, hogy egy elvált fiatalasszony lelépett a járdáról. Rosszul. Elvágódott. Egy férfi odaugrott, kedvesen felsegítette, mondván: „Megütötte magát, asszonyom?” A félig bávatag asszony szíve megdobbant: a férjem hangja. Kinyitotta a szemét, s akkor látta: óh nem, ez egy idegen. Milyen érdekes jelenség, ugye? A bajban az első férje jutott eszébe! Dehát miért vált el az első férjétől? Íme a sátán munkája.

Menjünk azonban még tovább, s lássuk meg, hogy a sátán munkáját mutatják nem-egyszer a félresikerült második házasságok is. Pár évvel ezelőtt világszenzáció volt a híres amerikai szexbombának, Monroe-nak és a híres drámaírónak, Millernek a házassá-ga. Egyiküknek sem ez volt az első. Ez azonban így indult: ez lesz az igazi. És mi lett a

vége? Hihetetlenül keserű kiábrándulás. Az idegbeteg, alkoholista asszony a végén a halálba menekült. Arthur Miller pedig új házasságot kötött szörnyű lelkiismeret-furdalásokkal. Íme az élet tükrében a mai ige első nagy igazsága: ha a házasság Isten műve, akkor a válás a sátán munkája.

2. Igénk második üzenete azonban az, hogy ha a házasság Isten munkája, akkor bizonyos esetekben a válás is Isten munkája. Ha Isten az, aki egybeszerkeszti az összeillő párokat, akkor nyilván Isten az, aki szét is választja azokat a párokat, akiket nem ő szerkesztett egybe, hanem csak a test és a vér.

Mikor Isten munkája a válás? Isten munkája a válás akkor, amikor a házasságot a sátán szerezte. Mert a sátán is nagyon szeret házasságot szerezni. Hogyan? Hol? Nos hát pl. bálón, nyaraláson, hajókiránduláson, mámorban. Oly módon, mint egy tizenkilenc éves fiú esetében. Vőlegény volt. Esküvője előtt legénybúcsút rendeztek a Kárpátia sörözőben. Egy rundó. Még egy rundó. Egyszerre csak ott ült a baráti körben egy ismeretlen, vörös hajú nő. A vőlegény másnap őt és nem a menyasszonyát vette el feleségül, amikor reggel felébredt a nő lakásán. Talán felesleges is mondani, hogy alig három hónap múlva a vörös hajú feleség úgy dobta ki lakásából a fiatal férjet, mint a rongyot. Szegény fiú albérletbe költözött. Onnan vitte haza az édesanyja a szülői házba. A bíróság természetesen kimondta a válást. Az ilyen válásra mondom én azt, testvéreim, hogy ez az Isten műve. Azé az Istené, aki szeretete ezt a buta, naív, tapasztalatlan, tizenkilenc éves fiút, és megszabadította, ha megrázó, sokkoló módon is, a nem hozzá tartozó asszonytól. Aki megszabadul az ilyen házasságból, csak teljes szívből áldhatja érte Istent.

De Isten műve a válás akkor is, ha a házasságot nem Isten szerkesztette egybe, hanem a „Mari néni” Az ember azt gondolná: régen kiment a divatból a házasságközvetítés. Pedig ma is működik. A „Mari néni” szerepét intézmények vették át, de azért folyik a „privát” házasságközvetítés is. Olykor a legnagyobb jóakarattal. Komoly, hívő fiatalember vallotta egyszer szinte sírva: Életem egyik nagy bűne egy ilyen „házasságközvetítés”. Nem is a partnerek között, hanem a partnerek és a szülők között. A szülők hallgattak reám. Bár ne hallgattak volna! Dehát honnan tudhattam volna – gyöttrődött –, hogy a fiatal férj idült alkoholista. Amikor közbenjárásomat kérték, tiszta józan volt. Én meg még nem rendelkeztem kellő emberismerettel. Természetesen a vége itt is válás lett a dolognak. Azóta nem közvetíték házasságot sem vízszintesen, sem függőlegesen. A házasságot Isten szerzi. Emberi manipulációk csak tönkreteszik Isten terveit.

Isten műve a válás továbbá akkor, amikor Isten valaki mást szánt nekünk, mint mi önmagunknak. Egyik nagyon boldog barátomtól halottam: Sokáig nem értettem, nekem miért nincs szerencém a nőknél? Udvaroltam színésznőnek, kávéfőzőnőnek, hivatalnoknőnek, özvegyasszonynak, és hiába. Amikor előhozakodtam a házasság gondolatával, csak nevettek rajtam. S ma már tudom, hogy annak idején miért volt annyi megszégyenítő kudarcom. Elgondolni sem jó, mi lett volna, ha sikereim lettek volna. Rá se néztem volna arra a „kis szürke verébre”, akit most oda nem adnék ötszáz színésznőért sem. Íme, testvéreim, az érem másik oldala. Íme, ezt jelenti, hogy a házasságot Isten szerzi...

3. Igen, de mi a helyzet akkor, ha egy Isten szerezte házasság romlik meg? Éspedig annyira, hogy egyszerűen lehetetlen benne tovább élni? Szétválasztható-e és mikor egy Isten szerezte házasság? Erre a kérdésre is az ige ad feleletet. A Mát 19, 9 azt mondja, hogy csak „parázñaság okából” szabad a feleséget elbocsátani. De vigyázat! Itt nem házasságtörésről van szó! Érdemes figyelni a görög biblia nyelvhasználatára. Házasságtörés görögül így van: „moicheia”, a parázñaság pedig annyi, mint „porneia”. A moicheia jelentéstartalma: új szerélem, új kapcsolat, házasságtörés. A porneia: rendszeres, folyamatos, titokban vagy szemérmetlen nyíltsággal űzött prostitúció. Igénk szerint válásról csak a porneia, a parázñaság esetében lehet szó. Egy botlás, egy házasságtörés esetében

még nem. Van bűnbocsánat és van önvizsgálat. Olykor az ártatlan fél nagyobb bűnös lehet, mint az, aki vétkezett. Mikor lehet tehát válásra gondolni? A feleleteket így szedhetjük ujjhegyre: a) akkor, ha a másik fél rendszeresen parázna életmódot folytat, b) akkor, ha nincs gyerek, és nem marad a felbontott házasság után válási árva vagy árvák, c) akkor, ha a házastárs pusztító szenvedély áldozatává válik. Különbözik azonban minden válás. Nem válóok az „öregség”! Nem válóok a „megcsúnyulás”! Nem válóok a másik betegsége! Semmiképpen sem válóok a múltó érzelmi fellángolás! Nem válóok a szegénység! No és a hitetlenség? Erről majd jövő alkalommal. Addig meditáljunk a mai igén: „Amit az Isten egybeszerkesztett, ember el ne válassza!” Vannak kivételek, mint mindenhol, itt is. Ez természetes. De ne felejtjük: kivétel erősíti a szabályt! A szabály pedig ez: együtt maradni! Amíg lehet, együtt maradni! Kálvinnal valljuk, hogy a házasságunk is olyan őrhely, melyre Isten állított bennünket, s ahol mindaddig ki kell tartani, amíg Isten le nem vált.” Ámen.

El ne bocsássa azt!

Alapige: 1Korinthus 7,14

Bibliavivás: 1Korinthus 7,10–16

A házaselet sokféle problémája között – ahogyan arra a házasság kérdéseivel foglalkozó hatalmas szakirodalom, de maga az élet is lépten-nyomon rámutat – az egyik igen fontos probléma az ún. vegyes házasságok kérdése. Amíg a keresztyén egyházak megengedhették maguknak azt a luxust, hogy riválisai lehettek egymásnak itt hazánkban is, jól tudjuk, mennyi izgalom, baj, vita, sőt veszekedés forrása volt a vegyes házasság. Amikor 1958 őszén a Kálvin térre kerültem segédlelkésznek, az első lecke, amit a hivatalvezető kedves, öreg, nyugdíjas lelkész bácsitól kaptam, ez volt: „Aztán, édes öcsém, ha amolyan partiképes fiatalember vagy leány azzal állít be, hogy kérem kiadni a születési anyakönyvi kivonatokat, akkor rövid úton dobja csak ki nyugodtan, mert az ilyen kérés azt jelenti, hogy az illető katolikus templomban kíván esküdni, és a plébános úr küldte a keresztlevelet, mivelhogy a református keresztség a katolikus pap előtt is érvényes.” Íme, ez volt az uralkodó szellem. Ugyanúgy a másik oldalon. Katolikus ember csak katolikus pap előtt köthetett érvényes házasságot, és pedig úgy, ha a másik, más valláson lévén, reverzálist adott, hogy születendő gyermekeik katolikusok lesznek.

Ezek után nem csodálkozhatunk azon, ha a különböző idevágó szakkönyvek „vegyes házasság” alatt különböző vallásfelekezetű emberek házasságát értik. És a maguk korának megfelelően részletesen foglalkoznak azzal a kérdéssel, szabad-e református embernek katolikus, evangélikus..., más vallású emberrel házasságot kötni, s rámutatnak a nehézségekre. Természetes, hogy ezeknek a szempontoknak az újragondolása hasznos volna ma is. De most mégsem vállalkozhatom erre. Nemcsak az idevágó anyag gazdagsága miatt, hanem azért, mert én most a forráshoz, magához a Bibliához szeretnék elvezetni titeket. Arról szeretnék szólni hozzátok, hogy a Biblia hogyan látja a vegyes házasság kérdését?

Ha kinyitjuk a Bibliánkat, első látásra mintha a kérdésben egy nagy ellentmondást találnánk a Biblián belül. Úgy tűnik ugyanis, hogy más az Ótestamentum és más az Újtestamentum véleménye. Az ÓT véleménye a kategorikus, félreérthetetlen „NEM”. Az ÚT véleménye azonban szelídebb, engedékenyebb. Íme néhány ÓT-i igehely: 5Móz 1–4; Ezsd 9,1–2; Neh 13,23–26. Íme a lelkigondozás ÓT-i módja: „megtéptem néhányat”. (Neh 13,25) Íme, ez az ÓT véleménye. Ezzel szemben azonban itt van az ÚT állásfoglalása a kérdésben azokban a versekben, melyekben Pál arról beszél: miért ne váljon el a hívó fél a hitentől? Ez már más hang, testvéreim, mint amit Nehémiás használ. Én

most nem kívánom ezt a két hangot erőszakosan „harmonizálni” Nem is lehet. Merjük csak vállalni bátran! Bizony krisztusibb hangnem az, amit Pál apostol használ, mint amit Nehémiás, aki Isten népének politikai jövőjéért harcol. Ezért most mi figyelmezzünk csak az ÚT mondanivalójára, arra, hogy békességre hívott el minket az Isten. Hívó fél ne bocsássa el a maga hitetlen házastársát!

1. Pál apostol lelkigondozói tanácsából mindenekelőtt az a kérdés világosodik ki, hogy a Biblia felfogása szerint mikor igazán vegyes egy házasság. Íme, akkor, amikor az egyik házastárs „hívó”, a másik pedig „hitetlen” Az igazi feszültség itt szokott szikrázni. Itt, amikor az egyik félnek Ura, Gazdája a Jézus Krisztus, a másik pedig hallani sem akar Jézusról. Sokszor megtörténik, hogy „menet közben” lesz ilyen értelemben vegyes a házasság. Amikor megkötötték, még legfeljebb felekezeti szempontból volt vegyes. De igazában mindkét fél a lelki alvás vagy lelki halál állapotában volt. Ámde egyszer csak, menet közben valamelyik fél megtér, felébred, feltámad a lelki halálból, élő hitre jut, Krisztusnak kezd szolgálni. Így születik az igazi „vegyes” házasság. Pál apostol korában sokszor megtörtént ez (vö. ApCsel 16,1). De azóta is nemegyszer az egyháztörténelem folyamán. Mónikától megtért magyar asszonyokig húzódik a sor. Mit üzen a Szentlélek az ilyen vegyes házasságokhoz?

Először is egy olyan igazságra hívja fel a figyelmet, melyről nyugodtan elmondható, hogy szem nem látta, fül nem hallotta, embernek szíve meg sem gondolta. Mi az az igazság? Az, amit Pál így mond: „Meg van szentelve a hitetlen férj az ő feleségében és viszont.” Íme, milyen misztikus és mégis valóságos „egység” a házasság! *Micsoda óriási tévedés az, amikor férj és feleség két különálló „embernek” látja egymást.* Isten, íme, egynek látja a férjet és feleséget. Annyira, hogy „meg van szentelve” a hitetlen házastárs az ő hívó házastársában. Isten a hitlent is szentnek tekinti hívó házastársa miatt. Olyannyira, hogy kicsit kihegyezve azt is mondhatnók, hogy a hitetlen élettárs a hívőnek köszönheti, hogy tart még számára a kegyelmi idő. Amíg a hitetlen fél ragaszkodik hívó társához, addig reá is érvényes a másik szentsége. Mi minden következik ebből? Következik az, hogy a hitetlen fél, ha vétkezik, nem magánemberként teszi azt, hanem Isten szentjeként. Következik az, hogy ha meghal a hitetlen fél, a hívó félnek nem kell kétségbeesnie. Jaj, mi lesz vele? Isten ígését kell komolyan venni: „Meg van szentelve...” Következik az, hogy a hívó félnek a házasságon belül van felelőssége a hitetlen félért és nem házasság előtt. Tapasztalataim szerint (öt évig voltam ifjúsági lelkész) nagyon sok tragédia forrása a mai ige félreértése. Sok jobb sorsra érdemes fiatal leány, olykor fiú is, azon az alapon köt házasságot, hogy úgymond, lám, az ige is azt mondja, meg van szentelve a hitetlen az ő hívó társában! Kiáltanom kell ezen a ponton: Álljatok meg! Vigyázatok! Pál igéje nem a jegyesekhez, nem a szerelmesekhez szól, hanem a már házasságban élőkhez! Házasságkötés után nem válóok a másik hitelensége! Különösen nem, ha ragaszkodik a társához. A hívó félnek egy dologra kell vigyáznia, a maga szentségére! A maga megszentelődésére, vagy helyesebben mondva, megszenteltetésére! Ez Pál első tanácsa a hívó és hitetlen felek házasságára nézve.

A másik pedig így hangzik: „Békességre hívott el minket az Isten!” Éspedig két vonatkozásban is. Övele való és egymással való békességre. Azt gondolom, itt nem is szükséges belebocsátkoznom a békesség értelmezésébe: mit jelent a békesség a családi életben? A házasságban? A békesség görög szavának etimológiája igazít el. Az eiréné a nyelvészek szerint eredeti értelmében azt jelenti, hogy „újra beszélni egymással” (nagy összeveszés, vita, gyűlölködő némaság után újra beszélgető viszonyba kerülni). Mire kell ezek szerint vigyáznia a hívó félnek? Arra, hogy meg ne szűnjék házasságában a „beszélgetés”, avagy ha megszűnt, akkor kezdődjék újra! Tehát még konkrétan: újra beszélni egymással – a hetek vagy hónapok óta tartó feszült hallgatás helyett! Az ilyen

hallgatásban csak nő a félelem, a düh, torzul a másik arca. Amint beszélni kezdünk, kezd világosodni a kép. Újra beszélni kell egymással hangos veszekedések helyett. Nem a hangerő a problémák megoldása, hanem a türelmes, csendes beszélgetés. Hiszen minden beszélgetés alapfeltétele a partner türelmes meghallgatása. Békességre hívott el minket az Isten, ezt ma itt, Budapesten, Törökőrön saját belső, házi (gyülekezeti) használatra így is fordíthatjuk: nem üvöltözésre hívott el Isten, hanem a problémák, a kérdések nyugodt, csendes, intelligens megbeszélésére. Mert ne feledjétek, törököri testvérek, az intelligencia nem diplomakérdés (hány oklevelet szereztél), hanem gondolkodás, érzület, lelkület kérdése, röviden hitkérdés! Ezért merem az ige üzenetét úgy fordítani, ahogyan fordítottam.

De menjünk még tovább ebben az első fejezetben, és vegyük észre Pál harmadik tanácsát is: Sohasem a hívő félnek kell kezdeményeznie a válást, hanem a hitetlennek! Nem tagadom, magam is értem, milyen nehéz követelménnyel áll ide elének az ige. Nem egy hívő testvérünk fájdalmas arcát látom most! Mégis ezt kell hirdetnem Isten igéjéből. Az ige ugyanis azt mondja, nem az a fontos ebben a vonatkozásban, hogy mit érzünk mi, hívők, hanem az, hogy a hitetlen mit érez. Ha ő úgy érzi, hogy nem tud szeretni tovább téged, nem bír együtt élni veled, s ezért úgy dönt, hogy el akar menni, hát akkor, tessék, hadd menjen. Akkor nem kell őt tartóztatni. De ha maradni akar, ha ragaszkodik hozzád, s a maga módján még szeret is talán, akkor nem szabad elküldeni. Sohasem lehet tudni ugyanis, mikor sikerül végül is megmenteni.

2. Igénk azonban nemcsak a hívő és hitetlen vegyes házasságra nézve érvényes eligazítás és tanácsadás, hanem a hívő, de más vallású házasságokra nézve is. Vessük fel a kérdést, mit jelent ebben az esetben az apostoli intés: „Békességre hívott el minket az Isten!”

Először azt jelenti, hogy nem szükséges áttérni. Meg kell hagyni a másik felet a maga vallásában. Ez az evangélium „türelmi rendelete”. Természetesen pl. ha a katolikus fél át kíván térni mihozzánk, azt nem kell megakadályozni. De semmiképpen sem szabad kényszeríteni. Eredetileg katolikus vallású édesanyámtól sokszor hallottam, micsoda felszabadulás volt számára, amikor megtudta, hogy a kunszentmiklósi, Baksai Sándor igehirdetésén nevelkedett, vastagnyakú kálvinista Boross családnak esze ágában sincs áttéríteni őt a református vallásba. Amikor ezt megtudtam – mondotta anyám –, akkor döntöttem úgy, hogy születendő gyermekeim reformátusok legyenek!

Másodszor: keresni kell az ökumenikus egységet. Erre nézve nagyon jó összekötő kapocs a hiszekegy és a közös bibliaolvasás, imádkozás.

Harmadszor: érdemes elgondolkozni azon a tapasztaláson, ami teljesen egybevág a bibliai gondolkodással: mindig annak a vallásnak van igaza, amelyik jobban szeret, és mindig az a vallás a hibás, amelyik miatt szétmegy a házasság. Érdekes történetet olvastam nemrég egy Debrecen környéki kislány és egy pesti katolikus fiú házasságáról. Mindkét nagymama elvitte az unokát a saját templomába. Az egyik a debreceni nagytemplomba, a másik a Bazilikába. Amikor kitudódott a dolog, majdnem szétment a házasság. Még szerencse, hogy a fiatalok a végén magukhoz tértek!

De szóljunk végre néhány szót a vegyes házasságok harmadik típusáról, a műveltségbeli különbségről. Vegyes házasság ilyen értelemben is van. Tanul a férfi, olvas, művelődik. Az asszony azonban lemarad. Vagy fordítva. Csak a saját tapasztalatomból tengernyi példát tudnék sorolni. Hirtelen eszembe jut most egy művész ismerősöm, aki azért került szanatóriumba, mert nem értette meg a felesége. Állandóan pénzszerzésre ösztökélte. Ha megvolt, még több pénzre. Vagy gondolok arra az öreg, nagyalföldi magyarra, akinek hirtelen „karriert” csinált a felesége. Tanácstag lett. Sokévi házasság után elváltak. A Kerületi Tanács nyert egy lelkes munkatársat, én azonban elvesztettem a

feleségemet – panaszkodta az öreg szakí. Vagy ott van annak a munkásasszonynak a tragédiája, aki munkájával tartotta el a férjét, amíg az az egyetemen tanult. A férfi doktor lett. Vállalati jogász. Elvált a feleségétől mondván: Ugye, magad is belátod, hogy egy jogi doktor nem élhet együtt egy munkásnővel... De nem folytatom, mert csak úgy tódulnak most emlékezetembe az esetek, tragédiák. Inkább csak szinte távirati stílusban annyit befejezésül: mit mond a Biblia erről a problémáról? Mit jelent ebben a vonatkozásban az, hogy „Békességre hívtok el minket az Isten!” 1. Először is azt jelenti, hogy kerülni kell a jelenetrendezést! Tudni kell, hogy a jelenet, a cirkusz, a dramatizáció csak olaj a tűzre. Így igazán nem lehet visszanyerni senkit. Legfeljebb odázni a válást. 2. A válást sohasem a „lemaradt”, „visszamaradt” félnek kell kezdeményeznie, hanem a felkapaszkodott félnek. Ha ő válni akar, hadd menjen. AKKOR MÁR NEM ÉRDEMES ÉRTE HARCOLNI! 3. A diploma nem indok, nem ürügy a válásra! A műveltség, a tanultság legbiztosabb jele, mennyire tudja ez a fél áthidalni a diploma adta különbségeket. Ha a diploma nem „híd”, hanem „barikád”, akkor tulajdonképpen „reflektor”, mely teljes fényben mutatja meg a diplomás fél ürességét, lelketlenségét, durva önzését, lelki silányságát. A karrier, a pozíció, a feltörés, a diploma senkit sem tesz különb emberré. Az ember ad értéket a diplomának, s nem a diploma az embernek. Az ember ad tekintélyt a pozíciónak, s nem a pozíció az embernek. Ezt jó szem előtt tartani ott, ahol a sátnak valami vélt magasabbrendűségbe (Übermensch-komplexumba) ringatja a műveltebb házafélet. Ugyanakkor azonban arra is érdemes gondolni, hogy a műveletlenségünkkel nem szabad visszaélni! Elhanyagolt, gusztustalan, rendetlen öltözékünket, a piszkos, rendetlen lakást, a csak „rántott húsig” terjedő igénytelenségünket, a könyvundort, a rátartó butaságot nem lehet menteni azzal, hogy „én az élet iskoláját jártam addig, amíg te az egyetemre...” Ahogyan az állítólagos műveltségünkkel, úgy valóságos műveletlenségünkkel sem szabad egymást zsarolni, sakkban tartani. Itt sincs más megoldás, mint a fölülről való szeretet. Az 1 Kor 13! Ámen.

Isten országa tibennetek van!

(Krisztussal a házasságban)

Alapige: Lukács 17,21b
Bibliavetítés: 1Péter 3,1–8

Van egy világhírű színdarab, a *Kék madár*. Arról szól, hogy két testvér, Tilttil és Milttil elindul megkeresni a boldogság kék madarát. Bebarangolják az egész világot. Végül is csüggedten hazaindulnak. Minden hiába. Nincs sehol a kék madár. Benyitnak az előszobába, hát uramfia, ott van a kék madár! Pontosan ez a helyzet sok keresztyén házasságban is. Az ember először szilárdan hisz a boldogságban. Aztán kiderül menet közben, hogy baj van. Nem megy. Keresni kezdjük másokban: barátokban, barátnőkben, új szerelemben, gyülekezetben, világban, külföldön... Minden hiába. Ugyanis otthon van, ott vár ránk!

Honnan tudjuk ezt ilyen biztosan? Az előbb olvasott alapigéből, a Lukács 17,21b-ből, ahol az Úr Jézus arra a kérdésre ad feleletet környezetének: hol van az Isten országa? A felelete ennyi: az emberek között, tiközöttetek. Igen, de hát nem azt mondja, hogy tibennetek? Igen, a Károli fordítás szerint azt mondja. De manapság sok írásmagyarázó úgy találja, hogy ez a bizonyos „en hümin” a görögben tulajdonképpen azt jelenti, hogy „közöttetek”. Isten uralmi rendje közöttünk valósul meg.

Azért akik így fordították, hogy „tibennetek”, kicsit szabadon fordítottak. Az érvényes fordítás az, hogy „közöttetek”. Ha pedig ez így van, akkor, testvéreim, ez az ige

különösen is érvényes a legszűkebb, legbensőségesebb, legintimebb emberi közösségre, a házasságra.

Néhány szót arról, mit jelent az Isten országának érvényesülése a házassági közösségen belül. Miért olyan fontos ez? Nos, annyit jelent, mint a házasság eredeti rendjének helyreállítása. Azt, hogy megtörik a sátán uralma a házasságban, és újra Isten akarata, célja, rendje, szeretete, ihletése érvényesül a házasságban. És még néhány szót itt, a bevezetésben arról, hogyan van közöttünk jelen az Isten országa. Úgy, ahogyan akkor ott jelen volt a farizeusok között, ti. Krisztusban! Isten Országá ma is Krisztusban van jelen közöttünk. Krisztus által, aki feltámadott a halálból. A döntő kérdés tehát az, hogy Krisztus jelen van a házasságunkban. Nem zártuk-e ki Őt? S ha igen, miért és hogyan lehetne bebocsátani? Erről a kérdéstről szólnunk ma, éspedig két részben: I. Mit visz bele Krisztus a házasságba? és II. Hogyan lehet belevinni Krisztust a házasságba?

I. Mit visz bele Krisztus a házasságba?

1. Először vidámságot. Ezt azért kell hangsúlyozni, mert ma is vannak, akik azt gondolják, hogy Krisztus komorságot, fekete ruhát visz bele a házasságba. A Biblia másra tanít. Idézzük fel János evangéliumából a Kánai mennyegző történetét! Ez a jelenet arról híres, hogy Jézus a vizet borrá változtatta. S ez távolról sem jelenti az alkoholizmus igazolását.

Ez a jelenet arra utal inkább, hogy Jézus egyrészt nem ellensége a vidámságnak, másrészt, hogy a házasságba ő viszi bele az igazi vidámságot. A násznép nem győz csodálkozni, mennyivel jobb Jézus bora, mint a házigazdáé. Milyen finom utalás ez arra, hogy az élet igazi ízeit Jézus kóstoltatja meg velünk. Erről beszél Kálvin családi élete is. Arról is, mennyi tévhit van forgalomban. Pedig a Kálvin-kutatás kiderítette, hogy rengeteg gondja, baja, betegsége ellenére is milyen derűs, szép, boldog családi életet élt a reformátor.

2. De Krisztus nemcsak vidám lelkületet visz a házasságba, hanem agapét, krisztusi szeretetet is. A követelőző szerelem helyére az adakozó szeretetet. Egy ismert gyülekezeti példával élve, a szeretetvendégségeink lelkületét. Milyen kedvesek, udvariasak, mondhatnám egyenesen gyengédek vagyunk egymáshoz egy-egy szeretetvendégség alkalmával. Nos, Jézus Krisztus ezt a lelkületet viszi a házasságba. Valaki így mondotta egyszer: Krisztus szinte anyává teszi a feleséget a férje számára, és apává a férjet a felesége számára.

3. És harmadszor: Krisztus imaközösséget visz bele a házasságba. Ő mondotta, hogy ha ketten egy akaraton lesznek a földön minden dolog felől, megadja nékik, amit kérnek, a mennyei Atya. (Mt 18,19) S én most hadd tegyek boldogan bizonyosságot a feleségemmel együtt arról a tapasztalásunkról, hogy mi mindent akkor kaptunk meg, amire szükségünk volt, amikor ketten tudtunk az ügyért könyörögni. Ketten együtt. Urunk halálosan komolyan veszi az imaközösséget. És sorolhatnám még tovább is, mi mindent visz bele Krisztus abba a házasságba, ahova őt beengedik, sőt meghívják. De kifognánk az időből. Ezért hadd foglaljam össze ezt a részt a Préd 4,9–12-vel. Tehát summázva: csak Krisztus által tapasztaljuk meg, hogy jobban van dolga a kettőnek, hogynem az egynek.

II. Vessük fel inkább most már azt a kérdést, hogy Krisztust magát hogyan lehet belevinni a házasságba.

1. Krisztust mindenekelőtt egy szorzás végösszege által, egy bűvös számjegy által lehet „belevinni” a házasságba. Ez a bűvös számjegy pedig annyi, mint 490! Jól jegyezzük meg, ne felejtjük el, vessük agyunkba: 490! 490! 490! Hol van szó erről a számjegyről a Bibliában? A Máté evangéliuma 18,21 s következőkben. Itt az evangélista fel-

jegyzett egy érdekes beszélgetést. Péter apostol azt kérdezte Jézustól: „Hányszor lehet az én atyámfiaim ellenem vétkezni? Még hétszer is?” Mire Jézus így válaszolt neki: „Nem mondom néked, hogy még hétszer is, hanem még hetvenhétszer is.” A bibliai tudósok szerint azonban ez így nem helyes fordítás. A helyes fordítás így hangzik: „Hányszor még hetvenszer hétszer is!” Ami annyi, mint 490-szer. Íme, itt vagyunk tehát a bővös számjegynél. Immár tudjuk róla, minek a szimbóluma ez a szám. *A keresztyén megbocsátás szimbóluma*. Nem elég tehát az, hogy 399-szer? Nem! A norma a 490-szer! S ezt természetesen lehet „túlteljesíteni”. Alatta maradni azonban nem lehet. Gondolkozunk el most egy kicsit! *Hányszor tudunk megbocsátani egymásnak odahaza? Nem ott van a baj, hogy a 490-et leszállítottuk 70-re, sőt a 70-et 7-re, sőt a 7-et 1-re? Nézzétek, mit ér ez a leszállítás Jézus mérlegén! Csináljunk egy egyszerű számítást! Átlag 70 évet él egy ember. Ebből átlag 40-et házasságban. Osszuk el a 490-et 40-nel. Minden évre legalább 12 megbocsátás jut. De semmiképpen nem 1 vagy 7! 12 igazi megbocsátás! 40 év alatt 490! Így lehet belevinni Jézust a házasságba. S hogy egy példát is mondjunk az elméletre, idézzük fel a nagy német igehirdető és evangélista, Modersohn történetét. Farkaséhesen érkezik haza a gazda. Alig várja, hogy belemerítse kanálát a levesbe. Belemeríti, s érzi, hogy a leves teljesen el van sózva. Felnéz. Meglátja felesége szorongó arcát. Gondol egyet. Újra belemer a levesbe, és hősiesen végigeszti, mintha a világ legjobb ízű leveसे volna. Többet sosem volt a leves elsózva. Vagy ott van a másik eset, amit csak nemrég hallottam. A feleség megunta a férje melletti küszködést a vidéki városban. Feljött lakni Pestre a testvérehez s egyúttal szerencsét próbálni. A nagyváros jól megpofozta szegény asszonyt. Ekkor elhatározta, hogy mint a bibliai tékozló fiú, ő is visszatér elhagyott férjéhez. De mi lesz? A férj otthon volt. Kedvesen köszönt. Megnézte az óráját, s így szólt: Mindjárt nyolc óra. Ilyenkor szoktad a vacsorát főzni. Kezdd hozzá. Minden a régi helyén van. Íme, valami ilyen a „megbocsátás”. Ilyen a 490! Ez az újra előről kezdés. Ez az, amit a költő „szörnyű fegyvernek” nevez, mondván: „Hiába ellenem ütéted, átkod. Szörnyű a fegyverem. A végén megbocsátok.” (Illyés Gyula)*

Igen, de hát ki képes erre? – kérdezed. A Biblia azt mondja, mindenki, aki vesz Szentlelket Jézustól... (Jn 20, 22)

2. A Biblia másik nagy tanítása az, hogy Krisztust prédikáció nélkül lehet belevinni a házasságba. Úgy, hogy sokáig árva szót sem szólunk Bibliáról, Jézus Krisztusról, Istentől. Felolvasom erre nézve az 1Pt 3,1 s köv. Ennek az igének a fényében derül ki, sok hívő házastárs ott rontja el a dolgot, hogy telepredikálja a házastársa fejét, bibliai igéket citál, és csodálkozik, hogy bizonyágtételével nemhogy megnyerné, inkább elveszíti a társát. Igen, mert nem hallgat az igére: „feleségük magaviselete által ige nélkül is megnyeressenek”.

Sok házasság megy tönkre úgy, hogy a hívő fél prédikál, beszél, gyözködik, de közben hiú, sértődékeny, ingerült, sebezhető. Többet érne, ha egyetlen szót sem szólna, de a magaviseletével hódítana. Az ilyen csendes szolgálatnak, csendes jelenlétnek egészen különös nevelőereje van a Krisztusnak megnyerés szempontjából. A házastársak igazán ebből olvasnak. A szívesen elkészített ebédből, a tiszta ingből. A csendes jelenlét sokszor el tudja gondolkodtatni a férfit. Summa summarum, az ige tanácsa ez: Nem kell annyit beszélni, oktatni, magyarázni. Tenni kell. Kevesebb szó és több szelídség csodákra képes. Egy papné mondotta el egyszer egy konferencián a következőket. Megtérésem előtt mindig csak panaszkodni tudtam a férjemre. Az egy hazug ember – mondtam. A szószéken a szeretetről beszél, de engem állandóan szid, korhol. Nem sokáig bírom már. De aztán megtértem Isten nagy kegyelméből. Elkezdtem látni önmagam. Észrevettem, hogy én voltam az, aki folyton parancsolgató, rendelkezett. Elkezdtem csendben szolgálni, és megtörtént a csoda!

3. A Biblia a férfiaknak is ad egy tanácsot arra nézve, hogyan tudja belevinni egy férfi Krisztust a házasságba. A tanács így szól: Krisztust a férfi több gyengédséggel tudja belevinni a házasságába. Íme, így szól az 1Pt 3,7. Tudomásul kell venni, hogy az asszony a gyöngébb, a törekenyebb edény. Ezért nem is szabad teljesen átadni sohasem az asszonynak a vezetést, de nem szabad túlterhelni sem az asszonyt. Főleg azt nem szabad kívánni tőle, hogy tökéletes legyen. Rengeteg baj forrása az, hogy nekünk, férfiaknak rendszerint fogalmunk sincs a női lélekről, a nő természetéről. Mi nem tudunk bánni a nőekkel. Rendszerint végletekben gondolkodunk. Vagy angyalnak, vagy démonnak (boszorkánynak) látjuk a nőt. Pedig egyik sem, hanem mindkettőnek a keveréke. Éppen ebben van a varázsa. De ebben van a gyöngesége is. Ezzel számolni kell. Az „értelmes” bánásmód előhozhatja belőle az angyalt. Erre törekedjél te is, testvérem. Ámen.

Isten üzenete a boldogtalan házasságról

Alapige: Róma 8,28

Bibliaalvasás: 1Mózes 29,21–35

A nagy napilapok szerkesztői panaszkodnak, milyen sok levelet kapnak boldogtalan férfiatól és nőktől. Száz levélből kilencvenkilencnek az a tartalma, milyen elmondhatatlanul boldogtalan az a házasság, melyben a levélíró élni kénytelen. Tanácsot kér: Mit csináljon? Váljon el? Ne váljon el? Ezek a levelek azt mutatják, hogy bármennyi szép és okos tanítás hangzik is el a világban vagy immár a templomokban is a házasságról, mégsem mutatkozik javulás ezen a téren. Általánosságban szólva egyenesen azt kell mondanunk, a legtöbb házasság boldogtalan. Sokkal több a szétesett, elromlott, tönkrement házasság, mint amennyi a bíróság elé kerül. Hazánkban jelenleg mintegy ötmillió ember él házasságban. Ebből évente nyilvánosan, törvényesen 16 000 házasságot bontanak fel válóperes bíránk. Persze, mondhatná valaki, ez még egyáltalán nem mutatója a házasság válságának. Még ha 1 millió menne is szét az 5 millióból, akkor is együtt marad 4 millió. Igen, de azt hiszem, bőkezű vagyok, ha azt mondom, hogy ebből boldog talán 1 millió! Marad tehát 3 millió, ahol nincs válás, nincsenek jelenetek. Talán nagyon is kulturáltan, civilizáltan élnek benne együtt emberek, de közben olyan boldogtalanok, hogy azt ki sem lehet fejezni szavakkal. Rendszerint a különféle gyomor- és idegbetegségek árulják el, mi is van valójában a „kulturált” házasságok mögött. Van Istennek üzenete ebben a dologban? S ha van, mi az? Nos, az előbb a Róm 8-at olvastuk. Abból is ezt a híres nagy ígét: „Azoknak, akik Istent szeretik, minden javukra van!” Ami nyilván azt jelenti, hogy még a boldogtalan házasság is. Ami viszont továbbmenően azt jelenti, hogy a boldogtalan házasság problémájára igazi megnyugtató magyarázat csak a hitben van! Ahhoz, hogy egy házasság boldogtalansága enyhüljön, hittel kell nézni a házasságot. Azzal a hittel, hogy „azoknak, akik Istent szeretik, minden javukra van”. Istennek a boldogtalan házasságokkal is célja van. Mai igehirdetésemben néhány bibliai ige alapján azt kívánom felmutatni közöttetek: mit akar Isten elérni a boldogtalan házassággal?

1. Az első ígét az Ézs 53,11-ből olvasom ekképpen: „Mert lelke szenvedése folytán látni fog...” Ezt a prófétai szót a keresztyén írásmagyarázat Isten szenvedő szolgájára, Jézus Krisztusra vonatkoztatja. Azóta azonban minden lelki szenvedő emberre érvényes ez, hogy „látni fog”. Azaz Isten a boldogtalanságot azért adja, hogy lássunk... Igen, de mit? Két egyszerű dolgot.

Először is azt, milyen igaza van a Bibliának abban, hogy az ember bűnös ember. Hogy mennyire nem frázis ez a megállapítás! Hogy milyen mélyen igaz ez az emberlátás. Gondolj arra a bűnre, ami tönkreteszi a te családi otthonodat. A másik önzésére, züllésére, kegyetlenkedéseire, brutalitására... Íme a bűn a maga törökőri valóságában! A

bűn tehát valóság. Nem vallásos kitaláció. Nem papi mese. Véres valóság. Először ezt kell meglátni. Van bűn, jelen van a bűn a mi életünkben is. Nem elmélet a bűn. Szomorú valóság.

A másik, amit meg kell látnunk, az, hogy a legtöbb ember hamisan gondolkodik a boldogságról. Hogyan? Úgy, hogy akkor lehet az ember boldog, ha minden szeszélye teljesül. Az embernek vannak vágyálmái, elvárásai, elképzelései. Ha ezek nem teljesülnek, akkor boldogtalan az ember. Lélekbúvárok mondják el, hogy sok modern fiatalasszony miért nem tud boldog lenni a házasságában. Azért, mert túlzott reményekkel, felületes elvárásokkal megy a házasságba, és csodálkozik, ha reményei közül egyik sem válik valóra. Nos, itt van a másik igazság, amit meg kell látni: a boldogság lényege nem a vágyalmok teljesedése, hanem Isten akaratának teljesítése.

2. A másik igét ugyancsak Ézsaiás könyvéből olvasom. Íme, így szól az 54. fejezet 5–6. verse: „Mert férjed a te Teremtőd... mint elhagyott és fájó lelkű asszonyt hív tégedet az Úr...” Ebből az igéből most csak ennyit szeretnék kiemelni: „Hív téged az Úr...”

Hová? Önmagához! Valami egészen új, bensőséges közösségre. Úgy is mondhatnám, hogy „megtérésre” hív. Régóta szólítgat. Csak te nem hallod. Úgy szólítgat, ahogyan a nagymamák vagy édesanyák az udvaron játszadozó gyermekeket: Gyertek be, asztalon a vacsora. Minden kihűl! Pontosan így hívogat Isten is önmagához. Miért nem jössz? Itt van forró szívem: vár, szeret téged, beszélni kíván veled imádságban, igében. Fogni akarja a kezéd. Vezetgetni akar téged. Erre hívogat az Úr.

Miért hív? Azért, mert látja, hogy elhagyott és fájó lelkű asszony vagy. Olyan asszony, aki már nem kellesz a férjednek. Már csak teher vagy. Gond vagy. De nem ez vagy az Úrnak! Az Úrnak nem kívánságai, elvárásai vannak veled szemben. Az Úrnak ajándékai vannak a számodra. Azt az érzést kínálja neked az Úr, amit nem kaptál meg a férjedtől: a megbecsülés, értékelés érzését.

Hogyan hív? A keserűség által. A keserűséged Isten hívása. Ha ezt felfedezed, megéreted, elfogadod – meggyógyulsz. Akkor áldásodra lesz a keserűség. Vagy ahogyan a Római levél mondja: „javadra”.

3. A harmadik igét a Hóseás próféta könyve 3,1–5-ből kapjuk. Pár szót csak magyarázatul. A próféta feladata: bizonyosságot tenni Isten szeretetéről népe előtt. Meghirdetni azt az evangéliumot, hogy Isten olyan az ő népéhez, mint a hűséges férj a hűtlen feleséghez. Ezt kell hirdetnie Hóseásnak, de nemcsak a prédikációjával, hanem a saját házasságával is! Ezért kell feleségül vennie Isten parancsára egy parázna nőt. Egy utcalányt, neki, az Isten felszentelt, elhívott, Isten által hitelesített szolgájának. Éspedig azért, hogy ebben a kirívó, valósággal üvöltő ellentétben legyen nyilvánvaló, mit is jelent, milyen is tulajdonképpen az Isten szeretete. S azt gondolom, ha valahol, itt hull mennyei fény a hívó boldogtalan házasságának titkára. Ha nem is nyilvános parázna a másik, sőt ugyanolyan rendes, tisztességes ember, mint a hívó fél, csak éppen nem illelnek össze. Miért engedi Isten az ilyen házasságot létezni? Miért nem szabadítja meg a hívó felet a nem hozzáillő házastárstól? Íme azért, hogy a hívó fél a másik „elszenvedésével” bizonyosságtétel legyen arról, mi is az a kegyelem. Ahogyan te tűröd, hordozod, szenveded el a nehéz természetű társat, úgy tűr téged, minket, ezt a világot Isten. Itt van a boldogtalan házasság egyik magyarázata.

4. És végül a negyedik ige a Préd 7,3 s köv.-ből: „Az orcának szomorúsága által jobba lesz a szív!” Múltkor hallottam, hogy egyik nagy áruházunkban dolgozott egy nagyon szép és nagyon okos fiatalasszony. Csakhamar a részleg vezetője lett. De hallatlan kemény, szigorú ember volt. A legkisebb pontatlanságból is nagy ügyet csinált. Munkatársai előbb csak félték tőle, később már valósággal gyűlölték. Egyszer azonban feltűnően megváltozott. Parancsolgatás helyett beszélgetni kezdett a beosztottjaival. Kezdte észre-

venni, ha valaki fáradt volt. Feltűnően emberséges emberré lett. Mit gondoltok, testvéreim, miért? Azért, mert mint kiderült, rájött, hogy a férje évek óta csalja egy kövér, öreg varrónővel. Értitek? Ez a szép és okos asszony éveken át álmvilágban élt. Szép vagyok, okos vagyok, vezetőtípus vagyok, mindennek úgy kell lennie, ahogyan én akarom. S akkor hirtelen felébredt a valóságra! Beteljesedett rajta az ige az orca szomorúságáról. Ma este ezeken az igéken gondolkozzatok! Ámen.

Az anyóskérdés a Biblia fényében

Alapige: Máté 8,14–15

Bibliailvasás: Ruth 1,1 s köv.

Egyszer egy igehirdetésemet így dicsérte meg egy férfihallgatóm: „Jó volt számomra ez a prédikáció. Most ha hazamegyek, csak a fogkefémmel fogom az anyósomat fejbe verni. Pedig eredetileg a nagy fejszével akartam...” Azt hiszem testvérek, ezek a nyersen őszinte szavak mindennél jobban rávilágítanak a házasságok örökzöld nagy problémájára, az ún. anyóskérdésre. Köztudomású, hogy mennyi szellemes és kevésbé szellemes vicc foglalkozik a kérdéssel. Pedig az anyóskérdés egyáltalán nem tréfadolog, hanem lassan öló mérge! Nem tudom felejteni annak a fiatalasszonynak az esetét, akit évekig kezeltek gyomorfekélyrel a kórházban. Mint kiderült, azért, mert halálosan gyűlölte az anyósát. Titokban azt kívánta, bárcsak meghalna már a vén boszorkány. Viszont tanult, intelligens asszony volt, aki kifejezetten megvetette önmagát ezért a titkos gyűlöletért. Így az elfojtott gyűlölete „ölt”, majdnem őt saját magát. Így keletkezett a gyomorfekély, ami minden orvosi kezelés ellenére sem akart gyógyulni. Persze fordítva is igaz. Nem is egy olyan anyósról tudok, akinek a veje vagy a menyé miatt van magas vérnyomása. Mert ezt is meg kell nyíltan mondanunk rögtön itt az elején, hogy nem minden esetben az anyós a hibás. Az éremnek másik oldala is van. Nemrég hallottam egy anyósról, aki azért nyitotta ki a gázcsapot, mert amint a búcsúlevelében írta: „Engem itt nem szeret senki.” Itt tehát, testvérek, ismét csak egy halálosan komoly házassági, családi problémával állunk szemben. A probléma ördögi kör. Így lehetne megfogalmazni: Nem tudunk élni az anyósok nélkül, de nem tudunk élni az anyósokkal sem. Ez a tökéletes zsákutca. Hála Istennek azonban, nem vagyunk ebben az ügyben sem magunkra hagyatva. A Biblia ezt a problémát is ismeri. Már a Biblia első embereinél megjelenik a probléma. (1Móz 27,46) Mégis azt ismertem fel a Lélek világosságában, hogy az igazi üzenet nem onnan, a régi ótestamentumi könyvekből, az ún. pátriárkatörténetekből jön, hanem abból az újtestamentumi történetből, amit alapigének olvastunk. Péter apostol együtt lakott az anyósával. Az anyós beteg lett. Jézus jóságosan meggyógyította. Alig van pár mozzanat ebben a történetben. Mégis nagyon jelentős történet ez éppen az anyóskérdés szempontjából. Ebben a történetben ugyanis az anyóskérdés keresztyén rendezésének alapvető mozzanatai ismerhetők fel. Sőt még rövidebben szólva, az anyóskérdés egyetlen orvosa ismerhető fel. Így fogalmazom tehát a mai üzenetet az igéből: Az anyóskérdés megoldása Jézus! Igénk ezt az evangéliumot két mozzanattal mutatja fel: 1. Jézus bemegey Péter házába, és 2. Jézus meggyógyítja a beteg asszonyt. Lássuk közelebbről ezt a két mozzanatot!

I. Az első mozzanat tehát: Jézus bemegey Péter házába! Miért olyan sokatmondó ez a mozzanat? Azért, mert Jézus nem ment be minden házhoz. Ide most csak azért ment be; mert itt lakott Péter. Jézus Péter házába Péter miatt ment be. Péter annak köszönhette, hogy Jézus bement az ő házába, hogy Jézus tanítványa volt. Mi az üzenete ennek a mozzanatoknak? Az ugyebár, hogy az anyóskérdés rendeződése a vök és a menyek megtéréssel kezdődik. Az anyóskérdés rendezése azzal kezdődik, hogy a fiatalabbak beleviszik

a családba Jézust. Igen, de hát mit jelent Jézust belevinni a családba ma? Könnyű volt Péternek. Ott élt Jézus Krisztus közelében testileg, fizikailag. De hogyan lehet belevinni Jézust a családba – ma – lelkileg?

1. Először is úgy, hogy más szemmel kezdünk nézni az anyósunkra, mint eddig. Hogyan látják ma általában a vejek és menyek az anyósukat? Így: „Ez egy gonosz, vén boszorkány.” Jézust „belevinni”: „Ez egy szegény beteg, sebzett lelkű asszony.” Tudjuk meg ugyanis, hogy minden anyós beteg. Akkor is, ha makkegészségesnek látszik. Mi a baja? Az, hogy „anyóssá” lett. Az, hogy nem teljes jogú anya többé, hanem anyós. Olyan asszony, aki a második helyre szorult. Nem teljhatalmú birtokosa többé a gyermekének. Osztoznia kell a gyermekén egy idegennel. Ez az új helyzet átrendezi az anyák szemléletét. Idegessé lesznek. Mutatni akarják, hogy még mindig van befolyásuk. Nem akarnak háttérbe szorulni. Az anyósállapot tehát lázas beteg állapot. Ezt érzéklni, ezt megérteni, ma ehhez kell Jézus. Jézust belevinni a családba rossz szójátékkal élve anyyi, hogy nem „bűnözőnek”, hanem „betegnek” tekinteni az anyóst!

2. Másodsorú anyit jelent „Jézust belevinni” a családba, mint csendesesen lefegyverezni az anyóst. A múltkor az egyik ismerős család helyzete úgy alakult, hogy fel kellett hívni vidékről a férj édesanyját, mert a fiatalasszony dolgozni kényszerült, s nem volt, aki a háztartást vezesse. Nagy volt az izgalom: Mi lesz, hogy lesz? Lesznek vagy sem ún. anyósproblémák? Nos, nem lettek. Mégpedig azért nem, mert a fiatalasszony kitalált valamit. Megérkezett a mama. Hatalmas bőröndjeit lepakolta. S akkor előrelépett egy lépést a fiatalasszony, kezében hatalmas virágcsokor, és... folytassam? A harcias nagymama egy pillanat alatt le volt fegyverezve. Nyelte a könnyeit. Azt sem tudta, hogyan viszonyozza a kedves fogadtatást. Nos, testvérek, „Jézust belevinni” a családba, valami ilyesmit jelent.

3. És harmadszor anyit jelent Jézust belevinni a családba, mint pártfogásba venni az arra rászoruló anyóst. Valahogy úgy, ahogyan Ruth tette Naómmal annak idején. Vagy – évezredekkel ugorva – úgy, ahogyan az a lekipásztor teszi, aki itt él Pest környékén. Két feleségét kísérté ki a temetőbe. Most a harmadikkal él. De mindkét elhalt felesége öreg, tehetetlen anyját segíti, gondozza, anyagilag is támogatja, és pedig – harmadik felesége segítségével! Elképesztő ugye? De „Jézust belevinni” a családba ezt jelenti.

II. Lássuk immár történetünk másik nagy üzenetét, azt, amit így jelentettünk be az elején: hogy „Jézus meggyógyítja a beteg asszonyt!” Ennek a gyógyításnak, illetve gyógyulásnak a jele: Péter anyósa felkel, és „szolgál” vala nékik. Íme az anyóskérdés másik oldala. Miben jelentkezik Jézus hatása egy anyósban?

1. Először abban a felismerésben: nem én viselem többé a „kalapot” Nem a fiataloknak kell szolgálniuk engem, hanem nekem a fiatalokat. Alkalmazkodnom kell a fiatalok házirendjéhez. Múltkor egy meny mesélte: Észrevette, hogy az anyósa rendszeresen az edénytörölő ruhába törli a kezét. Csendesesen kikészített a törölőruha mellé egy tiszta törülközőt, s megtörtént a csoda! Az anyós azonnal kapcsolt. Attól kezdve engedelmesen a törülközőbe törölte mosogatás után szappannal megmosott kezét. És nem történt tragédia, dráma, égszakadás, földindulás.

2. Az anyósi, nagymamai szolgálatot „jókedvűen” kell végezni. Nem mártírralccal! Kálvin tanácsolta a diakónusoknak: Vigyázzanak, hogy „zsémbességükkel tönkre ne tegyék szolgálataik értékét” (vö. Kommentár a Római levélhez).

3. Az anyós akkor tud igazán a fiataloknak szolgálni, ha nem nekik szolgál, hanem Jézusnak!

4. Tárgyilagosnak kell lenni: nemcsak mindig az én gyerekem az angyal. Ő is hibázhat. Neki is lehetnek „bűnei”!!! Ámen.

A család – sorstényező

Alapige: Zsoltárok 51,7
Bibliailvasás Zsoltárok 51

Testvérek, az ige alapján több héten át szóltam hozzátok a házasság kérdéseiről. Most ugyancsak Isten ígéje fényében a családi élet kérdéseivel szeretnék foglalkozni néhány bibliórán (istentiszteleten). Talán felesleges is mondanom, milyen időszerű a téma. Mindnyájan tudjuk, milyen problémák adódnak abból, hogy együtt él egy fedél alatt három, négy, öt, vér szerint összetartozó ember. Isten ígéjének ebben a kérdésben is gazdag mondanivalója van.

A ma estét szánjuk a családi életről szóló igehirdetés-sorozat megalapozására. Azaz koncentrálnunk arra a nagy bibliai igazságra, hogy a család – sorstényező! Éppen ezért kell beszélni a családról és a vele kapcsolatos problémákról. Mit jelent tehát az, hogy a család „sorstényező”?

Íme, itt van a mai ige, az 51. zsoltár. Gondolom, mindnyájan tudjuk, milyen körülmények között született. Csak emlékeztetőül néhány adatot. Dávid Betsabéval vétkezett. Kettős gonoszságot követett el. Megölette Betsabé férjét, és ragadománnyá tette a szépséges asszonyt. Rövidesen kiderült, hogy Dávid – *Isten ellen* vétkezett. Isten megítélte Dávid bűnét. S Dávid most a bűnbánat könnyeit sírja Isten előtt. Ennek a bűnbánati imádságnak van egy igen sokatmondó, elgondolkoztató mozzanata. Dávid tulajdonképpen a saját szülőanyját teszi felelőssé a bűnért: „Bűnben melengetett engem az anyám...” (7. vers)

Ez a bibliai vers – többek között – azért olyan híres és érdekes, mert a keresztyén dogmatika alapvetően erre a bibliai locusra építi fel az „eredendő bűn” tanát. Az ember génjeiben hordozza a bűnre való hajlandóságot. A modern lélektan sok példával igazolja ezt a több ezer éves bibliai tanítást. Jertek, ismerkedjünk meg most közelebbről mi is ezzel a tanítással.

1. Ez a bibliai tanítás először azért olyan életbevágóan fontos, mert segít megérteni önmagamat. „Bűnben melengetett engem az anyám”, mondja az ige, s az itt ma a mi számunkra azt jelenti, hogy az én mostani idegállapotom, lelkiállapotom, jellemem, gondolkodásom, lelki komplexumaim gyökerei a szülői házba nyúlnak vissza. A zsoltáríró radikálisabban fogalmaz, azt mondja, hogy az „anyaméhbe”. De szeretném felhívni a figyelmet, hogy ez a kifejezés a valóságban többet jelent, mint magát azt a körte alakú szervet, ami az élet edénye az édesanyák szíve alatt. Ha jól belegondolunk, azt kell mondanunk, hogy az anyaméh – a szülői otthon, a gyerekszoba. Ahogyan kilenc hónapon át ama bizonyos körte alakú szerv veszi körül a magzatot, ugyanúgy a pubertásig a szülői otthon, a szülői ház. Ha tehát arra a kérdésre keresem a feleletet, miért is vagyok én olyan, amilyen, a szülői házban, a családi körben kell keresnem a választ. Miért ügyetlen egy felnőtt? A kutatók szerint azért, mert türelmetlen szülei voltak, akik nem hagyták gondolkodni. Miért elégedetlen egy felnőtt? Kényeztető szülei voltak, akik még a gondolatát is lesték, nem úgy, mint az élet! Miért hisztérikus egy felnőtt? Azért, mert hisztériás környezetben nőtt fel. Sok hisztérikus jelenet szem- és fültánúja volt otthon gyermekkorban. Miért lesz bűnözővé, deviánssá egy gyermek, egy ifjú, egy felnőtt? Mert deviánssá környezetben nőtt fel. Megállapítható tehát, hogy a felnőtt ember sorsa a családi otthonban dől el. Harmincnégy éves férfi azzal a panasszal kereste fel az ideggyógyászt, hogy nem tud megnősülni. Nem mer udvarolni. Sőt! Kifejezetten fél a nőktől. Az orvos csak nézte a hatalmas, tagbaszakadt, erős férfit. Majd beszélgetni kezdtek. Visszapörgették a filmet a férfi négyéves koráig. Akkor ment el az apja az anyjától. S

akkor az anya eszeveszett dühében bevitte a gyereket a fürdőszobába, lenyomta a fürdőkádba, s ha a gyerek nem rúgkapál kétségbeesetten, belefojtotta volna a vízbe. Ez volt a félelem oka, ami egész életére szerencsétlenné tette volna, ha nem derül rá fény harmincnégy éves korában. De mondhatunk más példát is. A mi nemzedékünk egyik legismertebb történelmi figurája Hitler Adolf. A hatalmas hitlerirodalom megállapította, hogy a német diktátor azért volt olyan, amilyen, mert az apja gyermekkorában minden nap keményen elverte a derékszíjjal, akár tett rossz fát a tűzre, akár nem. Íme, ez lett az eredmény! Végletes példákat mondtam. De ezek szemléltetik jól az igazságot: a család sorstényező. Ez az egyik nagyon reális és radikális tanítása ennek az igének.

2. A másik tanítás az evangélium vizsgálatása. Isten ugyanis nem azért beszél velünk most a családról, hogy magyarázatot adjon lelki motívumainkra, tehát, hogy ideggondozói kezelésben részesítsen, hanem azért, hogy perspektívát adjon! Hogy felnyissa szemünket az evangélium vizsgálatására, hogy ti. a származásomnál is nagyobb a kegyelem!!! Figyeljük csak meg, ki is mondja ezt az igét: „Bűnben melengetett engem az anyám...” Nem kisebb ember, mint egy király, és pedig nem is akármilyen király! Hanem egy ötalentumos, hívő király. Izráel egyik ősapja. Hogyan lett azzá? Úgy, hogy Isten kiemelte őt a családjából. Itt van a kegyelem. Ha bennmaradt volna, pásztorfiú, illetve pásztor maradt volna. De Isten kiemelte a juhok mellől. Izráel trónjára ültette. Vigyázat! Ez nem jelenti természetesen azt, hogy Isten bárkit, mindenkit kiemel. De azt igenis jelenti, hogy nem szükségszerű a terhes szülői örökség alatt elkárhozni. Van kiút! Van lelki önállósulás. Láthatjuk ezt Pál apostolnál. Őt is kiemelte az atyai hagyományokért való szerfeletti rajongásból. Kiemelte Ágostont a félpogány környezetből. Sundar Singet az indiai családi milióból. Assisi Ferencet a régi életből. Ábrahámot, hogy egészen messzire menjünk vissza, Ur-Kaszdimból... Megállapíthatjuk tehát, hogy a család az ember számára sors, de nem feltétlenül végzet!

3. Igénk azért szól most hozzánk, hogy én is vigyázzak magamra! Dávid nem vigyázott, s ezért esett bele a szörnyű kettős bűnbe. Igénk figyelmeztet: minden hívő embernek meg kell tanulnia harcolni a családi örökséggel. A bűnre való hajlammal. Mert mint Dávid esetében is jól látható: a kiemelkedés lehetősége, sőt csodája, önmagában véve még nem biztosíték. A származásnak, a múltnak nagyon erős hatásai vannak. Igen erősek a gyökerek! Erős a hínár! Vissza tud húzni. És pedig azért, mert:

a) A legjobb család sem biztosíték a kísértéssel szemben. A bűnnel való harcot egyedül kell megvívni. Hányszor látjuk, hogy jó családból származó embereken is milyen erőt tudnak venni a megveszett indulatok...

b) A kiemelkedés sem biztosíték. Hiába lett „nagy ember” valaki. Legfeljebb nagyban fogja csinálni a bűnt. Ennyi a változás. A király könnyebben kísérthető, mint a pásztorfiú! Jó helyzetben, odafenn a csúcson ezerszer könnyebb vétkezni. Amerikában pár éve lepleztek le egy női bűnszövetkezetet. Ittak, dorbézoltak, lopni jártak, titkos prostitúciót üztek. Amikor a rendőrség kiszállt, nem akartak hinni a szemüknek. A bűnszövetkezet minden tagja a villanegyedben lakott, ún. jól szituált úriasszonyok voltak, akiknek a férje minden reggel korán elment hazulról „pénzt csinálni”. Ők otthon maradtak a pazar kényelemben és unalomban.

c) Különösen tudni kell harcolni, ha hívő ember vagyok. Akkor ugyanis különösképpen dolgoznak az ún. visszahúzó erők. És a sátán nagyon jól tudja, hogy a családdal milyen könnyű visszahúzni a Jézushoz vonzó embert. A Biblia beszél egy emberről, aki őszintén szerette volna követni Jézust, de nem tudta, mert visszahúzta a család. Hadd búcsúzzam el azoktól, akik a házamban vannak, mondotta Jézusnak... Jézus figyelmeztette őt is, meg a másikat is, aki előbb az apját akarta eltemetni, s csak azután követ-

ni Jézust, hogy aki hátratekint, nem alkalmas az Isten országára. Mert elég búcsúzkodni, temetni, és a többi meg magától: ti. visszamaradok Jézustól.

4. Ennek az alapozó igének van még egy rövid, de annál fontosabb figyelmeztetése: Felelős vagyok a reám bízott családért. Nemcsak gyermek vagyok, aki visszafelé tekint, hanem szülő is, akinek előre kell tekintenie. Ne felejtjük el, gyermekeink a mi légkörünket veszik át. Egy nagydohányos édesapa mesélte nemrég: döbbenet észlelte, hogy 13–14 éves fia is kezd rászokni a dohányzásra. Szokjunk le együtt, javasolta a fiának. Amikor a fiú látta, hogy az apja nem gyújt rá többet, ő is letette. Van ilyen. Igénk biztat, ösztökél, nőgat: vigyázz a magvetésre! Nem mindegy, gyermekeid mit látnak, mit hallanak otthon, mit visznek tovább. A hívő szülőnek két dolgot kell világosan tudnia. Egyrészt azt, hogy minket is bűnben melengetett az anyánk. De másrészt a mi bűneinket Jézus Krisztus testében vitte fel a fára. De itt most befejezem. Ha Isten segít, jövő héten folytatom. Akkor arról szeretnék szólni majd, mi a terve Istennek a családdal. Ez lesz az igehirdetés címe és témája: „Isten terve a családdal.” Szeretnék a jövő héten is itt látni mindnyájukat. Addig is imádkozzunk egymásért. A viszontlátásra a jövő héten! Ámen.

Isten terve a családdal

Alapige: Máté 1,17

Bibliaalvasás: Máté 1,1–17

Az ún. nemzetségtáblázatok nem tartoznak a Biblia legismertebb és legkedveltebb fejezetei közé. Unalmas, száraz névsoroknak szoktuk látni ezeket a listákat, s rendszerint túl is lapozunk rajtuk, amikor bibliaalvasásunk során elének kerülnek. Még Jézus Krisztus nemzetségtáblázatával is így vagyunk. Érdekes lehet ez a fejezet – gondolják sokan – a szörszálhasogató bibliai tudósok számára, de nem az igére, kijelentésre, erőre szomjas igeolvasó, igehallgató hívő szív számára.

Testvéreim, gondolom, tudjátok máris, mi a feleletem erre a vélekedésre. Igen, pontosan az, hogy az előbbi szemlélet teljesen félreérti a bibliai nemzetségtáblázatokat. Mivelhogy ezek a táblázatok távolról sem valamiféle száraz listák, hanem beszélő, élő sorozatok. Modern hasonlattal élve, olyanok ezek a nemzetségtáblázatok, mint a televízió. Egyszerre szemléltetik valóságos, hús-vér emberek életével, mi a bűn, mi a kegyelem, mi a kiválasztás, mi a gondviselés. Kicsoda Jézus Krisztus? Minden név külön történet (sztori), külön regény, külön krimi és dráma, ami tele van éppen a hit szempontjából – nagyon is fontos, megszívlelendő tanulságokkal. Ha valahol, akkor éppen itt lehet látni, milyen igaz a régiek felismerése, hogy ti. a történelem az élet tanítómestere.

De bennünket ez alkalommal nem ezek a fontos igazságok érdekelnek, csupán egyetlen nagy igazság, éspedig az, amiről a Bibliában a legplasztikusabban csak a nemzetségtáblázatok beszélnek: milyen tervei vannak Istennek a családdal? Hogyan, mire használja Isten a maga teremtő, gondviselő, megváltó és megszentelő munkájában az egymást váltó generációkat? Mít jelent az, amiről a 90. zsoltár így énekel: „Úram, te voltál nekünk hajlékunk nemzedékről nemzedékre.” Jertek, próbáljuk azért most azt megérteni, mi az Úristen terve a családdal.

1. A felolvasott nemzetségtáblázat alapján az első feleletet így adhatjuk meg: Isten terve a családdal az élet védelme. S ez először is azt jelenti, hogy az élet „továbbplántálása”. A nemzetségtáblázat azt dokumentálja, hogy a Biblia Istene sohasem „egy generációra” tervezi a családi életet, hanem sok generációra. Vasárnap kereszteltünk egy gyermeket, aki a 48. unoka volt a családban! Íme a bibliai nemzetségtáblázat mai, töriköri illusztrációja. Az élet továbbadása, továbbvitele az Isten első, hogy úgy mondjuk,

„biológiai” célja a családdal. Ugyanakkor azonban az élet „védelmezése” is. A családi élettel Isten olyan légkört, környezetet akar teremteni az új élet köré, amelyben megél az élet. A múltkor láthattuk a televízióban, hogy Vác környékén működik egy kertészet, melyben van egy híres melegház is. A melegházon kívül uralkodik a tél. Jégcsapok, zúzmarás bokrok, behavazott utak. Köd, fagy, komorság. Odakünn! De belül, az üvegházban? Éppen virágzott egy banánfa, amikor a filmet felvették. Az agronómus azt mondta, hogy ennek a melegházban nevelt banánnak sokkal zamatosabb az íze, mint a boltokban kapható banánnak. Isten terve a családdal az, hogy legyen ilyen – lelki értelemben vett – melegház! Mert az élet nélkül igen könnyen „elfagy”. Lehet látni a különböző gyermekcsoportokon. Így például a nevelőintézeti gyermekeken. Egyik jó barátom egy ilyen intézetben volt pedagógus. Nemrégén áthelyeztette magát a politechnikára, mert mint elmondotta, nem bírta már érzelmileg elviselni, hogyan szenvednek ezek a gyerekek a meleg családi otthon híján. Valamivel jobb a napközis gyermekek sorsa. Ők legalább este otthon lehetnek. Itt, a szomszéd iskolában van egy napközis gyerek. A gyerekek réme, folyton verekszik. A múltkor együtt ácsorogtunk az iskolakapu előtt. Ő az öccsét várta, én a kislányomat. Hideg volt. Szakadt az eső. A gyerek sálja lógott, sapkája zsebébe volt gyűrve. Nem bírtam sokáig nézni. Megsimogattam a fejét, tedd föl a sapkádat, mondtam, aztán gyere ide az esernyőm alá. Még a sálját is megigazítottam, és... a gyerek úgy nézett fel rám, mint ahogyan fiaim, vagy a lányom szokott, amikor odabújnak hozzám. Akkor jöttem rá, hogy ez a gyerek nem ismeri a „melegházat”, pedig ez is az után vágyódik. Nos, ezért merem hirdetni: Isten terve a melegház, melyet sem nevelőotthon, sem napközi nem pótol. Itt is milyen szükség volna társadalmunk radikális újjárendezésére.

2. Ugyanakkor azonban a nemzetségtáblázatok Istennek nemcsak biológiai, szociológiai gondviseléséről beszélnek, hanem kegyelmi tervéről is. Isten a család által realizálja a II. parancsolatban adott ígéretet: „Irgalmasságot cselekszem ezeriziglen azokkal, akik...” Jézus Krisztusról alapigénc úgy beszél, mint „Dávid fiáról” és „Ábrahám fiáról” Krisztus nemzetségtáblázata úgy is tekinthető tehát, mint Ábrahám családfája, Ábrahám családi életének a folytatása. Modernül az „Ábrahámsztori” nyomon követése háromszor tizennégy nemzetségen át: Ábrahámától Dávidig, Dávidtól a babiloni fogságig és a babiloni fogságtól Krisztusig. Ez a háromszor tizennégy nemzetség a szövetség népe, Isten megígért irgalmasságának dokumentációja. S itt világosodik ki, hogy Isten terve a családdal nemcsak az élet biológiai és pszichológiai védelmezése, melegítése, dajkálgatása, hanem a megígért áldás, a kegyelem, az irgalomvonal továbbfolytatása.

3. Ugyanilyen fontos azonban Isten „harmadik” terve is a családdal, ti. az istenismeret továbbplántálása. A hit terjedésében, a misszió munkájában kulcsszerepe van a családi életnek. Timóteus például úgy lett keresztyénné, hogy édesanyjában is, nagynyjában is „képmutatás nélkül való hit” lakozott. Így volt ez azonban Izsák esetében, Jákob esetében, Dávid esetében is. Az ebben a nemzetségtáblázatban felsorolt apák istenfélő, hívő édesapák voltak. Ezért volt olyan erős, életképes, túlélésre képes nép Izráel népe, mert még a fogságban is tanították gyermekeiket a hitre. Mondjuk ki tehát a nagy igazságot szabatosan megfogalmazva: Isten terve a családdal a vallásos (hívő) nevelés biztosítása. Mivelhogy a vallásos nevelés első számú műhelye nem az iskola, hanem a családi otthon, a melegház. Az iskolai vallásos nevelésnek csak akkor van értelme és haszna, ha megelőzi és paralel követi a családi vallásos nevelés is. Erre utal a Biblia számos helye. Így például az 5Mózes 4,9 vagy a 6,1. Ismertessék meg fiaikkal és fiaik fiaival. De erre figyelmeztet a modern gyermeklélektan is. Egyáltalán nem mindegy, mit hall a bölcsőben fekvő gyermek, zoltáréneklést vagy rockzenét! A mesekorszakban törpéket vagy bibliai történeteket! Egyáltalán nem mindegy, hol, hogyan, kitől tanulja meg a hit

énekeit. Ma is jól emlékszem, évtizedek távlatából, hogyan tanultuk édesapámtól vasárnaponként, amikor hazajött az istentiszteletről, végigfeküdt a díványon, várva az ebédet, azt az éneket, hogy „Minden, aki hív keresztyén, ily szent nap templomot gyakorol.” Vagy ami még érdekesebb: az akkor még katolikus hiten lévő, de reverzálist adott édesanyámtól a 25. zsolnárt a konyhában: „Szívemet hozzád emelem, és benned bízom, Uram...”

4. És még egy szót Isten negyedik, úgy is mondhatnám, hogy „diakóniai” tervéről a családdal: ez pedig nem más, mint az öregekről való gondviselés. Az öregekről való gondoskodás modern ötlete a szociális öregotthon. Kétségtelen, hogy szükségmegoldásnak megteszi. Még mindig jobb egy öregotthonban éledegélni, mint magánosan, tehetetlenül, pizsokban, hidegben várni a halált, teljes kiszolgáltatottságban. De hangsúlyozom, ez szükségmegoldás. Isten eredeti terve az, hogy az öregekről fiaik és unokáik gondoskodjanak!!! Úgy, ahogyan Ruth állt oda Naomi mellé. Vagy ahogyan az Úr Jézus tette. Még a kereszten is gondja volt arra, hogy édesanyjának legyen támasza János személyében. Vajon megfelelnek a mai magyar családok Isten eme tervének? Legyünk realisták: önmagukban nem tudnak megfelelni. Nemzedékeknek együtt élni nem is olyan könnyű feladat. Csak szeretetben, agapében, Jézus keresztye által lehetséges. Azt hiszem, nem véletlen, hogy a felolvasott nemzetségtáblázat Jézus Krisztus nevével kezdődik és nevével végződik. Mit akar ez jelenteni? Csak azt, hogy a családi életben, családi ügyekben a Megváltó Jézus Krisztus a kezdet és a vég. Családi ügyeink gyógyítása Ővele kezdődik és Ővele végződik. A család útja Őhöz vezet. Nélküle a család csak a bűn csatornája. De Jézus megtörte a bűnt. Győzött a kereszten! Jézushoz jöjjetek, megfáradtak! Ámen.

Textuárium: 1Móz 2,18–24; 1Móz 29,21–35; Ruth 1,1 k; Zsolt 51,7; Énekek 8,6–7; Mt 1,1–17; Mt 8,14–15; Mt 19,1–10; Lk 17,21b; Róm 1,24; 1Kor 7,1–9. 14; 1Kor 11,8–12; Ef 6,11–13; 1Pt 3,1–8

(A sorozat megjelent a *Szószei küzdelem a társadalmi devianciák ellen* c. kötetben. Bp. 1999.)

Apró szívesség

Azt mondd, szívesen odaadnád vagyond felét testvérednek, ha ezzel kihúzhatnád a csődből, de amíg csődbe nem jut, 10 forintot sem adsz neki kölcsön.

Készségesen elrohansz a patikába gyógyszerért, ha haldoklik a szomszédod, de amíg ez meg nem történik, egy skatulya gyufát sem hozol neki a városból.

Mindennel ellátnád édesanyádat, ha a lábát kitörné, de amíg mozogni tud, még az asztalt sem szeded le helyette.

Nagyobb tettekre hajlandó vagy, de kis figyelmességekre, szolgálatokra nem. – Pedig éppen ezek az apró szeretet megnyilvánulások teszik kedvessé, derűssé otthonunkat és környezetünket.

A Genezáret partján

Hafenscher Károly
Budapest

Különböző nyár, de ugyanaz az Úr

Jézus mondja: „*Jöjjetek velem külön egy kis lakatlan helyre és pihenjete meg egy kissé.*” Márk 6,31

Ahányan vagyunk, annyiféleképpen töltjük a nyarat. Egy pluriform társadalom egyházában a nyár is sokféle. A lelkészek is felfogásukban és gyakorlatukban is különböznek egymástól a nyarat illetően. *Csak egy a fontos, nyáron is maradjanak lelkészek, akiknek Uruk is ugyanaz, mint bármikor máskor.*

A mai napon tagolt és árnyalt gazdasági helyzetben külső körülményektől is sok függ a vakációt illetően: van, akinek jut külföldi nyaralásra, utazásra, szeretné pótolni, amit talán sokáig elmulasztott, s világot akar látni – van, aki az ország másik végére megy környezetváltozásra. Poros alföldi községből hegyek közé, hegyvidékről vízpartra vagy fordítva. A fővárosiak vidékre menekülnek, megunván a város zaját, zsúfoltságát, hangosságát, rossz levegőjét. Mások ilyenkor kerülnek fel a fővárosba, hogy a városi élet ritmusa váltsa fel szolgálati helyük közhangulatát. Van olyan is, aki otthon marad, talán mert az otthont nem lehet pótolni sehol másutt, csak a tempóból vesz le valamit. Van, aki nem tud elmenni szolgálati helyéről azért, mert senki sem helyettesíti már évek vagy évtizedek óta. – Van, aki csak pihen, próbál lazítani, a munkaév folyamán ért stresszhatásokat igyekszik kiheverni. Vannak közöttünk természetrajongók, akik ilyenkor élük át a teremtet világ még megmaradt szépségeit: virágos rétet, kedves madárdalt, hús erdőt, szép vízpartot, a hajnal varázsát és nyári esték, éjszakák utolérhetetlen hangulatát a szabadban, a csodálatos csillagos ég sátora alatt. Van, aki ilyenkor olvas, megpróbálván pótolni a mulasztásokat, hiszen a munkaév alatt csak a napi, heti szolgálatokra tudott készülni, könyveit is így használta csupán, most átfogóbb munkákat is el tud olvasni. Van, aki ilyenkor betűt sem akar látni, s fekete-fehér könyvlapok helyett a fénylő kék égre és az üde zöld fűre-fára vágyik. – Van, aki sportol és testi munkát végez a sok ülő munka után, aki közösségre vágyik, mert évközben távol él kollegáitól, ezért konferenciákra vagy egyházi üdülőbe megy, mások menekülnek a lelkésztársadalomtól, hogy szabadságukat ne terheljék egyházi hírekkel. Van, aki családtagjait látogatja végig, hogy legalább egyszer egy évben láthassa a tágabb értelemben vett családtagokat, s van, aki egészen idegen emberek között szeretné tölteni minden szabadidejét.

Valóban különbözőek vagyunk: beállítottságunktól, érdeklődési körunktől, életkörülményektől és anyagi helyzetüinktől függően. A fontos csupán az, hogy tudjuk: *Urunk ugyanaz.* Ő, aki tegnap és ma, mindenütt és mindörökké ugyanaz, ugyanaz szabadságunk idején is. Pihenésünknek, szabadságunknak csak úgy egyértelmű Ura, mint szolgálatunknak. Ez az Úr, aki munkára küldi, szolgálatba állítja, missziói parancssal látja el tanítványait és be is számoltatja őket elvégzett munkájukról, az ajándékba adott táltumok felhasználásáról, ez pihenni is enged, sőt küldi őket egy kis időre, mert tudja, szükség van a pihenésre is, a sabbátra, hiszen a Teremtő maga is megpihent fárasztó munkája után...

Munka után édes a pihenés, munka nélkül a pihenésnek sincs jó íze – tartja a népi bölcsesség. A mindig felajzott új előbb-utóbb elpattan. A mindig kifeszített fűrészből könnyen eltörik, a mindig stresszben élő embernek lazítania kell, különben előbb-utóbb tönkremegy. Szakadatlan munka, semmi pihenés megőrjíti Jánost – tartja egy angol közmondás. A munkának, a pihenésnek ritmusa van életünkben, mint a nappalnak és éjszakának, a hétköznapiaknak és ünnepeknek, munkaidőnek és szabadságnak. Luther a késő éjjelig is dolgozó Melanchthonnak mondta egyszer, szeretettel korholva barátját: „Fülöp, Fülöp, pihenéssel is lehet dicsérni az Istent.”

A 20. század embere elfelejt lazulni, nem engedi el magát, olykor istene az idő. Afrikában járva, többször is hallottam: „ezek a bolondos európaiak, amerikaiak, mindig csak rohannak, még beszélgetésre sincs idejük”, pedig pl. Madagaszkárban a beszélgetés talán mindennél fontosabb az életben. Ha két ember beszélget az utcán, még a fővárosban is (Antananarivo), a harmadik kikerüli, tiszteletben tartja, meg nem zavarná, hiszen beszélgetnek. „The Malagasi is not clock Watcher” – mondta nekem valaki (a madagaszkáriak nem nézegetik az óráikat). Sőt csúfolják és parodizálják az európaiakat: „Csak azt szeretném tudni, hogy ezek az ostoba európaiak miért rohannak és miért idegeskednek mindig?” Mert idő az van. „Fotoan-gassi” – ez a malagaszi időfogalom. Számukra mosolyogni való az európaiak fontoskodása, pontossága és állandó időzavara. „Fotoana Anglisy”-nek angol időnek nevezik ezt és jóízűt nevetnek rajtuk. Mi nem vagyunk madagaszkáriak és az időt is máshogyan értékeljük, de örökös sürgölődésünk és állandó időhiányunk mások szemében hátha mosolyognivaló? Hátha éppen a nyáron tanulhatjuk meg, amit Michael Quoist olyan utolérhetetlenül írt meg sok nyelvre fordított imádságában: „Te Uram, aki kívül vagy az időn, csak mosolyogsz, amikor látod, hogyan viaskodunk mi vele” és a nagy fordulat: „Igen, Uram, most már van időm, minden idő az enyém, amit nekem adtál: életemnek évei, éveimnek napjai, napjaimnak órái. Az én dolgom csupán, hogy nyugodtan és tisztán töltsék időmet, úgy töltsék színültig, ahogyan Te kívántad a kővedrekkkel, te, aki a vizet borrá változtattad egykor Kánában.” Igen, időnk egyszerű vízből értékes bort teremthet Urunk, s vele mások örömét szolgálhatjuk.

Lelkésztestvér, mai tanítvány! Halljuk meg Jézus pihenésre hívó szavát: „Jöjjetek velem és pihenjétek meg egy kisért!”

Nyarunk különböző, de Ura ugyanaz: Jézus Krisztus. Ámen.

Szabadságon

Figyeld meg, hogy a szabadság alatt mennyivel más szemmel nézel mindent.

Ha egy zápor bőrig áztat, föl sem veszed, gondolod, majd megszárad a ruhád. Ha valamit elvesztesz, vállat vonsz felette és nem sokat törödsz vele. Ha ruhád elszakad vagy bepiszkolód, könnyen vigasztalódsz, hogy majd rendbe hozod. Ha kis baleset ér, nevetve meséled ismerőseidnek. Szabadságod alatt megelégszel egyszerű száraz étellel, szívesen kelsz hajnalban és jól alszol a földre tett szalmazsákon.

Miért? – A szabadság szelleme költözött beléd.

Próbáld megőrizni ezt a derűs életlátást a munkásnapokon is!

Alkalmi prédikációk

Ifjúsági bibliaóra

Móra László Tibor

Kajántó

Én vagyok a világ világossága

Alapige: János 8,12

Azt mondják, hogy az az ember, aki sokat van sötétben, annyira elszokik a fénytől, hogy amikor újra fény éri, ha nem fokozatosan szokja meg azt, akkor meg is vakulhat. Jézus úgy jelenti ki magát itt, mint a világ világossága, a fény, ami az egész világ felett felragyog. Ha az ember nincs hozzászokva ehhez a fényhez, akkor számára vakító lehet, mert túl erős. Olyan, ami nem kell. Mégis e nélkül nem lehet keresztyén élet. Életünk alapeleme Krisztus fénye. Hogy megértsük mire jó és miért kell ez, nézzük meg, hogy mire kell és mire jó a fény.

Ha a mindennapi életet nézzük, akkor azt lehet mondani, hogy nincs élet fény nélkül. Gondolatok csak arra, hogy mit tanultatok az iskolában a növényekről, azok fejlődéséről. Fény nélkül nem tudnának növekedni, fejlődni.

A fény mire jó? Arra, hogy a világban élet legyen – mondják egyes természettudósok. Mi azt mondjuk, hogy arra jó, hogy lássuk azt, ami körülöttünk van. A teremtett világot. Isten munkáját és szeretetét. Hogy lelki szemünkkel lássuk magát Istent, mert Isten maga a fény, a világosság.

Az ige, amelyet hallottunk, a bűnös nő története után olvasható. Jézushoz visznek egy házasságtöréssel vádolt asszonyt. Az ószövetségi törvény szerint az ilyen személyt meg kellett kövezni. A bűnös meghal, de a bűn tovább él. Jézus azonban nem a bűnös, hanem a bűn halálát akarja. Ezért mondja, hogy aki közülük (a vádlók közül) nem bűnös, az vesse rá az első követ. Ez után következik a megbocsátó szeretet Jézus részéről, amely magát a bűnt öli meg. Ez a szeretet tulajdonképpen az a fény, amiről a mai igében beszélhetünk.

Miért kell a keresztyén embernek a fény? Mi mindannyian egy büntől fertőzött világban élünk. Egy olyan világban, ahol sok helyről érhetnek minket a kövek. Az a sötétség, ami a világban van, egyfelől elbotlaszhatja az embert, mert nem látjuk az előttünk levő utat, másfelől pedig sokan ránk dobják a köveket, vélt vagy valós sérelmeik miatt. Hogy ezeket elkerüljük, ezért kell a mi számunkra a fény. Hogy lássuk az utat, illetve, hogy megelőzzük bűnbánatunkkal, bocsánatkérésünkkel a „megkövezést”

Honnan jön ez a fény? Jézus ajándéka. Igazából a feltámadás után tudjuk megérteni. Sok festő úgy ábrázolja a feltámadást, hogy a sírból fénysugarak törnek fel, és Jézus maga egy fénykörben áll. Vagy gondoljunk a Jézus születésének a történetére. Ha a festményeket nézzük, akkor ott is ugyanez látható. A jászlat egy fénykör veszi körül, és a többi személy, Mária, József, a pásztorok, a bölcsek ezzel a fényvel vannak megvilágítva. Mindenik annyira, amennyire közel van a megszületetthez. A fény Isten lényege. Ezt mondta ki a teremtéskor is. Legyen világosság. Legyen rend, szeretet, élet! Legyen bűn nélküli világ, ahol az isteni rend uralkodik.

Aki őt követi, nem járhat sötétségben. Jézus korában volt egy vallásos irányzat, egy kis csoport, az esszénusok, akik magukat a világosság gyermekeinek nevezték. Ez azt jelentette, hogy az igazság és igazságosság, illetve az erkölcsi tökéletesség útján jártak.

Megpróbálták Isten törvényét és útját betartani, és elkülönülni a sötétség fiaitól, sőt iraitokban leírták a végső harcot a sötétség fia ellen. A mai embernek is ez a feladata. Hogy világossággá váljon, hogy maga körül fényt árasztthasson. Albert Schweitzer német teológus, misszionárius, orgonaművész és orvos, aki miután befejezte a teológiát, elvégezte az orvosi egyetemet is, és Afrikába ment, ahol kórházat alapított. Ő mondta, amikor rákérdeztek, hogy miért olyan az élete, mint egy mindkét végéről meggyújtott gyertya, hogy a gyertya, ha elég nagy, akkor éghet mind a két végéről, mert több fényt tud árasztani.

Gondoljunk csak vissza a Hegyi Beszédre. Milyenek azok a tanítványok, illetve személyek, akik hallgatják (és megtartják) Jézus szavát, akik ott vannak körülötte? Mécsesről és hegyen épített városról beszél velük kapcsolatban Jézus. Olyanok, akik fényt árasztanak ebben a világban és ez messzire látszik. Általuk – általunk kell Istent dicsőség érje. Ez nem más, mint a hívő élet világossága. Az, ami leleplezi a bűnt, de meg tudja mutatni a belőle kivezető utat is.

A kérdés az lehet, hogy benne tudok-e maradni a fénykörben, vagy menekülök belőle. Az ember nem szereti a túl erős fényt. Jobb a félhomály, a langymeleg élet. Séríti a fény a szemünket. Mégis a mai ige szerint az ember így kell hogy járjon. A Krisztus világosságában.

Mit nyer az, ki így jár? Övé lesz az élet világossága – mondja Krisztus. Valamit nyerünk, kapunk tőle. A mi teljes életünk a fény forrásává válik. Magunkban hordozzuk azt a tisztaságot, amit Isten ajándékként ad nekünk. Nem tér vissza az ember a paradicsomi ártatlanság állapotába, de Isten segítségével képes haladni az örökélet felé.

Mit láthat a világosságban járó ember? Más világot. Nem csak a bűnökkel terhelt életet, hanem a szeretet fényét is. Ugyanakkor előre érzi azt az örömet, amit a „fény városában”, a mennyei Jeruzsálemben fog látni. És láthatja Jézus kezében a hét arany gyertyatartót, amivel eljön, visszajön, hogy örök világosságot hozzon számunkra. Ámen.

Vitaindító kérdések:

1. Kell-e a Krisztus fénye, vagy jó nekünk a félhomály is, a langymeleg élet?
2. Benne maradok-e Isten fénykörében, vagy menekülök tőle?
3. Miért nehéz mécsesnek vagy hegyen épített városnak lenni ebben a világban?
4. Akarjuk-e, hogy az élet világossága a miénk legyen?

Rádioprédikáció

Visky János

Kolozsvár–Bulgáriatelep

Mózes összetöri a kőtáblákat

I.

Alapige: 2Mózes 32,15–24

Hallatlan eset történt az Egyiptomból való szabadulás után: a választott nép lecserélte Istenét. Mintha csak a szabadító Isten egyszerűen lecserélhető lenne. Az érthetetlen mindebben az, hogy a teremtmény még önmagánál is silányabban, keze csinálmányával akarta pótolni a hiányzónak tűnő, de mégis jelenvaló Istent.

Az ilyen balga emberi kísérlet nyomán áll elő az a vákuumhelyzet, amiről Váci Mihály így ír:

„Hiába vágysz az emberi teljességre
mert az emberből hiányzik valami.
Hiába reménykedsz a megváltó Egészben,
Mert az egészből hiányzik valami.”

Ezért olyan találó Rousseau felismerése: „Ha nem volna Isten, fel kellene találnunk, hogy épségben tudjuk megtartani az emberek lelkét.”

Mózes népe már nem hitben járt, hanem látásban. Ahol pedig csődöt mond a hit, ott az ember megelégszik istenpótlékokkal. De „pótolnak-e életet az életmorzsák?” – kérdezi Ady Endre.

Az Isten képeire teremtett ember állatképű „istent” csinál magának: aranybikát önt. Micsoda minőségi visszaesés ez! Korunk egyik szomorú ismertetőjegye az ember metafizikai elbutulása. Ezért van tele modern világunk isten-pótlékokkal. Rengeteg ember ezeknél keresi elrontott élete megoldását. Virágzik az ezoterika, a varázslás, a jövőendőmondás, a kuruzslás. Németországban 40 000 protestáns és katolikus lelkész mellett 100 000 hivatalosan bejegyzett jóس működik. Ezeknek bőven van kliensük, noha nem jósolnak ingyen. A mi újságaink is tele vannak a varázslónők önreklámaival. Népünk soraiból is sok kliensük akad.

Valamivel ugyanis pótolni kell a hiányzó valakit. Ez pedig sokkal többbe kerül, mint az élő Isten imádata. Mózes népe akkor sem eszmél, amikor aranyától, fülbevalóitól fosztja meg Áron, a nép lelki felelőse. Döbbenetes, amikor a nép lelki vezetői az élő Isten megváltó hatalma helyett silány istenpótlékokat nyújtanak a rájuk bízottaknak.

Ma sem veszik észre sokan, hogy minden isten-utánzat csak megszegényít és megfoszt emberi életünk ékességeitől. Mózes népe is megszegényült. Nem sokáig örülhetett bálványának. Megjött Mózes, haragjában összetörte a tízparancsolat kőtábláit, s utána az aranyborjút. Így fosztatott ki többszörösen ez a nép. Mivel a szövetség megtörtetett, annak okmánya sem maradhatott épségben. Ez a veszély fenyegeti a mai istenpótlékok előtt hódolókat is.

Kedves hallgatóm! Neked milyen Istened van? Boldog szövetségben élsz-e vele Jézus Krisztus által, avagy megelégszel isten-pótlékokkal, az élő hit hamis utánzatával? Az aranyborjú története vigyázásra int, mert az összetört isteni szövetség romjain csak sírni és keseregni lehet. Ámen.

Keresztelési igehirdetés

Szántó Sándor

Vízakna

Virágszál Isten virágoskertjében

Alapige: Máté 28,18–20

Ünneplő gyülekezet, kedves szülők és keresztszülők! Szórványrégióinkban, ahol a gyülekezetek kiöregedésével, apadásával küszködünk, nagy örömünkre szolgál egy-egy ilyen ritka alkalom, mint a mai, hogy egy csecsemőt felvesszünk az Úr anyaszentegyházába.

Ez az öröm nemcsak abból az örömből fakad, amit számunkra a missziói parancs mond, hogy meg kell keresztelni a kisdedeket, hanem abból az örömből is, hogy Isten gondoskodik a családok megmaradásáról, a jövődönkről. Igaz, manapság, amikor mind kevesebben vállalják a gyermekáldást, amikor a fiatal családok szinte önző módon inkább a külföldi kenyérszerzést helyezik a fő célkitűzésnek, ti vállaltátok az itthonmaradást. Vállaltátok a második gyermeket. Vállaltátok azt, hogy itthon nevelitek fel gyermekeiteket, minden szörványsorsból eredő pluszterher viselésével együtt.

Tudtátok azt, amit a mi hitvallásunk, a Heidelbergi Káté tanít nekünk, hogy meg kell keresztelni a kisdedeket, mert ők is Isten Anyaszentegyházához tartoznak. Elhoztátok ide ezt a kis virágszálat, hogy ő is Isten virágoskertjében viruljon a mai naptól kezdődően. Fontos számunkra az, hogy tudatosítsuk magunkban azt, hogy felelősek vagyunk a jövődönkéért, a mi gyermekeinkért, a mi ifjainkért. Felelősek vagyunk azért, amit őseink ránk hagyományoztak, hogy továbbvigyük és gyarapítsuk azt. Ezelőtt majdnem száz évvel ez a templom még több mint 1300 református lélek temploma volt. Manapság szomorúan kell tapasztaljuk, hogy alig vagyunk 300-an. De nemcsak a hagyományaink továbbélteséért kell harcolnunk, hanem hitünk és anyaszentegyházunk megmaradásáért. Amikor a beolvadás folyamata fenyeget bennünket, vigyáznunk, vigyáznotok kell gyermekeink, gyermekeitek hitbéli, vallásos nevelésére is. Egyik közéleti személyiségünk nemrég tett nyilatkozatában abban látja a szörványban való megmaradás kulcsát, hogy gyermekeink, ifjaink keresztyén szellemiségben nevelkedjenek. A keresztyén szellemiség a garancia arra, hogy gyermekeink nem fognak elveszni az élet útvesztőiben. Mi még hozzátennénk azt, hogy anyanyelven neveltessenek. Ezért kedves édesanyák, vigyázzatok arra, hogy az anyatejjel a gyermek az anyanyelvet is magába szívja. Vigyázzatok arra kedves édesapák, hogy a gyermek első lépéseit a templomba vezessétek. Édesanyák, tanítsátok meg imádkozni gyermekeiteket, mert az a legnagyobb öröme egy szülőnek, ha látja gyermekét imádkozni, hitben és szeretetben felnevelkedni! Nemcsak testi táplálékra, hanem lelki táplálékra is szüksége van a gyermekünknek, nemcsak ruhára és cipőre, hanem hitbéli nevelésre is. A padokban a helyeteket át kell majd adjátok gyermekeiteknek. Nincsen szebb látvány annál, mint amikor a család gyermekével (vagy gyermekeivel) kézen fogva a harangszó idején a templomba igyekeznek.

A keresztség nem egy kényszer, nem a divat szülte hóbort, hanem Jézus parancsának való engedelmeskedés. Ezt szüleitek (szüleink) is megtették veletek (velünk), s nektek (nekünk) is engedelmeskedni kell. S ugyanitt hangsúlyoznunk kell a keresztszülők szerepét. Fontos, hogy a szülőket segítsétek a gyermek nevelésében. Sajnos, vannak olyan keresztszülők is, akik megfelelkeznek Isten színe előtt vállalt kötelezettségükről, hogy a gyermeket hitben nevelik, de megfelelkeznek magáról a gyermekről is. Ti ne ezt az utat válasszátok, hanem a szülőkkel együtt vigyázzatok erre a kis virágszállra. Úgy neveljétek Isten és emberek előtti kedvességben, hogy soha ne érezze az árvaság fájdalmát, s hogy gyönyörködni tudjatok benne. Ő az a virágszál, akire most vigyázni kell. A Mennyei Kertész munkáját segítsétek, hogy akkor, amikor eljön az ideje, majd önmaga tegyen vallást hitéről előttetek, a gyülekezet és a Mennyei Kertész, a mi Urunk Jézus Krisztus előtt. Ezért kérjétek az ő segítségét, ezért imádkozzatok, ezért imádkozunk. Ámen.

Esketési igehirdetés

Nagy Attila
Magyargéres

Isten nászajándéka

Alapige: 2Korinthus 13,11

Pál apostolnak a Korinthusiakhoz írt 2. levele végéről olvastam fel számotokra Isten örömmüzenetét. Az apostol búcsúzik a gyülekezettől, és Isten áldását kéri a gyülekezett életére.

A házasságkötés is magában hordozza a búcsúzást valamilyen formában. Búcsút vesztek a gondtalan ifjúságtól, a szülői otthon biztonságot nyújtó melegétől és létrehozátok a magatok családi fészket, ahol már nem lesz helye azoknak a gyermeteg dolgoknak, melyek talán eddig természetesek voltak számotokra. A búcsúzás azonban csak úgy lesz fájdalommentes, ha átmegey köszönetnyilvánításba. Ha megköszönitek a szülőknek azt a sok áldozatot, fáradozást és szeretetet, melyeket életetek eddigi pillanataig pazaroltak rátok. A sok hajnali kelést és késői fekvést, az áldott kezek szorgalmát, ami által kenyér került az asztalra, ruha a ruhásszekrénybe, a biztos jólét tudata a szívetekbe. De ehhez hányszor föl kellett kelni, túrni a nap hevét, a tél hidegét, hányszor kellett apánknak útszélen ácsorogni, alkalmi járműre várva, hányszor kellett festőlétrára mászni, vonatra szállni, hetedhét határt bejárni, hogy a családnak boldog jövője legyen. Ugye van mit megköszönni?

Atyámfiai, testvéreim! Így szólítja meg az apostol a gyülekezetet. Én is így szólítalak meg titeket, hiszen máttól fogva Csaba szintén testvér a testvérek között. Bárcsak így lenne ez életünk minden idejében...

„Legyetek jó egészségben” – folytatja az apostol. Hogy mit jelent az egészség, azt leginkább azok tudják, akik már elvesztették azt. Mert tudják mit vesztek el. Az egészség magában hordozza az erőt és az életkedvet is. Amikor az apostol egészséget kíván, erőt és életkedvet is kíván. Én is ezt kívánom nektek szívből. S azt gondolom szükség is, hiszen egyre több fiattól hallom, akik megkeseredve mondják tizen-, vagy huszonevésen, hogy nincs életkedvük. Való igaz, hogy olyan világban élünk, ahol sok minden elveszi az ifjak életkedvét. Munkanélküliség, pénzhiány, értéktelenedés, bizonytalan gazdasági élet, a jövőkép kilátástalansága.

De ti keresztyén ifjak vagytok, s így tudnotok kell, hogy mi keresztyén emberek nem a földi világra tekintünk, hanem Istenünkre, akitől várjuk jólétünket, erőnket, egészségünket és életkedvünket is.

Mert csak így lehet *épülni*, gyarapodni, testiekben és lelkiekben egyaránt. Sajnos olyan világot élünk, ahol mindenfelől csak a leépítésről, leépülésről hallunk, s ami még ennél is szomorúbb, sokszor ez lelki leépülést is jelent.

Emberek, akiknek munkahelyük volt, egyik napról a másikra elveszítik azt, s ez által könnyen a hitüket is elveszítik. Nem csak munkanélküliek lesznek, hanem hitnélküliek is. Mindezek ellenére Isten azt kívánja nektek, hogy *épüljeteek és gyarapodjatek*.

Higgyéteek el, nincs okotok a kételkedésre. Hiszen Isten szolgálatában álló emberek vagytok, s tudnotok kell, Isten az övéiről mindig gondot visel. Még akkor is, ha néha megszorítja, megpróbálja őket. Mert bizony az életben ilyen is van és lesz.

Lesz idő, amikor vigasztalásra szorultok majd. Hogy mikor és milyen mértékben, azt ember meg nem mondhatja. De ha eljön a próba ideje, emlékezzeteek vissza, hogy Isten

mellettek áll, és Igéjével mindig kész megvigasztalni. De ezt feladatként rátok is bízta. Isten után elsősorban ti magatok kell egymás vigasztalói legyetek, nem engedve a kétségbeesésnek, a bizalmatlanságnak és a sértődöttségnek, ami csak ellentétet szül.

Hanem *legyetek egy értelemben*, egy véleményen megegyezés szerint. Biztosan láttatok már igába fogott, széthúzó állatokat. Ott minden van, csak előrehaladás nincs. Sokkal inkább így van ez nálunk, embereknél. A hitvestárs ott, ahol nincs egyetértés, lehet visszahúzó, romboló erő. Természetesen különböző emberek vagyunk, más és más gondolkozással, vérmérséklettel. Ez még nem baj, de a különböző gondolatoknak hasonlítaniuk kell egymáshoz, hogy a család számára a legmegfelelőbb terv érvényesüljön.

Különbben oda lesz a *békesség*. Ahhoz tehát, hogy békességben éljete, egy akaraton kell lennetek, ami végső soron az Isten akaratán mérhető le. Azt akarjátok-e, és úgy akarjátok-e, ahogyan Isten, vagy sem?

Ha igen, akkor a *szeretetek és békességnek Istene* veletek lesz! Ez az Ő nászajándéka számotokra. Fogadjátok el és éljete vele boldogan! Ámen.

Temetési igehirdetés

Pásztori Jenő
ny. lelkipásztor
Sepsiszentgyörgy

Az Úr halála a mi életünk

Alapige: Róma 6,5–6

Gyászoló Testvéreim! Minden csupa virág. Tele van a koporsó, tele van az egész ravatal a kertekből, természetből szedett virágcsokrokkal, koszorúkkal. A már letépett, sápadozó kicsiny virágszálak a mi rövid életünket ábrázolják. Nem hiába ragadta meg az ótestamentumi írók és próféták, az újszövetségi evangélisták és apostolok, majd az irodalmárok lelkét annyira ez a sok-sok színű ékességben pompázó természeti világ, valahányszor az emberi élet rövidegét szerették volna kifejezni. (Petőfi Sándor: *Szeptember végén*) Az sem véletlen, hogy a Zsidókhoz írt levél írója minket, földön élő gyermekeket idegeneknek és vándoroknak nevez. (Zsid 11,13) Igen, mert mi mindnyájan ilyen gyönge, hamar elhervadó virágszálak vagyunk ezen a földön, mint ezek a csokrok és koszorúk, amelyekkel körülhalmoztatók elhunyt testvérünk koporsóját.

De vajon csak ennyi lenne az ember élete? Születik, él és meghal? Semmivel sem lenne másabb, fenségesebb a természet templomában élő más teremtményeknél? A mi Mennyei Édesatyánk semmit sem ígér a földön járó és egy szempillantásig utazó gyermekeinek? De igen! Ő szól és sokszor elküldi hozzánk vigasztaló evangéliumát. A soruk felett remegő embereknek vigasztaló szavát, Igéjét, erejét adja, Szent Fia, a mi Urunk Jézus Krisztus halálával életet szerzett, hogy az Ő feltámadása által mi is éljünk!

I.

Ezt a vigasztaló üzenetet kínálja fel Isten nekünk, ahányszor a ravatal mellett megálunk. S minden koporsó és minden sír felett szól biztatón az Úr szava, legyőzhetetlen Kijelentése: „Ne féljete!”

Egy jó férj, családapa költözött el sorainkból. Vándorútja immár letelt, s hazaköltözött abba a mennyei hajlékba, amelyet Isten szerez az Őt szeretőknak. Ma mindnyájunk szemében a bánat könnyei csillognak, szívünk mélyen tele van gyásszal, fájdalommal. Úgy érezzük, hogy összeesünk a fájdalom súlya alatt, lerogyunk, megsemmisülünk e csapások, e kereszt terhe alatt. Azonban mindig ilyenkor áll mellénk biztató szavával a legnagyobb keresztet hordozó barátunk, Jézus. Ő, a nagy Halott, Ő, a nagy Élet! Krisztus, aki egykor a Lázár sírjánál könnyekre fakadt, most hozzátok szól gyászoló testvéreim. Leveszi vállaitokról a keresztet, a bánatot. Leveszi a síró árvákéról, az özvegyéról, a gyülekezetéról, az egész Világéról. A mi Megváltónk mindezt azért teszi, hogy „az Ő halálának hasonlatossága szerint vele egyé legyünk!”

Ezt az jelenti, hogy Krisztus meghalt, valósággal meghalt a mi bűneinkért. Magára vette a mi természetünket, terheinket, nyomorúságainkat és testében, lelkében azt a Golgotára vitte. Ha mi keresztyének tudjuk és valljuk ezt a boldogító örömet, akkor az Úr Jézus halálával egy természetűekké, Ővele egyé lettünk! Pál apostollal együtt mondhatjuk el ezt a szép bizonyágtételt: „Krisztussal együtt megfeszítettem. Élek pedig többé nem én, hanem él bennem a Krisztus, amely életet pedig most testben élek az Isten Fiában való hitben élem, aki szeretett engem és önmagát adta értem.” (Gal 2,20) Krisztus halálában egyé lenni – továbbá azt jelenti –, hogy úgy halunk meg, mint Ő. A mi Atyánk szent Fiát az ő földi gyermekeiért küldte e világra. Szeretével, jóságával járt közöttünk, s hajolt le ember nyomorúságainkhoz. Az Úr Jézus Isten iránti türelemmel, engedelmességgel, nem zúgolódással adta életét váltságul sokakért! Annyira szerette embertársait, hogy képes volt érettük szenvedni és meghalni. Azonban a Krisztus halálával szerzett javakat mi csak hit által kapcsolhatjuk magunkhoz. Ezáltal részeseivé lehetünk az Ő Igazságának, ereje által új életre támadhatunk és a feltámadásban Vele örvendezhetünk!

Íme atyámfiai, így vigasztal minket a mi mennyei Atyánk, amikor remegő szívvel állunk meg kedveseink koporsójánál. Elköltözött halott testvérünk hitte és már e földi létben érezte megváltó Urának a keresztről sugárzó igazságát, megmentő szeretetét. Nem az ingadozás, a kétségbeesés, hanem a hit ereje vitte őt oly sokszor templomba. Munkától kérges tenyerébe az Úr Jézusba vetett szívbeli bizodalom adta a zsoldárt és a Bibliát. Szíve mélyén tudta és rendületlenül vallotta azt, hogy a mi ömberünk Krisztussal megfeszítettett. Krisztussal együtt megfeszítettetni nem jelent mást, mint megtagadni hiábavaló vágyainkat és elfogadni az Úr kezéből az Ő megváltó Kegyelmét, szeretetét! Márpedig „akik Krisztuséi, a testet megfeszítették indulataival és kívánságaival együtt.” (Gal 5,24)

II.

Eltávozott testvérünk ismerte a bűnnel, az ömberrel szembeni harcot. Sohasem adta fel a küzdelmet, hanem mindig bizalommal menekült megváltó Urához. Az Ige által naponként találkozott Istennel. Tőle tanulta meg, hogy a keresztyén ember egész élete szüntelen a bűn ellen való viaskodás és az igazi bűnbánat kell hogy legyen.

A csapások, az élet nehéz gondjai soha nem keserítették el annyira, hogy a keresztek alatt teljesen összeomlott volna. Szeme mindig a kereszten függő Királyon pihent, aki elvette a bűnnek, a kárhozatnak és a halálnak erejét, hogy megerőtlenüljön a bűnnek teste s ezután ne a Sátánnak, hanem az Úrnak szolgáljunk.

Sorainkból elköltözött atyánkfia híven töltötte be a teremtés hajnalán elhangzott Isteni parancsot: „Orcád verítékével egyed a te kenyeredet, mígnem visszatérsz a földbe.” (1Móz 3,19) Hőn szeretett családjára mindig gondja volt. Szívében hordozta azt a szép

keresztyén tanítást: „Imádkozzál és dolgozzál!” Pál apostol a gyülekezetekhez írott szavai életté elevenedett benne, hogy aki nem dolgozik, az ne is egyék!

Hitünk szerint szeretett testvérünk Isten dicsőségének fénykörébe került. Hazaérkezett a mi mennyei Édesatyánk mennyei hajlékába, amelyet Jézus Krisztus megígért mindazoknak, akik hisznek Benne.

Találkozott a minket sokszor vigasztaló Jézussal, aki most is jelen van és a megtört gyászoló szíveknek mondja itt a ravatal mellett: „Én vagyok a feltámadás és az élet, aki hisz énbenem, ha meghal is él!” (Jn 11,25)

Ha mi ilyen bizalommal, hittel tekintünk a Feltámadottra, akkor már nem érezzük fájdalmunkat, elesettségünket, mert velünk van az Úr az Ő legyőzhetetlen erejével!

Így a hervadozó koszorúkról, elsápadt virágokról az Élet Urára nézünk. Látjuk a keresztet, a Golgotai szent áldozatot, halljuk az Ő érettünk elmondott imáját.

Gyászoló testvéreim, bárcsak Ti is láthatnátok a fájdalom, a szomorúság idején az Úr keresztyét, amelyről az örök élet és a biztos feltámadás ereje fakad! Ámen.

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László

Főszerkesztő: Jenei Tamás

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

40079 Cluj/Kolozsvár, str. I. C. Brătianu/Király u. 51.

Tel: 0264-592453; Fax: 0264-595104; Email: belmisszio@reformatus.ro

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Kis Miklós

Sajtóközpontjának nyomdájában

Felelős vezető: Tonk István

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Olvasószerkesztő: Salamon Emese

Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea

ISSN 0254-4458

Weöres Sándor

Zsoltár

Kínok árnyékaiból,
kínok árnyékaiból
szólok hozzád Istenem.
Kín mar, sujt, temet,
józan eszeget
vak veszélyben,
láncos mélyben
ne hagyd elveszítenem.

Senki sem tör káromra,
senki sem tör káromra,
bensőm fordul ellenem.
Örök vihar ront,
nincs egy biztos pont
se mögöttem,
se fölöttem,
dög pusztít a lelkemen.

Törd meg kevélységemet,
törd meg kevélységemet,
mély megbánást adj nekem.
Nyársat nyeltem én,
derekam kemény:
miért nem szabad
súlyod alatt
meghajolnom, Istenem?

Száraz zokogás tipor,
száraz zokogás tipor
és a szemem könnytelen.
Utam hajlatán
ördög les reám,
vár nehezen:
a két kezem
tőrrel indul ellenem.

Legyen meg akaratod,
legyen meg akaratod,
ha vesznem kell, jól legyen:
tán kárhozásom
áldás lesz máson –
de ha énrám
kincset bízta,
ments meg immár, Istenem.